

ADRODDIAD A DATGANIADAU ARIANNOL

Am y flwyddyn a
ddaeth i ben
31 Gorffennaf
2025

Personél Rheoli Allweddol, Bwrdd y Llywodraethwyr ac Ymgynghorwyr Proffesiynol

Personél rheoli allweddol

Diffinnir personél rheoli allweddol fel Deiliaid Swyddi Uwch y Coleg ac fe'u cynrychiolwyd gan yr unigolion canlynol yn 2024/25:

Yanina Williams, Prif Weithredwr, Swyddog Cyfrifyddu
Steve Jackson, Prif Swyddog Gweithredol a Dirprwy Brif Weithredwr
Sue Price, Pennaeth a Dirprwy Brif Weithredwr
Cath Sullivan, Dirprwy Brif Weithredwr - Profiadau Pobl a Diwylliant - wedi ymddeol ar 7 Mawrth 2025
Caroline Street, Dirprwy Brif Weithredwr - Profiadau Pobl a Diwylliant - wedi dechrau ar 20 Ionawr 2025

Bwrdd Llywodraethwyr

Nodir rhestr lawn y Llywodraethwyr ar dudalen 23 a 24 y datganiadau ariannol hyn.

Gweithredodd Ms Sian Clark fel Swyddog Llywodraethiant a Chlerc i'r Corff Llywodraethu trwy gydol y cyfnod hwn.

Ymgynghorwyr proffesiynol

Archwilwyr y datganiadau ariannol a'r data cyllido:

Cooper Parry Group Limited
Cubo Birmingham
Swyddfa 401, 4^{ydd} Llawr
Two Chamberlain Square
Birmingham
B3 3AX

Archwilwyr mewnol:

Wbg Services LLP
168 Bath Street
Glasgow
G1 4TP

Bancwyr:

Lloyds Bank
Llawr 1af, 5 St Paul's Square
Old Hall Street
Lerpwl
L3 9SJ

Cyfreithwyr:

Weightmans LLP
100 Old Hall Street
Lerpwl
L3 9QJ

CYNNWYS

	Tudalen
Adroddiad y Corff Llywodraethu	3
Datganiad Llywodraethiant Corfforaethol a Rheolaeth Fewnol	17
Datganiad o Reoleidd-dra, Priodoldeb a Chydymffurfiaeth	27
Datganiad Cyfrifoldebau Aelodau'r Corff Llywodraethu	28
Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol i Gorff Llywodraethu Coleg Cambria	29
Datganiad Incwm Cynhwysfawr	31
Y Fantolen ar 31 Gorffennaf	32
Datganiad o Newidiadau yn y Cronfeydd wrth Gefn	33
Datganiad Llifau Arian	34
Nodiadau'r Cyfrifon	35-58

Adroddiad y Corff Llywodraethu

NATUR, AMCANION A STRATEGAETHAU:

Mae'r aelodau yn cyflwyno eu hadroddiad a'r datganiadau ariannol wedi eu harchwilio ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2025.

Statws Cyfreithiol

Sefydlwyd y Gorfforaeth dan y Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992. Mae'r Coleg yn elusen eithriedig o dan Rhan 3 o'r Ddeddf Elusennau 2011.

Gweledigaeth

Ein Gweledigaeth Ysbrydoledig ar gyfer y Dyfodol:

"Rhagori ar ddisgwyliadau drwy addysg, arloesedd ac ysbrydoliaeth"

Gwerthoedd

Yng Ngholeg Cambria, mae cydweithwyr wedi creu set gyffredin o werthoedd sy'n ei gwneud yn amlwg sut rydym am gael ein trin i ddatblygu ein diwylliant.

Ein gwerthoedd yw:

Y Budd i'r Cyhoedd

Mae'r Coleg yn elusen eithriedig, a Medr sy'n ei reoleiddio fel Prif Reoleiddiwr holl gorfforaethau addysg bellach Cymru. Fel corff hyd braich o Lywodraeth Cymru, mae Medr bellach yn rheoli cyllid ac yn rheoleiddio'r sector addysg drydyddol gan gynnwys AB, ac yn disodli'r cyfrifoldebau blaenorol a oedd gan Lywodraeth Cymru a Chyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru (CCAUC). Datgelir aelodau'r Corff

Llywodraethol, sy'n ymddiriedolwyr yr elusen, ar dudalennau 23 a 24.

Wrth bennu ac adolygu amcanion strategol y Coleg, mae'r Corff Llywodraethu wedi rhoi sylw dyledus i ganllawiau'r Comisiwn Elusennau am fudd i'r cyhoedd ac yn enwedig i'w ganllawiau atodol am hyrwyddo addysg. Mae'r canllawiau yn nodi'r gofyniad fod rhaid i bob sefydliad sy'n dymuno cael ei gydnabod fel elusen ddangos yn ddiamwys a bod eu hamcanion er budd y cyhoedd.

Wrth gyflawni ei genhadaeth, mae'r Coleg yn darparu'r buddion penodol canlynol i'r cyhoedd trwy hyrwyddo addysg:

- Addysgu ansawdd uchel
- Ehangu cyfranogiad a mynd i'r afael ag allgau cymdeithasol
- Tystiolaeth ragorol o sicrhau cyflogaeth i fyfyrwyr
- Systemau cymorth cadarn i fyfyrwyr
- Cysylltiadau â chyflogwyr, diwydiant a masnach

Nodir y budd i'r cyhoedd yn yr adroddiad hwn gan y Corff Llywodraethu.

Gweithredu'r Cynllun Strategol

Cymeradwyodd y Corff Llywodraethu ein Cynllun Strategol - "Cynllun Strategol Coleg Cambria 2020 - 2025" am y cyfnod 1 Awst 2020 i 31 Gorffennaf 2025. Mae'r cynllun yn nodi ein huchelgais yn gryno o ran ein hymrwymadau, ein diwylliant a'n nodau strategol. Mae'r Bwrdd yn craffu'n rheolaidd ar gynnydd y cynllun a'r cynlluniau gweithredu blynyddol cysylltiedig.

Cymeradwyodd y Corff Llywodraethu'r Cynllun Strategol 2025 – 2030 ar 16 Mehefin 2025 a'i gyhoeddi ym mis Medi 2025.

Nodau Strategol

Mae ein nodau strategol yn darparu set o feysydd allweddol i ni, a fydd yn canolbwyntio ein cyfeiriad yn ystod yr ychydig flynyddoedd nesaf. Mae pob nod yn cynrychioli'r hyn sy'n sylfaenol bwysig i'r Coleg ac yn cynorthwyo staff i weithio tuag at nodau cyffredin.

- Cenedlaethol: Sicrhau bod y Coleg yn manteisio i'r eithaf ar y cyfleoedd o fod yn ddarparwr addysgol allweddol yng Nghymru, gan gefnogi ei hiaith a'i diwylliant ac ymateb i bolisïau cenedlaethol mewn modd arloesol a chydweithredol.
- Ariannol: Cynnal sefyllfa ariannol gadarn a chynaliadwy i gyflawni nodau strategol drwy reoli mewn modd effeithlon, effeithiol ac ymatebol.
- Cymunedau Lleol: Yn falch o fod wrth galon ein cymunedau, ymgysylltu'n weithredol â hwy i sicrhau ein bod yn diwallu eu hanghenion yn barhaus, a'u cefnogi i ffynnu a chryfhau.
- Cwricwlwm: Diwallu blaenoriaethau sgiliau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol drwy gynnig cwricwlwm hynod ymatebol, arloesol, dan arweiniad y diwydiant, gan ddiwallu anghenion dysgwyr, cyflogwyr a phartneriaid. Hybu uchelgeisiau pawb gan sicrhau lefelau uchel o gyrhaeddiad sy'n galluogi pawb i gyflawni eu potensial.
- Ymgysylltu â Chyflogwyr: Darparu gwasanaeth hollgynhwysol i gyflogwyr yn lleol, yn rhanbarthol ac yn genedlaethol sy'n rhagori ar eu hanghenion nhw ac anghenion eu gweithlu. Ehangu ein cynnig i gael effaith gadarnhaol ar economïau'r dyfodol wrth ymgorffori profiad gwaith ystyrlon a chyfoethog yn arlwy ein cwricwlwm.
- Canolbwyntio ar yr Unigolyn: Sicrhau bod y Coleg yn lle arbennig i weithio a dysgu ynddo fel bod ein pobl i gyd yn cael y cyfle i fyw eu bywydau gorau, wedi eu cefnogi gan ddiwylliant ymddiriedus o wneud gwaith da gyda'r hyblygrwydd mwyaf a'r cyfyngiadau lleiaf, gan ddatblygu arferion a phrosesau gweithio priodol ac effeithiol ar y cyd.
- Ystadau: Creu ystâd gynaliadwy ac ysbrydoledig sy'n diwallu anghenion busnes y Coleg ac yn cyflawni uchelgeisiau'r gymuned leol.
- Ansawdd: Profiad personol rhagorol i fyfyrwyr, sy'n arwain at lefelau uchel cyson o lwyddiant myfyrwyr ac sy'n cefnogi dilyniant a dyheadau ar gyfer y dyfodol.
- Cynaliadwyedd: Gwella ein perfformiad amgylcheddol a newid y ffordd yr ydym yn gweithredu mewn modd sylfaenol er mwyn bod yn sefydliad carbon isel cynaliadwy sy'n arweinydd amlwg ym maes cynaliadwyedd ar draws addysgu a dysgu a gweithrediadau'r Coleg.

Amcanion Ariannol

Amcan ariannol cyffredinol y Coleg yw sicrhau iechyd ariannol a chywirdeb trwy reoli'n effeithlon, yn effeithiol ac yn ymatebol. Mae Strategaeth Ariannol y Coleg yn gydran hanfodol bwysig wrth ymdrin â nodau strategol y Coleg yn llwyddiannus. Amcanion ariannol y Coleg yw:

- sicrhau enillion cyn llog, treth, dibrisiant ac amorteiddio (EBITDA), sy'n cyflawni mwy na 3% o gyfanswm yr incwm.
- chwilio am ffynonellau cyllid eraill, a'u dethol i gyd-fynd â chymwyseddau craidd y Coleg a'r angen am gyfraniad ariannol i gyllid cyffredinol y Coleg.
- cynhyrchu lefelau digonol o incwm i gynnal sylfaen asedau'r Coleg.
- gwella hylifedd tymor byr y Coleg ymhellach.
- ariannu buddsoddiad cyfalaf parhaus.

Dangosyddion Perfformiad

Mae'r Coleg yn defnyddio ystod o ddangosyddion perfformiad allweddol i fonitro ei berfformiad ariannol. Defnyddir data meincnodi cenedlaethol hefyd, lle bo ar gael

Mae'r canlyniadau ar gyfer 2024/25 fel a ganlyn:

Categori Dangosydd Perfformiad Allweddol	Dangosydd Perfformiad	2024/25 Targed	2024/25 Gwirioneddol
Perfformiad	EBITDA fel % o Gyfanswm yr Incwm	>/=3.0%	6.48%
Perfformiad	Tâl fel % o Gyfanswm yr Incwm (ac eithrio Pensiynau FRS 102)	<71%	67.35%
Perfformiad	Tâl fel % o Gyfanswm yr Incwm (gan gynnwys Is-gontractwyr) ac eithrio Pensiynau FRS102	<72%	69.46%
Perfformiad	Incwm grant AB nad yw'n Rheolaidd fel % o Gyfanswm yr Incwm	>40%	40.89%
Diddyledrwydd	Diwrnodau arian parod mewn llaw wedi'i addasu	>50	47
Diddyledrwydd	Y gymhareb gyfredol wedi'i haddasu	>/=2.10	2.13
Diddyledrwydd	Cynhyrchu arian parod	>/=5%	6.21%
Ailfuddsoddi	Gwariant rhaglen gyfalaf fel % o gyfanswm yr incwm	>/=5%	11.70%
Paratoi	Benthyca fel % o gyfanswm yr incwm	<20%	1.79%

Cynhelir hunanasesiad blynyddol o iechyd ariannol y Coleg ochr yn ochr â diweddaru'r strategaeth ariannol a'r rhagfynegiadau ariannol. Yn seiliedig ar y dangosyddion perfformiad allweddol a gyflawnwyd uchod, asesir mai 'Rhagorol' ydy categori iechyd ariannol y Coleg ar gyfer blwyddyn ariannol 2024/25 gyda chyfanswm sgôr o 250 o 300 posibl.

SEFYLLFA ARIANNOL**Canlyniadau ariannol**

Cynhyrchodd y Coleg EBITDA yn y flwyddyn o £5,919,000 (o'i gymharu ag EBITDA o £4,420,000 yn 2023/24), gyda chyfanswm incwm o £91,310,000 (2023/24 – £85,249,000).

Dyma grynodedb o berfformiad ariannol y Coleg yn 2024/2025:

	2024/25
	£'000
Incwm	91,310
Didynnu: Gwariant	87,544
Gwarged / (diffyg) am y flwyddyn	3,766
Staffio : Costau Pensiwn FRS102	(513)
Cyfradd llog : Costau Pensiwn FRS102	(35)
Costau Ailstrwythuro	18
Dibrisiant	5,210
Llog sy'n Daladwy	342
Rhyddhau Grantiau Cyfalaf Gohiriedig	(2,068)
Llog Eraill Derbyniadwy	(801)
EBITDA	5,919
EBITDA fel % o Gyfanswm yr Incwm	6.48%

Roedd y balansau arian parod (yn cynnwys adneuron tymor byr a buddsoddiadau asedau cyfredol) ar 31 Gorffennaf 2025 yn £11,709,000 (o'i gymharu â £24,990,000 ar 31 Gorffennaf 2024). Bwriad Strategaeth Ariannol y Coleg yw cronni cronfeydd a balansau arian parod er mwyn creu cronfa argyfwng er mwyn ail-fuddsoddi yn y dyfodol.

Roedd yr ychwanegiadau asedau sefydlog diriaethol yn ystod y flwyddyn yn £10,681,000. Cafodd hyn ei rannu rhwng tir ac adeiladau a oedd yn £7,916,000 (asedau rhydd-daliadol ac asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu) a chyfarpar a oedd yn £2,766,000.

Mae'r ased Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol wedi cynyddu £17.198 miliwn yn ystod y flwyddyn gan symud o warged o £2.207 miliwn i sefyllfa gwarged o £19.405 miliwn. Mae'r Coleg wedi dewis peidio â chydabod y gwarged hwn fel ased yn y fantolen ar 31 Gorffennaf 2025, yn unol â FRS102, para 28.22. Y driniaeth gyfrifo fu dangos sefyllfa net o 'ddim', effaith uchafswm yr ased.

Mae'r risg y bydd effaith y materion geowleidyddol yn effeithio ar ffactorau economaidd megis prisio asedau, marchnadoedd arian cyfred, cyfraddau llog a chyfraddau chwyddiant yn parhau i fod yn uchel. Gan fod y ffactorau hyn yn cael eu defnyddio i lywio cyfrifiadau actiwaraid IAS mewn perthynas ag asedau a rhwymedigaethau, gallai hyn gael effaith ar gyfrifo'r diffyg neu warged pensiwn yn y dyfodol.

Strategaeth Ariannol

Mae'r Coleg yn cydnabod ei fod yn gweithredu mewn amgylchedd o gyllid cyhoeddus heriol a thwf economaidd isel, felly mae'r angen am gynllunio ariannol sefydlog a darbodus yn hanfodol i sicrhau y bydd yn gallu cyflawni ei gynlluniau strategol a gweithredol. Mae Strategaeth Ariannol y Coleg yn canolbwyntio ar:

- **Adroddiadau Ariannol**

Mae datblygu a monitro'r Strategaeth Ariannol yn hanfodol i allu'r Coleg i gynnal ei ddiddyledrwydd, cynhyrchu digon o arian i sicrhau ariannu gweithgareddau parhaus ac i sicrhau bod arian ar gael i'w fuddsoddi. Mae angen system adrodd briodol i fonitro gweithredu'r Strategaeth Ariannol. Mae'r Coleg felly yn adrodd fel a ganlyn:

Rydym yn cyflwyno adroddiad bob tymor sy'n adolygu'r sefyllfa ariannol ac yn cynnwys sylwadau am effaith y canlyniadau a'r rhagfynegiadau ar y Strategaeth Ariannol. Mae'r adroddiad yn cynnwys:

- Cyfrif Incwm a Gwariant, yn cynnwys sylwadau ar y perfformiad hyd yma yn erbyn y gyllideb wreiddiol a rhagfynegiad o ganlyniad y flwyddyn ariannol;
- mantolen; a
- rhagfynegiad llif arian treigl 12 mis.

Bydd y Corff Llywodraethu hefyd yn asesu'r tair dogfen ariannol y mae'r Coleg yn eu cyflwyno bob blwyddyn:

- datganiadau ariannol wedi eu harchwilio,
- rhagfynegiad ariannol a strategaeth ariannol ar gyfer y Cynllun Strategol,
- y ffurflen canol blwyddyn.

Byddwn yn parhau i wella rheolaeth ariannol trwy gynhyrchu cyfrifon rheoli bob mis, yn cynnwys cyfrif incwm a gwariant, mantolen, rhagfynegiad llif arian 12 mis ar sail treigl, gwariant cyfalaf, dangosyddion perfformiad ariannol, gwybodaeth staffio a gwybodaeth gyllido (yn cynnwys cynlluniau).

Mae cyflwyno adroddiadau cynnydd yn ffurfiol fel hyn yn rhoi fframwaith priodol i fonitro gweithredu'r Strategaeth Ariannol.

- **Hyfywedd Ariannol**

Bydd y Coleg yn sicrhau iechyd ariannol trwy reoli yn effeithiol, yn effeithlon ac yn ymatebol. Bydd y Coleg yn defnyddio technegau cynllunio, monitro a rheoli risg cadarn i sicrhau hyfywedd ariannol.

Penderfynwyd ar lefel yr EBITDA fel yr isafswm sy'n angenrheidiol i gynnal gweithrediadau yn y dyfodol a chynlluniau buddsoddi yn y dyfodol, wrth ddarparu hyblygrwydd digonol i ymdopi â chynllunio ar gyfer argyfwng yn unol â'r dulliau rheoli risg.

Bydd y Coleg yn targedu EBITDA flwyddyn ar flwyddyn sy'n cyflawni mwy na 3% o gyfanswm yr incwm, fodd bynnag, wrth adolygu'r targed hwn ar gyfer 2025/26 mae'r targed wedi'i ostwng i 1% i gydnabod y gostyngiad mewn cyllid oherwydd colli cyllid rheoli newid gan Medr. Mae EBITDA yn fesur o broffidoldeb gweithredol y Coleg, ac mae'n ddirprwy da o'r gallu i gynhyrchu arian parod ac rydym yn bwriadu cynyddu ein canran EBITDA darged yn y blynyddoedd i ddod yn unol â'r cynnydd a ragwelir mewn Dysgwyr.

- **Stiwardiaeth a Defnyddio Adnoddau**

Bydd y Coleg yn sicrhau bod ei adnoddau'n cael eu defnyddio'n effeithiol, yn effeithlon ac yn ddarbodus i gynnal iechyd ariannol ac i gynorthwyo gyda chyflwyno profiad o ansawdd uchel i ddysgwyr. Bydd y Coleg yn:

- cynnal rheolaeth gyllidebol effeithiol a system adroddiadau sy'n rheoli'r holl gostau yn dynn,
- sicrhau proses ddyrannu adnoddau sy'n ceisio gwella safonau cyflenwi gwasanaethau rheng flaen,
- sicrhau bod blaenoriaethau strategol yn cael eu hintegreiddio'n llawn i gylch y gyllideb,
- cynnal system rhestr eiddo effeithiol i sicrhau bod holl asedau'n cael eu rheoli'n effeithiol,
- paratoi cyfrifon rheoli misol, sy'n nodi'r gwir wariant, rhagfynegiad wedi'i broffilio ac amrywiannau.

- **Hylifedd**

Mae'r Coleg yn cydnabod pwysigrwydd hanfodol rheoli ei asedau hylifol yn effeithiol a bydd yn cynnal llif arian cadarnhaol drwy gydol y flwyddyn i'w alluogi i dalu costau gweithredu. Bydd y Coleg yn:

- sicrhau bod rhagamcaniadau llif arian yn cael eu cynhyrchu yn fisol drwy gydol y flwyddyn gan nodi unrhyw ddiffygion posibl yn y sefyllfa ariannol,
- targedu mewnlif arian flwyddyn ar ôl blwyddyn o'i weithgareddau gweithredu,
- cynnal balans arian mewn llaw heb fod dim llai na lefel 50 diwrnod o wariant,
- sicrhau bod trefniadau priodol ar waith i gael cyllid allanol lle bo angen hynny, i ddiogelu hylifedd ariannol mewn ffordd systemataidd ac wedi'i chynllunio,
- buddsoddi cronfeydd gwarged yn unol â Pholisi Rheoli Trysorlys y Coleg, sy'n anelu at wneud y gorau o adenillion wrth gyfyngu ar y risgiau.

- **Buddsoddiad Cyfalaf**

Bydd rhaglen gyfalaf fanwl, yn cynnwys lefelau gwariant a gynlluniwyd a ffynonellau ariannu arfaethedig, yn cael ei chyflwyno i'r Corff Llywodraethu gyda'r rhagfynegiadau ariannol. Bydd y Strategaeth Ariannol yn anelu at gynnal gwariant rhaglen gyfalaf gyfartalog flynyddol y Coleg yn 5% o gyfanswm yr incwm blynyddol. Bydd hyn yn sicrhau bod digon o fuddsoddi yn ystadau'r Coleg a datblygu technolegau i gyflawni nodau strategol y Coleg.

- **Arloesedd a Hyblygrwydd**

Bydd y Coleg yn chwilio am ffynonellau incwm eraill i leihau ei ddibyniaeth ar incwm grant Medr. Bydd y Coleg yn:

- anelu at gael cymaint o incwm arall ag y bo modd, gan sicrhau bod isafswm o 40% o gyfanswm yr incwm blynyddol yn cael ei sicrhau o ffynonellau grantiau addysg bellach nad ydynt yn cael eu dyrannu'n rheolaidd,
- cynyddu gweithgareddau fel adennill costau llawn, cyllido AU, ffioedd rhyngwladol, y Gronfa Ffyniant Gyffredin a phrosiectau eraill,
- defnyddio ystâd a chyfleusterau'r Coleg yn y modd gorau i gynhyrchu ffrydiau incwm ychwanegol.

Bydd ehangu craidd incwm y Coleg fel hyn yn osgoi adwaith ac amhariad gweithrediadol posibl oherwydd gorddibyniaeth ar newidiadau cyllid penodol.

- **Priodoldeb**

Bydd y Coleg yn cydymffurfio'n effeithiol â phob gofyniad statudol a gorfodol i gyflwyno adroddiadau ariannol a gofynion gweithdrefnol. Bydd prosesau a systemau cydymffurfio ariannol yn parhau i gael eu hymgorffori yn y Coleg a bydd y systemau rhoi cyngor ac arweiniad ariannol yn cael eu datblygu a'u gwella ymhellach.

- **Gwerth am Arian**

Mae'r Coleg yn cydnabod ei gyfrifoldeb i sicrhau gwerth am arian yn ei holl weithgareddau ac mae wedi ymrwmo i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd fel rhan o'i Strategaeth Ariannol. Er mwyn cyflawni gwerth da am arian bydd y Coleg yn:

- cynnal astudiaethau gwerth am arian yn y prif feysydd gweithgarwch,
- meincnodi gweithgarwch y Coleg yn erbyn sefydliadau tebyg eraill, lle bo hynny'n briodol,
- hyrwyddo diwylliant o wella parhaus,
- dangos yn weithredol i arsylwyr mewnol ac allanol ein bod yn ceisio cyflawni gwerth am arian yn yr holl weithgareddau,
- sicrhau bod y staff i gyd yn sylweddoli bod ganddynt rwymedigaeth i sicrhau gwerth am arian ar gyfer y Coleg fel rhan o'u gweithgarwch arferol.

- **Buddsoddi**

Trwy ei Bolisi Rheoli Trysorlys, bydd y Coleg yn defnyddio ei adnoddau i gael yr enillion gorau yn y tymor byr, canolig a hir. Bydd y Coleg yn sicrhau ei fod yn defnyddio'r cyfleusterau sydd ar gael iddo i:

- gael yr enillion gorau, yn erbyn y proffiliau risg cytunedig,
- lleihau costau cyllido ac ymrwymadau parhaus,
- cadw cronfeydd ariannol wrth gefn digonol, ar lefel dim llai na 50 diwrnod o weithgaredd masnachu.

- **Cydymffurfio**

Bydd y Coleg yn cydymffurfio'n effeithiol â phob gofyniad statudol a gorfodol i gyflwyno adroddiadau ariannol a gofynion gweithdrefnol. Bydd prosesau a systemau cydymffurfio ariannol yn parhau i gael eu hymgorffori yn y Coleg a bydd y systemau rhoi cyngor ac arweiniad ariannol yn cael eu datblygu a'u gwella ymhellach.

- **Polisïau ac amcanion trysorlys**

Rheoli trysorlys yw rheoli llif arian y Coleg, ei drafodion bancio, y farchnad arian a'r farchnad gyfalaf; rheoli'r risgiau sy'n gysylltiedig â'r gweithgarwch hynny yn effeithiol ac anelu am y perfformiad gorau posibl sy'n gyson â'r risgiau hynny. Mae gan y Coleg Bolisi Rheoli Trysorlys ar wahân.

- **Llifau Arian a Hylifedd**

Ar gyfer 2024/25 roedd gan y Coleg fewnllif arian gweithredol cadarnhaol heb gynnwys effeithiau newidiadau mewn cyfalaf gweithio o £5,670k (2023/24 £3,357k). Roedd all-lif arian parod net yn ystod y flwyddyn o £496k (mewnllif 23/24 o £5,412). Yn gyffredinol bu gostyngiad mewn arian parod o £13,281k yn ystod y flwyddyn a oedd yn cynnwys rhai eitemau eithriadol a gynlluniwyd gan gynnwys gwariant Cyfalaf, Ad-dalu Benthyciad Banc Lloyds, Medr yn adfachu arian oherwydd tangyflawni rhan-amser o flynyddoedd blaenorol a thaliadau a wnaed mewn perthynas ag Ymddiswyddiad Gwirfoddol.

Cyfrifwyd cyfanswm benthyciadau'r Coleg a'i ymagwedd tuag at gyfraddau llog i sicrhau 'clustog' rhesymol rhwng cyfanswm cost gwasanaethu'r ddyled a'r llif arian gweithredu. Rhagorwyd yn gyfforddus ar y terfyn hwn yn ystod y flwyddyn.

- **Polisi Cronfeydd wrth Gefn**

Mae'r Coleg yn cydnabod pwysigrwydd cronfeydd wrth gefn i sefydlogrwydd ariannol unrhyw sefydliad, ac mae'n sicrhau bod cronfeydd wrth gefn digonol i gefnogi gweithgareddau craidd y Coleg. Ar ddyddiad y fantolen mae'r cronfeydd wrth gefn Incwm a Gwariant yn £81,895 mil (2024 £78,461 mil). Bwriad y Gorfforaeth yw cynyddu'r cronfeydd wrth gefn yn ystod oes y cynllun strategol trwy gynhyrchu proffidioldeb gweithredol blynyddol.

Mae sefyllfa arian parod y Coleg ar gael at ddefnydd busnes cyffredinol neu ar gyfer buddsoddiadau cyfalaf. Mae arian wedi'i glustnodi o fewn y sefyllfa arian parod a adroddir yn y fantolen ar gyfer prosiectau cyfalaf yn y dyfodol.

DATBLYGIAD A PHERFFORMIAD CYFREDOL AC I'R DYFODOL

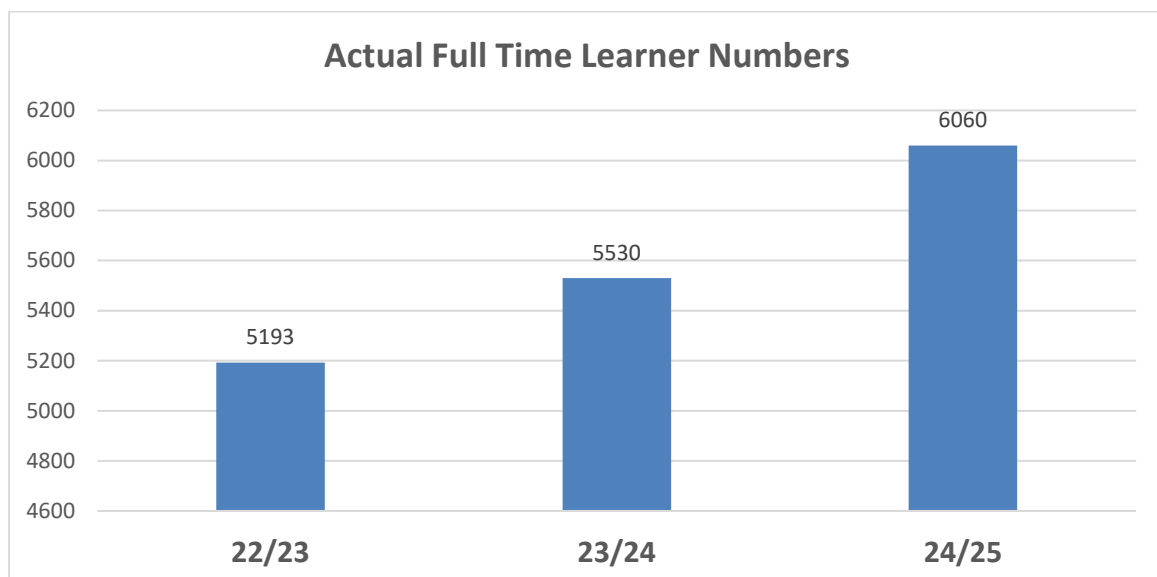
Nifer y Dysgwyr

Yn 2024/25 roedd dyraniad y Coleg ar gyfer darpariaeth brif ffrwd Addysg Bellach (yn cynnwys yr holl godiadau cydnabyddedig) yn £53,974,620 (2023/24 £49,347,865).

Yn 2024/25 darparodd y Coleg gyfleoedd i:

- 6,600 o ddysgwyr astudio cyrsiau llawn amser
- 5,000+ o ddysgwyr astudio'n rhan-amser
- 435 o ddysgwyr astudio cyrsiau addysg uwch
- 1,000+ o ddisgyblion ysgol 14-19 oed ddilyn cyrsiau cyswllt dysgu rhan-amser
- 1,400 o ddysgwyr Cymraeg i Oedolion

Mae'r Coleg wedi gweld twf sylweddol yn nifer y dysgwyr dros y tair blynedd diwethaf, fel a ganlyn:

Mae nifer y dysgwyr wedi cynyddu ymhellach yn 2025/26 i 6,800. Er bod hyn yn hynod gadarnhaol, bydd y model ariannu presennol yn cymryd dwy flynedd i ddal i fyny â'r cynnydd ac felly rydym ar hyn o bryd yn cael ein tanariannu'n sylweddol ar gyfer nifer y Dysgwyr rydym wedi'u recriwtio.

Datblygiadau cwricwlwm

Mae'r cwricwlwm yng Ngholeg Cambria yn parhau i ddatblygu i ddiwallu anghenion y rhanddeiliaid, sy'n cynnwys y blaenoriaethau allweddol a nodwyd gan Lywodraeth Cymru a Medr. Mae'r Coleg yn datblygu ei gynlluniau cwricwlwm i sicrhau ei fod yn bodloni blaenoriaethau lleol a rhanbarthol trwy ddefnyddio gwybodaeth fanwl am y farchnad lafur, gan gynnwys cydweithio'n agos â Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru i ganfod gofynion cyfredol ac i'r dyfodol.

Mae Coleg Cambria yn canolbwyntio'n gryf ar gynorthwyo dysgwyr i gael gwaith mewn galwedigaethau a diwydiannau sydd ar gael fel cyfleoedd iddynt yn y blynyddoedd i ddod, yn ogystal â phartneriaethau cadarn gyda diwydiant a phrifysgolion. Mae'r partneriaethau hyn yn cael eu defnyddio i ddatblygu cyfleoedd dilyniant i raglenni Addysg Uwch galwedigaethol perthnasol i gefnogi'r blaenoriaethau economaidd ac anghenion ein dysgwyr ac i ymateb i ddatblygiadau rhanbarthol.

Mae'r Coleg yn cynnig mynediad at ystod lawn o ddarpariaeth. Mae'n darparu ystod eang o raglenni ar gyfer disgyblion blwyddyn 10 ac 11, fel rhan o raglenni cysylltiadau ysgol ac mae'n cynorthwyo ysgolion uwchradd lleol i gynnig pynciau TGAU a llwybrau galwedigaethol na fyddent ar gael fel arall. Mae'r Coleg yn parhau i weithio mewn partneriaeth â'r ysgolion cyfrwng Cymraeg lleol i ddatblygu cyfleoedd fel bod dysgwyr yn gallu cael addysg alwedigaethol drwy gyfrwng y Gymraeg yn ogystal â datblygu darpariaeth ei gwricwlwm ei hun i ehangu'r cyfleoedd dwyieithog.

Mae dysgwyr yn cael cynnig cyfleoedd priodol i wella eu sgiliau Cymraeg, gan gynnwys dysgu, asesu a defnyddio'r Gymraeg yn anffurfiol. Mae anghydraddoldebau digidol a'r rhwystrau i ddysgwyr agored i niwed yn cael eu hystyried wrth gynllunio a chyflwyno dysgu. Paratowyd deunyddiau dysgu a dulliau cyflwyno ar-lein, gyda'r gallu i newid ar-lein yn llawn/yn rhannol yn ôl yr angen.

Mae'r Coleg yn parhau i weithio tuag at ei strategaeth o ddatblygu amgylchedd dysgu ysbrydoledig a Chanolfannau Rhagoriaeth, gyda buddsoddiad mewn darpariaeth ffisegol ragorol. Gall hyn gynnwys technolegau newydd a rhai'r dyfodol, gan ddarparu addysgu a dysgu ardderchog, datblygu cysylltiadau a chyflogwyr ar gyfer gwaith ac ymchwil, cefnogi cwricwlwm eang ac ysbrydoledig. Gall ddarparu integreiddiad y Gymraeg drwyddi draw, a datblygu cysylltiadau rhyngwladol fel llwyddiant WorldSkills ac ymateb i ofynion sgiliau lleol a chenedlaethol yn y dyfodol.

Agorodd ein Hwb Gofal Iechyd a Therapiau newydd ar safle îâl ym mis Medi 2024 ac agorodd Hwb Amaethyddol newydd yn Llysfasi ym mis Rhagfyr 2024. Rydym hefyd wedi llofnodi contractau yn ddiweddar i ddatblygu bloc Llety Myfyrwyr newydd ar ein safle yn Llysfasi a fydd yn cael ei gwblhau yn ystod Hydref 2026.

Rydym yn parhau i ddatblygu ein rhaglenni i fodloni anghenion dysgwyr gydag anawsterau dysgu, gan ehangu'r ystod o raglenni penodol i'r sector niwroamrywiol i ddysgwyr ar y sbectrwm awtistiaeth.

Perfformiad taliadau

Mae'r Ddeddf Talu Dyledion Masnachol yn Hwyr (Llog) 1998 yn ei gwneud yn ofynnol i golegau, yn niffyg cytundeb i'r gwrthwyneb, dalu cyflenwyr sy'n darparu nwyddau neu wasanaethau o fewn 30 diwrnod i naill ai'r dyddiad eu derbyn neu ddyddiad yr anfoneb. Yn ystod y cyfnod cyfrifyddu o 1 Awst 2024 i 31 Gorffennaf 2025, y diwrnod credyd cyfartalog a gymerwyd oedd 18 diwrnod (16 diwrnod 2023/24) a thalwyd 95% o anfonebau (97% yn 2023/24) o fewn 30 diwrnod. Ni fu'n rhaid i'r Coleg dalu costau llog taliadau hwyr ar gyfer y cyfnod hwn.

Y Gymraeg a darpariaeth cyfrwng Cymraeg/dwyieithog

Mae Coleg Cambria yn falch o fod yn goleg dwyieithog. Mae gan y Gymraeg statws iaith swyddogol yng Nghymru, ac felly caiff ei thrin yn gyfartal â'r Saesneg. Mae'r Coleg yn dilyn y safonau sydd wedi eu gosod gan Gomisiynydd y Gymraeg. Mae'r safonau yn set o ofynion cyfreithiol sy'n ceisio gwella'r gwasanaeth dwyieithog y gall pobl Cymru ddisgwyl ei gael gan nifer o gyrff cyhoeddus a statudol, gan gynnwys Coleg Cambria. Mae'r safonau yn gosod ein cyfrifoldebau yn glir o ran darparu gwasanaethau dwyieithog ac yn cael eu rhannu i'r categorïau canlynol:

- darparu gwasanaethau
- llunio polisïau
- gweithredol
- cadw cofnodion

Mae'r Coleg yn cyhoeddi Hysbysiad Cydymffurfio ac "Adroddiad Blynyddol Safonau'r Gymraeg" ar ein gwefan.

Strategaeth Cynaliadwyedd a Lleihau Carbon

Mae Coleg Cambria wedi ymrwymo i leihau effaith amgylcheddol ei weithrediadau ac mae'n gweithio'n weithredol tuag at **allyriadau carbon sero net** erbyn 2030, yn unol ag uchelgeisiau Llywodraeth Cymru ar gyfer Cymru garbon-niwtral. Mae ymagwedd y coleg wedi'i harwain gan ei ymrwymiad i ymgorffori materion amgylcheddol a chymdeithasol ym mhob rhaglen ddysgu er mwyn ymgysylltu â myfyrwyr a rhanddeiliaid a'u cymell i fynd i'r afael â heriau cynaliadwyedd. Mae'r coleg yn cyflwyno Adroddiad Sero Net i Lywodraeth Cymru yn flynyddol.

Er mwyn sicrhau cynnydd parhaus, mae'r coleg yn cyflogi Arbenigwr Cynaliadwyedd pwrpasol ac wedi sefydlu Grŵp Cynaliadwyedd sy'n cyfarfod bob tymor i adolygu a monitro cynllun gweithredu. Mae rôl Swyddog Cynaliadwyedd Myfyrwyr hefyd wedi'i chreu i gydlynu gweithgareddau amgylcheddol a chynrychioli buddiannau myfyrwyr.

Gofynion Adrodd Symlach ar Ynni a Charbon (SECR)

Mae perfformiad ynni a charbon y coleg ar gyfer y cyfnod 2024/25 wedi'i feincnodi, ac mae camau sylweddol wedi'u cymryd i leihau ein hól troed carbon.

Prosiectau a Mentrau Allweddol

- **Goleuo LED:** Mae'r coleg wedi disodli'r rhan fwyaf o ffitiadau golau gyda goleuadau LED ar draws y pum safle, gan arwain at ostyngiad o 65% yn y defnydd o drydan ar gyfer goleuadau. Mae defnyddio synwryddion symudiad ac ymgyrchoedd "diffodd" yn lleihau defnydd ynni diangen ymhellach.
- **Paneli Solar:** Mae dros 1,200 o baneli solar wedi'u gosod ar draws y safleoedd sy'n cynhyrchu 16% o gyfanswm defnydd trydan y coleg. Rydym yn chwilio'n weithredol am gyllid i osod araeau solar ychwanegol.
- **Effeithlonrwydd Gwresogi ac Adeiladu:**
 - Mae gwelliannau i'r system wresogi ar safle Glannau Dyfrdwy wedi lleihau'r angen am wresogyddion trydan, gan ostwng y defnydd o drydan.
 - Mae technolegau gwres ffynhonnell aer wedi'u gosod ar draws y pum safle ac mae system wresogi ffynhonnell ddaear ar waith ar safle Llaneurgain.
 - Mae cynllun effeithlonrwydd wedi'i weithredu i wneud y defnydd gorau o'r adeilad, yn enwedig gyda'r nos ac yn ystod y gwyliau, drwy annog staff i weithio o adeiladau penodol.
- **Monitro Ynni:** Mae'r coleg yn buddsoddi mewn monitro o bell y defnydd o nwy, trydan a dŵr sy'n golygu gallu dadansoddi data a chymau gweithredu ar unwaith i atal colli ynni a gollyngiadau dŵr.
- **Prosiectau Adeiladu Newydd:** Mae dau brosiect adeiladu cyfalaf newydd ar safleoedd lâl a Llysfasi wedi'u cynllunio i gyflawni sgôr 'Rhagorol' BREEAM. Prosiect Llysfasi yw Adeilad Carbon Niwtral cyntaf y coleg.

Cludiant Cynaliadwy

Mae'r coleg yn hyrwyddo trafndiaeth gynaliadwy yn weithredol i leihau allyriadau o deithio staff a myfyrwyr.

- **Lleihau Teithiau mewn Car:** Mae'r coleg yn annog y defnydd o blatfformau cynadledda fideo (MS Teams, Google Meet) fel dewis arall i deithio rhwng safleoedd. Mae cynllun rhannu car yn cael ei weithredu ac yn mynd i gael ei hyrwyddo ymhellach.

- **Cerbydau Trydan (EVs):** Mae'r coleg wedi buddsoddi mewn dau gerbyd trydan ar gyfer cludiant mewnol. Darperir pwyntiau gwefru cerbydau trydan mewn pedwar safle i staff a myfyrwyr eu defnyddio.
- **Cynlluniau Staff:** Mae'r coleg yn cynnig Cynllun Beicio i'r Gwaith a Chynllun Aberthu Cyflog Cerbydau Trydan i annog gweithwyr i fabwysiadu dewisiadau cludiant mwy gwyrdd.

Rheoli Adnoddau a Bioamrywiaeth

Rheoli Gwastraff

Mae menter lleihau, ailddefnyddio ac ailgylchu gynhwysfawr wedi'i rhoi ar waith gan gynnwys cael gwared ar y rhan fwyaf o boteli plastig untro a chyflwyno llestri cegin y gellir eu hailddefnyddio. Mae'r coleg yn cadw at gyfreithiau ailgylchu newydd Llywodraeth Cymru gyda biniau ar wahân ar gyfer gwahanol wastraff.

Caffael Cynaliadwy

Fel aelod o Gonsortium Prynu Crescent (CPC) mae'r coleg wedi ymrwymo i ymgorffori arferion cynaliadwy a moesegol yn ei weithgareddau caffael.

Prosiectau Bioamrywiaeth

Mae'r coleg wedi ymrwymo i wella bioamrywiaeth ar draws ei safleoedd.

- **Plannu Coed:** Mae'r coleg wedi creu coetir newydd ar safle Llaneurgain ac wedi plannu cannoedd o goed ifanc brodorol ar safleoedd Ffordd y Bers a Llysfasi.
- **Ardaloedd Cyfeillgar i Wenyn:** Mae gan Goleg Cambria achrediad 'Cyfeillgar i Wenyn' ac mae wedi creu ardaloedd blodau gwyllt newydd ac wedi cymryd rhan yn "No Mow May" i gynorthwyo peillwyr lleol.
- **Cartrefi i Fwyd Gwyllt:** Mae ystod eang o flychau nythu wedi'u gosod ar draws y safleoedd i gynnal amrywiaeth o adar, ystlumod, moch daear a phryfed. Mae hyn wedi cynnwys gosod 40 o flychau nythu i wennoliaid duon ar draws ein safleoedd yn lâl a Ffordd y Bers ar 24 Hydref

Edrych Ymlaen

Ar gyfer blwyddyn academiaidd 2025/26, mae nodau'r coleg yn cynnwys:

- Gosod seilwaith gwefru cerbydau trydan hygyrch ym mhob safle.
- Cynnydd gyda phrosiectau datgarboneiddio ac effeithlonrwydd ynni bloc E ac F ar safle lâl.
- Gosod gerddi glaw SuDS i leihau llifogydd arwyneb
- Chwilio a gwneud ceisiadau yn barhaus am gyllid grant gan Lywodraethau Cymru a'r DU i gefnogi prosiectau cynaliadwyedd

Cludiant

Yn 2024/25 teithiodd staff 400,262 o filltiroedd (441,830 2023/24) ar fusnes y Coleg yn defnyddio eu cerbydau eu hunain sy'n ostyngiad mewn milltiroedd o 41,568 o filltiroedd o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Fel Coleg, rydym yn hyrwyddo rhannu ceir a lleihau'r milltiroedd a deithir ar gyfer busnes y Coleg trwy ddefnyddio'r dechnoleg ddiweddaraf gan gynnwys Microsoft Teams a Google Meet a gweithio o bell.

Teithiodd fysiau mini a cherbydau eraill y Coleg 73,891 o filltiroedd ychwanegol (74,773 yn 2023/24). Fe wnaeth y Coleg logi nifer o gerbydau yn ystod y flwyddyn, ac mae'r niferoedd wedi'u mesur yn ôl sawl litr o danwydd a ddefnyddiwyd, wedi'i droi i filltiroedd gan ddefnyddio MPG cyfartalog yn seiliedig ar y math o danwydd. Roedd y Coleg yn berchen ar ddau gerbyd trydan yn ystod y flwyddyn ac roedd cyfanswm y milltiroedd yn 6,144 milltir (5,058 yn 2023/24). Mae'r defnydd o gerbydau trydan wedi'i eithrio o'n hallyriadau CO2 trafndiaeth (t) gan fod hyn eisoes wedi'i gynnwys yn ein defnydd o drydan yng Nghwmpas 1.

Mae trafndiaeth yn cyfateb i'r allyriadau CO2 canlynol:

Allyriadau Co2 (t)

Teithiau busnes mewn cerbydau sy'n eiddo i'r gweithwyr 106.23 (117.35 2023/24)

Cludiant sy'n eiddo 32.86 (29.62 2023/24)

Cerbydau wedi'u llogi 7.10 (8.65 2023/24)

Mae gennym fannau gwefru cerbydau trydan ar bob un o'n pum safle ac rydym wedi gosod gwefrwy cerbydau trydan ychwanegol ar ein safle lâl yn ystod y flwyddyn ariannol fel rhan o'r datblygiad Adeilad Gofal Iechyd a Therapiau newydd. Ariannwyd y rhain drwy grant EVCI Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru.

Adroddiadau SECR ar gyfer Corfforaethau Coleg

Mae'r tabl canlynol yn crynhoi defnydd ynni blyneddol y Coleg yn y Deyrnas Unedig (mewn kWh) o ran nwy, trydan a brynwyd, tanwydd trafndiaeth a'r allyriadau nwyon tŷ gwydr cysylltiedig (mewn tunelli o garbon deuocsid cyfwerth, CO₂e).

Defnydd ynni blyneddol Coleg Cambria yn y Deyrnas Unedig am y cyfnod 1 Awst i 31 Gorffennaf	2024/25	2023/24
Defnydd o ynni a ddefnyddir i gyfrifo allyriadau (kWh)	11,158,597	10,870,867
Dadansoddiad o'r defnydd o ynni (kWh) (dewisol):		
Nwy	4,812,577	5,228,606
Trydan	4,908,088	4,406,393
Tanwydd Cludiant	537,377	585,743
Olew Gwresogi	464,594	243,580
LPG	171,166	158,137
Solar Ffotofoltaig	264,795	248,408
Allyriadau cwmpas 1 mewn tunelli metrig CO₂e		
Defnydd o Nwy	881	941
Olew Gwresogi	465	244
LPG	171	158
Cludiant sy'n Eiddo i'r Coleg	35	30
Cyfanswm cwmpas 1	1,552	1,372
Allyriadau cwmpas 2 mewn tunelli metrig CO₂e		
Trydan a brynwyd	916	964
Allyriadau cwmpas 3 mewn tunelli metrig CO₂e		
Teithiau busnes mewn cerbydau sy'n eiddo i'r gweithwyr	113	126
Cyfanswm allyriadau gros mewn tunelli metrig CO₂e	2,581	2,462

Cymarebau arddwysedd		
Tunelli CO2e fesul aelod o staff	1.86	1.71

Wrth gymharu 2024/25 â'r flwyddyn ariannol flaenorol (2023/24) gallwn gadarnhau'r canlynol:

Mae cymhareb dwyster y Coleg (a fesurir fel tunnell o CO2e fesul aelod o staff) wedi cynyddu o 1.71 i 1.86 o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol, er gwaethaf gweld gwelliant rhwng 2022/23 a 2023/24 o 1.75 i 1.71. Mae hyn yn bennaf oherwydd cynnydd yn ein defnydd o drydan ac olew gwresogi rhwng 2023/24 a 2024/25. Gellir esbonio'r cynnydd yn y defnydd o olew gwresogi oherwydd y defnydd o wresogi amgen ar safle Glannau Dyfrdwy yn ystod gwaith hanfodol i'r twneli gwasanaeth. Mae milltiroedd busnes mewn cerbydau sy'n eiddo i weithwyr wedi lleihau unwaith eto, ac mae hyn wedi bod yn duedd ers 2022/23. Rydym yn parhau i annog defnyddio technoleg ar gyfer cyfarfodydd traws-safle lle bo modd er mwyn lleihau nifer y milltiroedd a deithir rhwng safleoedd.

Mae'r Coleg yn parhau i ymrwymo i gael gwared ar ddeunyddiau mewn modd sy'n sensitif yn amgylcheddol ac i annog aildddefnyddio ac ailgylchu deunyddiau gwastraff lle bo modd. Rydym yn annog adrannau i ystyried y gwastraff y maent yn cael gwared arno, a sut gellir ei ailgylchu a/neu ei aildddefnyddio.

Rydym wedi dilyn y canllawiau adrodd ynni a charbon wedi'i symleiddio ar gyfer corfforaethau colegau (diweddarwyd Medi 2025). Rydym hefyd wedi defnyddio'r Protocol Adrodd GHG – Safon Gorfforaethol ac wedi defnyddio Ffactorau Trosi 2025 Llywodraeth y Deyrnas Unedig ar gyfer Adroddiadau Cwmnïau.

Mesur Arddwysedd

Y gymhareb mesur arddwysedd a ddewiswyd yw cyfanswm yr allyriadau gros mewn tunelli metrig CO2e fesul aelod o staff, sef y gymhareb a argymhellir ar gyfer y sector. Mae'r gymhareb ar gyfer 2024/25 wedi gostwng o gymharu â 2023/24 o 1.71 i 1.86 tunnell o CO2e fesul aelod o staff. Er gwaethaf y cynnydd yn y gymhareb mae'r canlyniadau hyn yn parhau i gymharu'n dda â chanlyniadau'r sector ar gyfer y flwyddyn flaenorol, sy'n amrywio o 1.18 i 22.8 CO2e fesul aelod o staff.

Datblygiadau cyfalaf

Mae strategaeth ystadau'r coleg yn cynnwys uwchraddio cyfleusterau'r campws i ddarparu amgylcheddau dysgu modern, fel yr Academi Gofal Iechyd a Therapiau ddiweddar ar ein safle lân ac adeilad yr Hwb Cynaliadwyedd ar ein safle yn Llysfas. Mae datblygiadau'n canolbwyntio ar greu mannau hyblyg a all hefyd wasanaethu'r gymuned ehangach a chefnogi cynigion cwricwlwm newydd a rhanbarthol. Mae gan y coleg amcan strategol i gyflawni strategaeth ystâd uchelgeisiol ac effeithiol i gefnogi ei nodau strategol ehangach, gyda buddsoddiad sylweddol mewn seilwaith ystadau i sicrhau bod y coleg yn parhau i fod yn ddarparwr dysgu modern o ansawdd uchel.

Mae'r coleg wedi datblygu Rhaglen Amlinellol Strategol (SOP), sy'n cynnwys Rhaglen Gyfalaf ddangosol 9 mlynedd. Bydd y rhaglen yn cael ei chynnal o flwyddyn ariannol 2024/25 ymlaen. Mae'r RAS yn rhoi'r cyfle i leoli'r Coleg yn strategol fel y gall o bosibl gael mynediad at grantiau cyfalaf i gefnogi datblygiad parhaus amgylchedd dysgu ysbrydoledig. Mae'r SOP yn amlinellu 20 o brosiectau posibl dros raglen dreigl 9 mlynedd sy'n targedu buddsoddiad o dros £94miliwn.

Mae ansawdd yr amgylchedd dysgu a pharhau i symud tuag at ystâd sy'n darparu amgylchedd dysgu ysbrydoledig yn gynyddol bwysicach mewn marchnad gystadleuol. Bydd buddsoddi'n barhaus wrth ddarparu adeiladau a seilwaith o'r ansawdd uchaf yn sicrhau y bydd y Coleg yn gallu bodloni'r gofynion presennol ac yn y dyfodol a'i fod yn gallu addasu ar gyfer newidiadau a chynlluniau newydd allanol yn y dyfodol. Mae rhagolygon demograffig hefyd yn rhagweld y bydd cynnydd yn nifer posibl y dysgwyr llawn amser dros yr ychydig flynyddoedd nesaf.

Yn ystod blwyddyn ariannol 2025/26, rydym yn bwriadu datblygu llety myfyrwyr newydd ar ein safle Llysfasi er mwyn sicrhau y gallwn ddarparu ar gyfer y cynnydd yn nifer y myfyrwyr ar y safle a gwella cyfleusterau ymhellach i ddysgwyr.

ADNODDAU

Mae gan y Coleg nifer o adnoddau gwahanol y gall ddefnyddio i wireddu ei amcanion strategol.

Ariannol

Mae gan y Coleg gyfanswm o £157.4 miliwn o asedau namyn rhwymedigaethau presennol, sy'n cynnwys cronfa arian wrth gefn gref.

Pobl

Mae'r Coleg yn cyflogi dros 1,388 o bobl ar gontractau academiaidd, cymorth, a delir fesul awr, a rheolaeth.

Enw da

Mae gan y Coleg enw da, yn lleol ac yn genedlaethol. Mae cynnal brand ansawdd uchel yn hanfodol ar gyfer llwyddiant y Coleg yn denu myfyrwyr a pherthnasoedd allanol.

PRIF RISGIAU AC ANSICRWYDD

Mae'r Coleg wedi parhau i weithio yn ystod y flwyddyn ar ddatblygu a gwreiddio'r system rheolaeth fewnol, gan gynnwys rheoli ariannol, gweithredol a risg. Mae pob system wedi'i chynllunio i amddiffyn asedau ac enw da'r Coleg.

Yn seiliedig ar y cynllun strategol, mae'r Grŵp Rheoli Risg yn cynnal adolygiad cynhwysfawr o'r risgiau i'r Coleg. Maent yn nodi systemau a gweithdrefnau, gan gynnwys camau gweithredu penodol ar gyfer atal, a ddylent liniaru unrhyw effaith bosibl ar y Coleg. Yna gweithredir y rheolaethau mewnol a bydd gwerthusiadau'r flwyddyn ddilynol yn adolygu eu heffeithiolrwydd a'u llwyddiant yn erbyn y camu lliniaru risg. Yn ogystal â'r adolygiad blynyddol, bydd y Grŵp Rheoli Risg hefyd yn ystyried unrhyw risgiau, a fyddai'n gallu ymddangos o ganlyniad i'r Coleg yn ymgymryd â maes gwaith newydd.

Cedwir Cofrestr Risg ar lefel y Coleg, ac mae'r Pwyllgor Archwilio a Risg yn ei hadolygu bob tymor ac yn amlach na hynny yn ôl yr angen. Mae'r Gofrestr Risg yn nodi'r risgiau allweddol, y tebygolrwydd y byddai'r risgiau hyn yn digwydd, eu heffaith bosibl ar y Coleg a'r camau sy'n cael eu gweithredu i leihau ac i liniaru'r risgiau. Caiff risgiau eu blaenoriaethu gan ddefnyddio system sgorio gyson a chaiff ein harchwaeth am risg ar gyfer risgiau penodol ei nodi hefyd.

Mae'r Coleg yn parhau i amsugno effaith prisiau ynni uchel, costau tanwydd a nwyddau traul yn ogystal â chwyddiant a chyfraddau llog uchel iawn. Mae'r rhain i gyd yn risgiau y bydd angen i'r Coleg, yn ogystal â'i staff a'i fyfyrwyr, barhau i'w llywio dros y flwyddyn academiaidd ac ariannol nesaf. Mae'r Coleg wedi ystyried y risgiau hyn yn ei gofrestr risgiau, a'i gynlluniau gweithredol ac ariannol, ac mae'n parhau i addasu i fodloni gofynion newidiol myfyrwyr, busnesau a'r gymuned leol wrth adfer o effaith yr argyfwng costau byw byd-eang.

Mae'r prif ffactorau risg allai wynebu'r Coleg wedi'u disgrifio isod. Nid yw'r Coleg yn gallu rheoli pob un o'r ffactorau hyn. Gall ffactorau eraill heblaw'r rhai a nodwyd isod effeithio'n andwyol ar y Coleg hefyd.

Risgiau Strategol

Mae'r canlynol yn rhestr o risgiau strategol lefel uchel y Coleg:

- Methu â chynnal llywodraethiant da ac effeithiol.
- Methu ag ymateb a chydymffurfio â deddfwriaeth allweddol, polisïau'r Gymraeg a pholisïau cenedlaethol.
- Methu â chynnal iechyd a hyfywedd ariannol y Coleg.
- Methu â recriwtio myfyrwyr a bodloni targedau dyrannu cyllid.
- Amharu difrifol ar fusnes a methu â diogelu asedau'r Coleg.
- Methu ag ymgysylltu a bodloni anghenion cymunedau lleol.

- Methu â darparu cymorth unigol eithriadol i gyfoethogi profiadau dysgwyr.
- Methu â darparu addysgu, hyfforddi ac asesu o safon uchel yn gyson.
- Methu â darparu cynnig cwricwlwm sy'n ddeniadol ac sy'n bodloni anghenion dysgwyr, cyflogwyr a sefydliadau allanol.
- Methu â rheoli cyfleoedd a chontractau busnes masnachol newydd yn effeithiol.
- Methu â gweithredu diwylliant cynhwysol llawn ymddiriedaeth sy'n rhoi gwerth ar staff ac sydd o fudd iddynt i gyd ac sy'n cael y cyfraniad gorau ganddynt.
- Methu â darparu strwythur cefnogol, cynhwysfawr sy'n diogelu plant ac oedolion agored i niwed.
- Methu â gweithredu Strategaeth Ystadau a darparu llety addas.
- Methu â sicrhau a chynnal gwybodaeth a systemau.
- Methu â sicrhau systemau ansawdd effeithiol i ysgogi gwelliannau, bodloni trothwyon ansawdd allanol a sicrhau bod dysgwyr yn cwblhau cyrsiau, yn gwneud cynnydd ac yn cyflawni eu llawn botensial.
- Methu â gweithredu fel sefydliad carbon isel, cynaliadwy.
- Cyflwyniad i'r corff newydd a noddur gan Lywodraeth Cymru sy'n gyfrifol am ariannu a rheoleiddio'r sector addysg drydyddol ac ymchwil yng Nghymru (Medr).
- Cyflwyno deddfau newydd i sicrhau amddiffyniadau cryfach yn erbyn terfysgaeth mewn mannau cyhoeddus – 'Cyfraith Martyn'.

PERTHYNAS Â RHANDEILIAID

Bydd Coleg Cambria yn parhau i chwarae rhan arweiniol mewn llunio dulliau cydweithredol sy'n ychwanegu gwerth ar gyfer dysgwyr. Bydd y Coleg yn parhau i gydweithio'n agos â phartneriaid lleol i ddatblygu darpariaeth leol o ran ansawdd cyffredinol, ymateb yn well i anghenion lleol a rhannu adeiladau'n effeithiol.

Mae'r Coleg yn cydnabod pwysigrwydd y berthynas â rhanddeiliaid ac mae'n cyfathrebu'n rheolaidd â nhw ar ryngwyd y Coleg a thrwy gyfarfodydd. Mae gan y Coleg lawer o rhanddeiliaid, sy'n cynnwys:

- Myfyrwyr
- Staff
- Llywodraeth Cymru
- Medr
- Cyrff Cyllido
- Cyflogwyr lleol (gyda chysylltiadau penodol)
- Awdurdodau Lleol
- Swyddfeydd y Llywodraeth
- Y gymuned leol
- Sefydliadau Addysg Bellach/Addysg Uwch eraill
- Undebau Llafur

Cydraddoldeb ac amrywiaeth

Yng Ngholeg Cambria rydym yn deall pwysigrwydd gweithio tuag at wneud y Coleg y lle mwyaf cynhwysol, cyfartal a chefnogol i bawb. Rydym yn gweithio'n agos gyda'n cymuned amrywiol o Ddysgwyr, staff a rhanddeiliaid i sicrhau bod Coleg Cambria yn gynhwysol i bob un ohonom. Mae ein Harweinydd Tegwch a Pherthyn ar gael i gefnogi staff a Dysgwyr i sicrhau bod ganddyn nhw'r hyn sydd ei angen arnyn nhw i ffynnu yn ystod eu hamser yn y Coleg.

Rydym wedi ymrwymo i wella ein gwasanaethau yn gyson er mwyn bod yn gynhwysol i bawb. Rydym yn disgwyl i bob aelod o gymuned Coleg Cambria gael eu trin gyda pharch, ac i drin eraill gyda pharch.

Mae'r Coleg yn darparu gwasanaethau cymorth helaeth ac mae ganddo brosesau a gweithdrefnau effeithiol i nodi a bodloni anghenion Dysgwyr a Staff.

Mae'r Coleg wedi cyhoeddi ei Gynllun Cydraddoldeb Strategol 2024-2028. Mae'n nodi ein hamcanion cydraddoldeb i wella cynhwysiant yn y Coleg. Mae'r cynllun hwn yn cael ei fonitro trwy Gynllun Gweithredu Cydraddoldeb mewnol sy'n eiddo i'r Pwyllgor Cydraddoldeb ac Amrywiaeth. Rydym yn diweddarau ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol yn yr Adroddiad Cydraddoldeb Blyneddol, a gyhoeddir ym mis Medi bob blwyddyn. Mae hyn yn sicrhau cydymffurfiaeth â Deddf Cydraddoldeb 2010. Amlinellir ein holl

ddiweddariadau i gefnogi cydraddoldeb yn ein Hadroddiad Cydraddoldeb Blynyddol, sydd ar gael ar ein gwefan.

Rydym yn cynnal Asesiadau Effaith ar Gydraddoldeb ar ein holl bolisiâu a gweithdrefnau, a chyhoeddir y rhain gyda'r polisiâu.

Mae'r Coleg yn cynhyrchu adroddiad blynyddol ar y bwlch cyflog rhwng y rhywiau, anabledd ac ethnigrwydd, ac mae wedi cynhyrchu cynllun gweithredu i ymateb i unrhyw fylchau a nodwyd.

Rydym wedi creu a darparu diweddariad ar ein Cynllun Gweithredu Gwrth-Hiliol, sydd bellach wedi'i ymgorffori yn ein Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb. Mae hyn yn goruchwyllo ein cynllun i ddod yn sefydliad gwrth-hiliol.

Mae'r Coleg yn gyflogwr 'Hyderus o ran Anableddau' ac mae wedi ymrwmo i egwyddorion ac amcanion y Safon Hyderus o ran Anableddau. Mae'r Coleg yn ystyried pob cais gan bobl anabl, gan gofio addasrwydd yr unigolion dan sylw. Os bydd gweithiwr presennol yn dod yn anabl, gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y gweithiwr hwnnw'n gallu parhau i gael ei gyflogi gan y Coleg. Polisi'r Coleg yw darparu hyfforddiant, datblygiad gyrfa a chyfleoedd ar gyfer dyrchafiad, sydd gyn belled ag y bo modd, yn darparu'r un cyfleoedd i'r rhai ar gyfer gweithwyr nad ydynt yn anabl.

Datganiad anabledd

Mae'r Coleg yn ceisio cyflawni'r amcanion a nodir yn Neddff Cydraddoldeb 2010 ac mae'n buddsoddi'n sylweddol mewn addysgu arbenigol a staff cymorth er mwyn cefnogi dysgwyr ag anawsterau dysgu ac anableddau. Mae'r Coleg wedi gwneud hyn yn y ffyrdd canlynol:

- Fel rhan o'i strategaeth ystâd mae'r Coleg wedi diweddarau ei archwiliadau mynediad.
- Mae rhestr o'r cyfarpar arbenigol, y gall y Coleg ei wneud ar gael i fyfyrwyr eu defnyddio, ac amrediad o dechnoleg gynorthwyol ar gael yn y canolfannau adnoddau dysgu.
- Mae disgrifiad o'r polisi derbyniadau ar gyfer pob myfyriwr ar gael yng Ngweithdrefnau Derbyniadau'r Coleg. Bydd apeliadau yn erbyn penderfyniad i beidio â chynig lle yn cael eu trin o dan y polisi cwynion.
- Mae'r Coleg wedi buddsoddi'n sylweddol mewn darlithwyr arbenigol i gynorthwyo myfyrwyr ag anawsterau dysgu a/neu anableddau. Mae nifer o Ymgynghorwyr Gwasanaethau Myfyrwyr, Cydlynwyr Cymorth Dysgu a Thîm Cynhwysiant sy'n gallu darparu amrywiaeth o gymorth ar gyfer dysgu. Ceir rhaglen barhaus o ddatblygu staff er mwyn sicrhau bod lefel uchel o gymorth priodol ar gael i fyfyrwyr sydd ag anawsterau dysgu a/neu anableddau.
- Ceir disgrifiad o'r rhaglenni arbenigol yn amrywiol brosbectysau'r coleg ac mae canlyniadau'r Coleg a chyrchfannau'n cael eu cofnodi a'u cyhoeddi yn null safonol y Coleg.
- Mae manylion y gwasanaethau cwnsela a lles yn llawlyfr Myfyrwyr y Coleg, y bydd myfyrwyr yn ei gael ynghyd â thafleuni'r Weithdrefn Gwyno a'r Weithdrefn Ddisgyblu yn ystod y cyfnod ymsefydlu.

Datgelu gwybodaeth i'r archwilwyr

Mae'r aelodau, a oedd yn eu swydd ar ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad hwn, yn cadarnhau, hyd y gwyddant, nad oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad yw archwilwyr y Coleg yn gwybod amdani a bod pob aelod wedi cymryd yr holl gamau y dylent fod wedi'u cymryd i fod yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i sicrhau bod archwilwyr y Coleg yn gwybod am y wybodaeth honno.

Cymeradwywyd gan orchymyn aelodau'r Gorfforaeth ar 10 Rhagfyr 2025 ac fe'i llofnodwyd ar eu rhan gan:

Yr Athro Timothy Wheeler
Cadeirydd y Llywodraethwyr

Datganiad Llywodraethu Corfforaethol a Rheolaeth Fewnol

Darperir y datganiad a ganlyn i alluogi darllenwyr adroddiad blynyddol a chyfrifon y Coleg ddeall llywodraethiant a strwythur cyfreithiol y Coleg yn well. Mae'r datganiad hwn yn ymdrin â'r cyfnod o 1 Awst 2024 hyd 31 Gorffennaf 2025 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad blynyddol a'r datganiadau ariannol.

Mae'r Coleg wedi ymrwymo i arddangos arfer gorau ym mhob agwedd ar lywodraethu corfforaethol ac mae'n ymdrechu i gynnal ei fusnes:

- i. Yn unol â'r saith egwyddor a nodwyd gan y Pwyllgor ar Safonau mewn Bywyd Cyhoeddus (anhunanoldeb, uniondeb, gwrthrychedd, atebolrwydd, bod yn agored, gonestrwydd ac arweinyddiaeth);
- ii. Yn unol â'r arweiniad i golegau gan Golegau Cymru yn y Cod Llywodraethu Da ar gyfer Colegau yng Nghymru 2016;
- iii. Yn unol â Gwerthoedd Coleg Cambria fel y manylir yn y Cynllun Strategol 2020/25;
- iv. Gan roi sylw dyledus i God Llywodraethu Corfforaethol y DU 2018 (y 'Cod 2018'), hyd at 31 Rhagfyr 2024 a'r 'Cod 2024', o 1 Ionawr 2025, cyn belled ag y mae'n berthnasol i'r sector addysg bellach.

Mae'r adroddiad hwn yn disgrifio sut mae'r Coleg wedi cymhwyso'r egwyddorion a nodir yn y Cod Llywodraethiant Corfforaethol 2018 a Chod 2024 ('y cod') a gyhoeddwyd gan y Cyngor Adrodd Ariannol. Ei bwrpas yw helpu darllenwr y cyfrifon i ddeall sut cafodd yr egwyddorion hyn eu gweithredu. Mae'r Corff Llywodraethu yn cydnabod bod ganddo, fel corff yr ymddiriedwyd ynddo ag arian cyhoeddus a phreifat, ddyletswydd benodol i gadw at y safonau llywodraethiant corfforaethol uchaf bob amser.

Ym marn y llywodraethwyr, mae Coleg Cambria yn cydymffurfio â holl ddarpariaethau'r Cod i'r graddau y maent yn berthnasol i'r sector Addysg Bellach, a'i fod wedi cydymffurfio â hwy drwy gydol y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2025.

Mae Coleg Cambria yn elusen eithriedig yn ôl Rhan 3 Deddf Elusennau 2011. Mae'r Llywodraethwyr, sydd hefyd yn Ymddiriedolwyr er diben y Ddeddf Elusennau 2011, yn cadarnhau wrth osod ac adolygu amcanion strategol y Coleg, iddynt ystyried canllawiau'r Comisiwn Elusennau ar fudd cyhoeddus yn briodol a bod y datganiadau gofynnol yn ymddangos mewn mannau eraill yn y datganiadau ariannol hyn.

Y Gorfforaeth

Mae cyfansoddiad Bwrdd Corfforaeth Coleg Cambria yn ystod y cyfnod yn diweddu 31 Gorffennaf 2025 a hyd at ddyddiad llofnodi'r datganiadau ariannol wedi'i nodi ar dudalennau 23 a 24 ynghyd â chofnod o bresenoldeb aelodau'r Bwrdd. Cyfrifoldeb y Gorfforaeth yw rhoi barn annibynnol ar faterion yn ymwneud â strategaeth, perfformiad, adnoddau a safonau ymddygiad.

Mae'r Gorfforaeth yn cael gwybodaeth reolaidd ac amserol am berfformiad ariannol cyffredinol y Coleg, ynghyd â gwybodaeth arall fel perfformiad yn erbyn targedau cyllido, gwariant cyfalaf arfaethedig, materion ansawdd, staffio a materion eraill megis materion iechyd a diogelwch a'r amgylchedd. Fe wnaeth y Gorfforaeth gyfarfod pum gwaith yn ystod y flwyddyn i gynnal ei busnes arferol; yn ogystal, cynhaliwyd cyfarfod Bwrdd a gynullwyd yn arbennig ym mis Awst 2024 lle hysbyswyd y Bwrdd am ymddeoliad Deiliad Swydd Uwch a gwnaed penderfyniadau ar gyfer y broses recriwtio a phenodi ar gyfer rôl y Deiliad Swydd Uwch. Cynhaliwyd nifer o sesiynau cynllunio a hyfforddi strategol gyda'r Swyddog Llywodraethiant a Chlerc a Deiliaid Swyddi Uwch hefyd. Cynhaliwyd nifer o sesiynau cynllunio a hyfforddi strategol gyda'r Swyddog Llywodraethiant a Chlerc a Deiliaid Swyddi Uwch hefyd.

Mae cyngor proffesiynol annibynnol ar gael i bob Llywodraethwr ar draul y Coleg, wrth iddynt gyflawni eu dyletswyddau ac mae cymorth ar gael iddynt gan Swyddog Llywodraethiant a Chlerc i'r Gorfforaeth, sy'n atebol i'r Bwrdd am sicrhau y cydymffurfir â'r holl weithdrefnau a rheoliadau perthnasol. Mae penodi, gwerthuso a diswyddo'r Deiliaid Swyddi Uwch a'r Swyddog Llywodraethiant a Chlerc yn faterion i'r Gorfforaeth gyfan. Darperir agendâu ffurfiol, dogfennau ac adroddiadau i'r Llywodraethwyr mewn modd amserol, cyn cyfarfodydd y Bwrdd. Cynhelir sesiynau briffio at ddibenion penodol hefyd.

Mae gan y Gorfforaeth elfen anweithredol ac annibynnol gref ac nid yw unrhyw unigolyn na grŵp yn tra arglwyddiaethu ar ei phrosesau gwneud penderfyniadau. Mae'r Gorfforaeth o'r farn bod pob un o'i aelodau

anweithredol yn annibynnol i'r rheolwyr ac yn rhydd o unrhyw fusnes neu berthynas arall, a allai ymyrryd ag arfer eu barn annibynnol.

Ceir rhaniad cyfrifoldebau clir, oherwydd bod swyddogaethau'r Cadeirydd a'r Prif Weithredwr (Swyddog Cyfrifyddu) ar wahân.

Penodiadau i'r Gorfforaeth

Mae penodi aelodau newydd i'r Gorfforaeth yn fater i'r Gorfforaeth gyfan ei ystyried. Mae gan y Gorfforaeth Bwyllgor Chwilio, sy'n cynnwys chwe aelod o'r Gorfforaeth, sy'n gyfrifol am ddewis ac enwebu unrhyw aelod newydd i'r Gorfforaeth eu hystyried. Mae'r Gorfforaeth yn gyfrifol am sicrhau bod hyfforddiant priodol yn cael ei ddarparu yn ôl yr angen, sydd wedi'i strwythuro'n briodol i gefnogi datblygiad Llywodraethwyr.

Penodir aelodau'r Gorfforaeth am dymor mewn swydd nad yw'n hwy na phedair blynedd, ac eithrio Aelodau sy'n Fyfyrrwyr sy'n gallu dal swydd am ddwy flynedd (yn amodol ar gymhwysedd).

Ym mis Rhagfyr 2023, cymeradwyodd y Bwrdd gynnig i sefydlu swydd Llywodraethwr Ymgynghorol - Partneriaeth Gymdeithasol, y credir ei bod y cyntaf o unrhyw Fwrdd Coleg yng Nghymru, i fynychu a chymryd rhan mewn cyfarfodydd a digwyddiadau Bwrdd. Nid oes ganddo bleidlais ond mae'n ddarostyngedig i'r Cod Ymddygiad. Mae penodiad y Llywodraethwr Ymgynghorol - Partneriaeth Gymdeithasol am gyfnod cychwynnol o ddwy flynedd yn y swydd, gyda'r potensial i ymestyn am dymor ychwanegol o ddwy flynedd.

Strwythur Pwyllgorau

Mae'r Gorfforaeth yn cynnal ei busnes drwy nifer o bwyllgorau. Mae gan bob pwyllgor gylch gorchwyl, a gafodd ei gymeradwyo gan y Gorfforaeth. Mae cofnodion llawn holl gyfarfodydd 2024/25, ac eithrio'r rhai y mae'r Gorfforaeth yn eu hystyried yn gyfrinachol, ar gael gan y Swyddog Llywodraethiant a Chlerc i'r Gorfforaeth yn: Coleg Cambria, Ffordd Parc y Gelli, Wrecsam, LL12 7AB. Mae Swyddog Llywodraethiant a Chlerc i'r Gorfforaeth yn cadw cofrestr o gysylltiadau ariannol a phersonol y Llywodraethwyr. Mae'r gofrestr hon ar gael i'w harchwilio yn y cyfeiriad uchod.

Roedd gan y Corff Llywodraethu y pwyllgorau isod yn ystod y flwyddyn:

- Pwyllgor Archwilio a Risg
- Pwyllgor y Cwricwlwm a Safonau
- Pwyllgor Cyllid, Pobl a Diwylliant
- Pwyllgor Chwilio a Llywodraethiant
- Pwyllgor Tâl

Y Pwyllgor Archwilio a Risg

Mae gan y Pwyllgor Archwilio a Risg gyfrifoldeb i gyflawni rôl statudol swyddogaeth archwilio fel y manylir yn Offeryn ac Erthyglau Llywodraeth Coleg Cambria (Llywodraeth Cymru 2013), ac yn unol â Chod Ymarfer Archwilio Addysg Bellach (Llywodraeth Cymru 2015). Mae'r Pwyllgor yn gweithredu yn unol â'r cylch gorchwyl ysgrifenedig a gymeradwywyd gan y Gorfforaeth.

Mae'r Pwyllgor Archwilio a Risg yn darparu fforwm ar gyfer cyflwyno adroddiadau gan archwiliwyr mewnol, rheoleidd-dra a datganiadau ariannol y Coleg, sydd yn gallu dod gerbron y Pwyllgor a chynnal trafodaethau annibynnol, heb bresenoldeb rheolwyr y Coleg. Mae'r Pwyllgor yn cael ac yn ystyried adroddiadau gan Lywodraeth Cymru, Medr, Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth a materion Llywodraethiant gan eu bod yn effeithio ar fusnes y Coleg.

Mae Archwiliwyr Mewnol y Coleg yn adolygu'r systemau rheolaeth fewnol, rheolaethau rheoli risg a phrosesau llywodraethiant, yn unol â chynllun mewnbyn y cytunwyd arno, gan roi gwybod am eu canfyddiadau i'r rheolwyr a'r Pwyllgor Archwilio a Risg.

Mae'r Pwyllgor Archwilio a Risg hefyd yn cynghori'r Gorfforaeth ar benodi archwilyr mewnol ar gyfer data cyllido a datganiadau ariannol a'u tâl am y gwaith archwilio a gwaith nad yw'n waith archwilio, yn ogystal â chyflwyno adroddiad i'r Gorfforaeth bob blwyddyn.

Mae'r Pwyllgor yn cynnwys pum aelod o'r Gorfforaeth (ac eithrio Cadeirydd y Bwrdd a'r Prif Weithredwr) sy'n cynnwys y potensial ar gyfer hyd at ddau aelod a gyfetholwyd yn allanol, ac mae'n cyfarfod o leiaf tair gwaith y flwyddyn.

Pwyllgor Cwricwlwm a Safonau

Mae gan y Pwyllgor Cwricwlwm a Safonau gyfrifoldeb i gyflawni rôl statudol bwrdd academiaidd fel y manylir yn Offeryn ac Erthyglau Llywodraeth Coleg Cambria (2013). Mae'r Pwyllgor yn gweithredu yn unol â'r cylch gorchwyl ysgrifenedig a gymeradwywyd gan y Gorfforaeth.

Rôl allweddol y Pwyllgor Cwricwlwm a Safonau yw cynghori'r Gorfforaeth ar brosesau cynllunio'r cwricwlwm yng Ngholeg Cambria a chraffu ar effeithiolrwydd a safonau taith y dysgwr. Mae hefyd yn gyfrifol am gael adroddiadau Llais Myfyrwyr i sicrhau bod y Coleg yn canolbwyntio ar ddarparu'r amgylchedd a'r adnoddau gorau sydd ar gael i'w ddysgwyr. Yn ystod y flwyddyn academiaidd 2024/25, roedd 10 aelod i'r Pwyllgor ac roeddent yn cyfarfod o leiaf tair gwaith y flwyddyn.

Pwyllgor Cyllid, Pobl a Diwylliant

Mae'r Pwyllgor Cyllid, Pobl a Diwylliant yn gyfrifol am gyflawni ei rôl statudol fel y manylir yn Offeryn ac Erthyglau Llywodraethu Coleg Cambria (Llywodraeth Cymru 2013) a'r Memorandwm Ariannol rhwng Llywodraeth Cymru, sefydliadau addysg bellach a sefydliadau addysg uwch sy'n darparu addysg bellach. (Llywodraeth Cymru 2015). Mae colegau yng Nghymru yn parhau i fod yn ddarostyngedig i'r Memorandwm Ariannol nes bod fframwaith rheoleiddio Medr ei hun yn dod i rym. Mae'r Pwyllgor yn gweithredu yn unol â'r cylch gorchwyl ysgrifenedig a gymeradwywyd gan y Gorfforaeth.

Rôl allweddol y Pwyllgor Cyllid, Pobl a Diwylliant yw adolygu a herio perfformiad a strategaeth ariannol y Coleg ynghyd â monitro adnoddau a pholisïau staffio a myfyrwyr, swyddogaethau ystadau, a gofynion cyfreithiol eraill y Bwrdd. Mae'r Pwyllgor yn cynnwys o leiaf saith aelod ac mae'n cyfarfod o leiaf dair gwaith y flwyddyn.

Pwyllgor Chwilio a Llywodraethiant

Mae gan y Pwyllgor Chwilio a Llywodraethu gyfrifoldeb dros gyflawni rôl statudol swyddogaeth Chwilio fel y manylir yn Offeryn ac Erthyglau Llywodraethu Coleg Cambria (2013). Mae'r Pwyllgor yn gweithredu yn unol â chylch gorchwyl ysgrifenedig sydd wedi'i gymeradwyo gan y Gorfforaeth.

Rôl allweddol y Pwyllgor yw cynnal chwiliadau am lywodraethwyr newydd i gynghori'r Gorfforaeth ar ailbenodi llywodraethwyr presennol a chynnal adolygiadau cyfnodol o sgiliau, ethnigrwydd, oedran, anabledd a rhywedd llywodraethwyr. Yn ogystal, mae cyfrifoldebau'r Pwyllgor yn cynnwys goruchwyllo trefniadau llywodraethiant y Gorfforaeth, gan gynnwys ymsefydlu a hyfforddi llywodraethwyr. Mae chwe aelod i'r Pwyllgor ac mae'n cyfarfod o leiaf tair gwaith y flwyddyn.

Pwyllgor Tâl

Mae'r Pwyllgor yn gweithredu yn unol â'r cylch gorchwyl ysgrifenedig sydd wedi'i gymeradwyo gan y Gorfforaeth ac mae wedi mabwysiadu Cod Tâl Deiliaid Swyddi Uwch y Coleg (Cymdeithas y Colegau, Medi 2021).

Rôl allweddol y Pwyllgor yw gwneud argymhellion terfynol i'r Gorfforaeth ar bob agwedd ar daliadau a threfniadau cyflogaeth ar gyfer y Deiliad Swyddi Uwch a'r Swyddog Llywodraethiant a'r Clerc. Mae gan y Pwyllgor saith aelod (heb gynnwys y Prif Swyddog Gweithredol) ac mae wedi'i drefnu i gyfarfod tair gwaith y flwyddyn.

Hyfforddi a Datblygu

Yn ystod y flwyddyn academaidd 2024/25, rhoddwyd cyfle i aelodau'r Bwrdd gymryd rhan mewn sesiynau hyfforddi a datblygu a drefnwyd ar eu cyfer, fel a ganlyn:

Maes Hyfforddi/Datblygu	Cyflwynwyd gan	Dyddiad	Cyfranogwyr
Yn canolbwyntio ar Lywodraethwr Myfyrwyr			
Uwchgynhadledd Myfyrwyr AoC	Cymdeithas y Colegau (AoC)	Tachwedd 2024	Finn Jones
Sefydlu ar gyfer Llywodraethwyr Myfyrwyr	AoC	Tachwedd 2024	Alexander Pengelly
Llais Myfyrwyr	Llais Myfyrwyr	Sawl un	Llywodraethwyr Myfyrwyr
Cyfleoedd hyfforddi parhaus drwy AoC a darparwyr eraill (rhai datblygiadau drwy Colegau Cymru/NUS)			
Cyfleoedd i Lywodraethwyr Penodol			
Cynhadledd AoC - Cadeirydd y Bwrdd	AoC	Tachwedd 2024	Yr Athro Tim Wheeler
Cyhadledd Colegau Cymru - Cadeirydd y Bwrdd	Colegau Cymru	Hydref 2024	Yr Athro Tim Wheeler
Dosbarth Meistr Pwyllgor Archwilio AoC - Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Risg	AoC	Mawrth 2025	Geoff Lang
Cyfleoedd i'r holl Lywodraethwyr			
Seiswn wybodaeth Llywodraethwyr: - Trosolwg o 23/24 - Blaenoriaethau 24/25: - Medr - Canlyniadau Academaidd - Cyllid ac Ystadau - Cymorth i Ddysgwyr - Dangosfwrdd Llywodraethwr	Deiliaid Swyddi Uwch ac Is-Bennaeth Ansawdd	13 Medi 25	Gwahoddwyd yr holl Lywodraethwyr
Ymweliadau Safle / Adeiladau Newydd: Taith o amgylch adeilad Nant Taith o amgylch Sba lâl Spa Taith o amgylch adeilad Hendre		13 Medi 14 Tachwedd 31 Mawrth	Gwahoddwyd y Llywodraethwyr Pwyllgor C&S
Adolygiad Hunan-asesiad	Is-bennaeth Ansawdd	C&S a Bwrdd Rhagfyr 2024	Pob Llywodraethwr

Cymraeg 2025	Colegau Cymru	18 Tachwedd 2024	Gwahoddwyd yr holl Lywodraethwyr
Rheoli Risgiau	Colegau Cymru	27 Ionawr 2025	Gwahoddwyd yr holl Lywodraethwyr
Cymru Gwrth-hiliaeth	Colegau Cymru	1 Ebrill 2025	Gwahoddwyd yr holl Lywodraethwyr
Diwrnod Cynllunio Strategol Gan gynnwys sesiynau ar: • Cyd-destun a Throsolwg Strategol • Prifysgol Wrecsam: Gweithio mewn Partneriaeth / Memorandwm o Ddealltwriaeth • Medr: Datblygu'r Sector AB yng Nghymru • Coleg Cambria: Datblygu'r Cynllun Strategol 2025 - 2030	Deiliaid swyddi uwch a swyddogion enwebedig Hefyd: Prifysgol Wrecsam a Medr	21 Chwefror 2025	Gwahoddwyd yr holl Lywodraethwyr
Sesiynau Gwybodaeth Awdit Mewnol: Rheoli Risgiau	Archwiliad Mewnol	12 Mawrth 2025	Gwahoddwyd yr holl Lywodraethwyr
Y Gymraeg - cwrs byr ar-lein	Astudiaeth Hunan-Gyfeiriedig	Yn ystod 2024/25	Aelodau'r Bwrdd sydd â diddordeb
AI - Sesiwn Wybodaeth	Nigel Holloway	9 Ebrill 2025	Pob Llywodraethwr
Modiwlau e-ddysgu gorfodol			
Modiwlau ar-lein • Diogelu • Prevent • TG • Cydraddoldeb ac Amrywiaeth • GDPR • Chwythu'r Chwiban • Aflonyddu Rhywiol • Iechyd a Diogelwch	Modiwlau ar-lein i'w cwblhau neu ail-edrych arnynt bob 2 neu 3 mlynedd (fel sy'n berthnasol)	Astudiaeth Hunan-Gyfeiriedig	Pob Llywodraethwr ac aelod cyfetholedig

Trefniadau Llywodraethwyr Cyswllt

Mae rôl y Llywodraethwr Cyswllt yn cynorthwyo llywodraethwyr unigol i ymgyswrtio â maes penodol (bod yn faes cwricwlwm neu gymorth busnes) yn y Coleg. Anogir cynnal cyfarfodydd bob tymor rhwng y llywodraethwr cyswllt a rheolwyr allweddol o'r meysydd, gyda llywodraethwyr cyswllt yn cael eu

gwahodd i gyfrannu at y broses Adroddiad Hunanasesu ac arsylwi'r Sesiynau Adolygu Effaith bob tymor. Mae'r trefniant Llywodraethwr Cyswllt yn galluogi aelodau'r Corff Llywodraethu i ddysgu rhagor am agweddau o'r Coleg, sydd yn ei dro yn cynorthwyo'r broses cynllunio strategol.

Gweithgareddau Eraill Datblygu Llywodraethwyr

Mae'r Coleg yn aelod gweithredol o Colegau Cymru a Chymdeithas y Colegau. Mae aelodau'r Bwrdd, y Deiliaid Swyddi Uwch a'r Swyddog Llywodraethu a'r Clerc yn cymryd rhan weithredol mewn cyfleoedd dysgu, datblygu a rhwydweithio e.e., Cyfarfodydd Cadeiryddion, cyfarfodydd Clercod, gwe-seminarau yn benodol ar bwnc a chynadleddau blynyddol.

Llywodraethwyr

Rhestrir isod (yn nhabl 1) gyfansoddiad Bwrdd Corfforaeth Coleg Cambria yn ystod y cyfnod 1 Awst 2024 i 31 Gorffennaf 2025, a hyd at ddyddiad llofnodi'r datganiadau ariannol, ynghyd â chyfeiriad at bresenoldeb y Bwrdd.

Tabl 1:

Enw	Dyddiad Penodi	Cyfnod Dal y Swydd	Dyddiad Ymddiswyddo/ Tymor yn gorffen	Aelodaeth o'r Pwyllgor	Presenoldeb mewn Cyfarfodydd Bwrdd 2024/25
Sara Barker (Llywodraethwr Staff)	03/02/23	4 blynedd tan 02/02/27		Cwricwlwm a Safonau Tâl	100%
Claire Brook	18/10/23	4 blynedd tan 17/10/27 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)		Cyllid, Pobl a Diwylliant.	100%
Martina Davies	05/02/21	Tymor cyntaf hyd at 04/02/25 Ail dymor hyd at 20/02/29		Cyllid, Pobl a Diwylliant	50%
Yr Athro Christian Dunn	16/06/25	4 blynedd tan 16/06/29 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)		Cwricwlwm a Safonau	100%
Y Barnwr Anrhydeddus Roger Dutton DL	04/02/22	Tymor cyntaf hyd at 31/12/25 Ail dymor hyd at 31/12/29		Cwricwlwm a Safonau Cyllid, Pobl a Diwylliant (ar gyfer 24/25) Awdit a Risg (o 25/26)	80%
Martin Evans	19/10/21	Tymor cyntaf hyd at 18/10/25 Ail dymor hyd at 18/10/29		Archwilio a Risg	67%
Paul Ffoulkes	18/10/23	4 blynedd tan 17/10/27 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)		Cyllid, Pobl a Diwylliant	60%
Jayne Headon (Llywodraethwr Ymgynghorol-Partneriaeth Gymdeithasol)	02/02/24	2 blynedd tan 01/02/26 (a hyd at 2 blynedd yn amodol ar adolygiad)		Dim	100%
Southam Gaskin	16/06/25	Hyd at ddwy flynedd o 01/09/25		Cwricwlwm a Safonau	-
Lee Gould	03/02/23	Cyllid, Pobl a Diwylliant (ar gyfer 24/25)		Cyllid, Pobl a Diwylliant	100%

		Awdit a Risg (ar gyfer 25/26)			
Mark Hughes (Llywodraethwr Staff)	13/12/22	4 blynedd tan 12/12/26	31/08/2025	Cwricwlwm a Safonau	60%
Erin Jensen	16/06/25	Hyd at ddwy flynedd o 01/09/25		Cwricwlwm a Safonau	-
Finn Jones (Llywodraethwr Myfyrwyr)	21/06/23	Hyd at ddwy flynedd o 01/09/23 (Ailbenodwyd ar gyfer blwyddyn academiaidd 2024/25)	31/08/2025	Cwricwlwm a Safonau	80%
Gareth P Jones	01/09/20	Tymor cyntaf hyd at 31/08/24 Ail dymor hyd at 31/08/28		Cyllid, Pobl a Diwylliant.	80%
Jillian Jones	05/02/21	4 blynedd tan 04/02/26 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)		Archwilio a Risg; Tâl Chwilio a Llywodraethiant	100%
Geoff Lang	22/06/22	4 blynedd tan 21/06/26 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)		Cyllid, Pobl a Diwylliant Archwilio a Risg	100%
Dr Rajan Madhok	21/06/23	4 blynedd tan 20/06/27 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)	24/09/2025	Pwyllgor Archwilio a Risg	80%
Jayne Moore	01/09/20	Tymor cyntaf hyd at 31/08/24 Ail dymor hyd at 31/08/28		Cyllid; Pobl a Diwylliant; Tâl.	67%
Alexander Pengelly	17/06/24	Hyd at 2 flynedd o 01/09/24	31/08/2025	Cwricwlwm a Safonau	100%
Caroline Platt	15/10/2025	4 blynedd tan 14/10/29 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)		Cyllid, Pobl a Diwylliant	
Yr Athro Anna Sutton	05/02/21	Tymor cyntaf hyd at 04/02/25 Ail dymor hyd at 20/02/29		Cwricwlwm a Safonau Tâl Chwilio a Llywodraethiant	60%
Marjorie Thomson (Is-Gadeirydd)	01/08/13	Tymor cyntaf hyd at 31/07/17 Ail dymor hyd at 31/07/21 Trydydd tymor hyd at 31/07/25* (*yn rhinwedd swydd Is-gadeirydd y Bwrdd)	31/12/2024	Is-gadeirydd y Bwrdd Archwilio a Risg Cwricwlwm a Safonau Tâl Chwilio a Llywodraethiant	100%

Yr Athro Timothy Wheeler DL (Cadeirydd)	09/12/15	Tymor cyntaf hyd at 08/12/19 2il hyd at 09/12/19 3ydd tymor hyd at 08/12/27* (*yn rhinwedd swydd Cadeirydd y Bwrdd) Penodwyd yn Gadeirydd y Bwrdd o 01/01/21		Cadeirydd y Bwrdd Cyllid, Pobl a Diwylliant Cwricwlwm a Safonau Tâl Chwilio a Llywodraethiant	100%
Yana Williams (Prif Weithredwr)	01/01/20			Cwricwlwm a Safonau Cyllid, Pobl a Diwylliant Chwilio a Llywodraethiant	100%
Annesley Wright	01/09/17	Tymor cyntaf hyd at 31/08/21 Ail dymor hyd at 09/10/25	09/10/25	Cyllid, Pobl a Diwylliant Cwricwlwm a Safonau Tâl Chwilio a Llywodraethiant	100%
Aelodau Cyfetholedig					
Jane Tweedie	15/06/22	4 blynedd tan 14/06/26 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)		Aelod cyfetholedig o'r Pwyllgor Archwilio a Risg.	
Swyddog Llywodraethiant a Chlerc i'r Bwrdd					
Gwasanaethodd Sian Clark fel Swyddog Llywodraethiant a Chlerc i'r Bwrdd a mynychodd holl gyfarfodydd y Bwrdd a chyfarfodydd Pwyllgor yn ystod y cyfnod 1 Awst 2024 i 31 Gorffennaf 2025, a hyd at ddyddiad llofnodi'r datganiadau ariannol.					

Perfformiad y gorfforaeth

Cynhelir adolygiad perfformiad yn dilyn pob cyfarfod o'r Corff Llywodraethu ac ni chodwyd unrhyw faterion i'w nodi yn ystod y flwyddyn.

Yn ystod y flwyddyn flaenorol, 2023/24, comisiynodd y Bwrdd adolygiad annibynnol o drefniadau llywodraethu Coleg Cambria ac effeithiolrwydd y Bwrdd. Wrth asesu effeithiolrwydd cyffredinol y Bwrdd, y casgliad yn dilyn yr adolygiad oedd: 'Mae tystiolaeth gref bod y Bwrdd yn hynod hyfedr ac yn cael effaith gadarnhaol gyson ar strategaeth, effeithiolrwydd a chanlyniadau'r Coleg.

Rheolaeth fewnol*Cwmpas cyfrifoldebau*

Y Gorfforaeth sy'n bennaf gyfrifol am system reolaeth fewnol y Coleg ac am adolygu ei heffeithiolrwydd. Ond cafodd system o'r fath ei llunio i reoli yn hytrach na dileu'r risg o fethu â chyflawni'r amcanion busnes. Dim ond sicrwydd rhesymol, ac nid absoliwt, y bydd yn gallu ei gynnig yn erbyn camddatganiad neu golled berthnasol.

Mae'r Gorfforaeth wedi dirprwyo'r cyfrifoldeb am gynnal system gadarn o reolaeth fewnol sy'n cynorthwyo gyda chyflawni polisïau, nodau ac amcanion y Coleg o ddydd i ddydd i'r Prif Weithredwr, fel Swyddog Cyfrifyddu, wrth ddiogelu'r arian a'r asedau cyhoeddus y mae'r Prif Weithredwr yn bersonol gyfrifol amdanynt, yn unol â'r cyfrifoldebau a roddwyd iddynt yn y Cod Rheoli Ariannol rhwng Coleg Cambria a Medr. Mae'r Prif Weithredwr hefyd yn gyfrifol am roi gwybod i'r Gorfforaeth am unrhyw wendidau neu fethiannau perthnasol mewn rheolaeth fewnol.

Pwrpas y system rheolaeth fewnol

Cafodd y system rheolaeth fewnol ei chynllunio i reoli risg i lefel resymol yn hytrach na dileu pob risg o fethu â chyflawni polisïau, nodau ac amcanion. Felly, dim ond sicrwydd rhesymol, ac nid sicrwydd absoliwt o effeithiolrwydd, y bydd y system yn gallu ei gynnig. Mae'r system rheolaeth fewnol yn seiliedig ar broses barhaus a gynlluniwyd i nodi a blaenoriaethu'r risgiau i gyflawni polisïau, nodau ac amcanion y Coleg, i asesu'r tebygolrwydd y caiff y risgiau hynny eu gwireddu a'u heffaith pe baent yn cael eu gwireddu ac i'w rheoli'n effeithlon, yn effeithiol ac yn ddarbodus. Gweithredwyd y system reolaeth fewnol yng Ngholeg

Cambria am y flwyddyn yn gorffen 31 Gorffennaf 2025 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r Datganiadau Ariannol.

Y gallu i ymdrin â risg

Adolygodd y Gorfforaeth y prif risgiau y mae'r Coleg yn eu hwynebu, ynghyd â'r rheolaethau gweithredol, ariannol a chydymffurfio a gafodd eu gweithredu i liniaru'r risgiau hynny. Mae'r Gorfforaeth o'r farn bod proses ffurfiol barhaus ar gael ar gyfer nodi, gwerthuso a rheoli risgiau perthnasol i'r Coleg, a bod y broses honno yn weithredol yn ystod y cyfnod hyd at 31 Gorffennaf 2025 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r Datganiadau Ariannol. Mae'r Gorfforaeth yn adolygu'r broses hon yn rheolaidd.

Y fframwaith risg a rheolaeth

Mae'r system reolaeth fewnol yn seiliedig ar fframwaith o weithdrefnau gwybodaeth rheoli reolaidd a gweithdrefnau gweinyddol, yn cynnwys gwahanu dyletswyddau a system o ddirprwyo ac atebolrwydd. Mae'n cynnwys yn benodol:

- systemau cyllidebu cynhwysfawr a rhagolwg cyllideb blynyddol, sy'n cael eu hadolygu a'u cytuno arnynt gan y Gorfforaeth;
- y Gorfforaeth yn adolygu'r adroddiadau ariannol cyfnodol a blynyddol, sy'n nodi perfformiad ariannol yn erbyn y rhagfynegiad, yn rheolaidd;
- pennu targedau i fesur perfformiad ariannol a pherfformiad arall;
- canllawiau i reoli buddsoddiadau cyfalaf wedi'u diffinio'n glir;
- mabwysiadu disgyblaeth ffurfiol rheoli prosiectau, lle bo hynny'n briodol.

Mae gan Goleg Cambria wasanaeth Archwilio Mewnol, sy'n gweithredu'n unol â gofynion Medr. Mae dadansoddiad o'r risgiau y mae'r Coleg yn agored iddynt yn llywio gwaith y gwasanaeth Archwilio Mewnol ac mae cynlluniau archwilio mewnol blynyddol yn seiliedig ar y dadansoddiad hwn. Mae'r Gorfforaeth yn cymeradwyo dadansoddiad y risgiau a'r cynlluniau Archwilio Mewnol, ar argymhelliad y Pwyllgor Archwilio a Risg. Mae'r Archwilydd Mewnol yn cyflwyno adroddiad i'r Gorfforaeth ar weithgarwch archwilio mewnol yn y Coleg o leiaf unwaith y flwyddyn. Mae'r adroddiad yn cynnwys barn annibynnol yr Archwilydd Mewnol ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd y system rheoli risg, rheolaethau a phrosesau llywodraethu'r Coleg.

Adolygu effeithiolrwydd

Fel Swyddog Cyfrifyddu, mae gan y Prif Weithredwr gyfrifoldeb i adolygu effeithlonrwydd y system reolaeth fewnol. Mae'r adolygiad o effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol yn seiliedig ar y canlynol:

- gwaith yr Archwilydd Mewnol;
- gwaith rheolwyr gweithredol y Coleg sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal y fframwaith rheolaeth fewnol;
- sylwadau a wnaed gan archwilydd datganiadau ariannol y Coleg ac archwilydd Medr yn eu llythyrau rheoli ac adroddiadau eraill.

Cafodd y Swyddog Cyfrifyddu ei gynghori ar oblygiadau canlyniad yr adolygiad o effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol gan y Pwyllgor Archwilio a Risg, sy'n goruchwyllo gwaith yr Archwilydd Mewnol, ffynonellau sicrwydd eraill a'r Pwyllgor Risg a bod cynllun yn cael ei weithredu i fynd i'r afael â'r gwendidau ac i sicrhau bod y system yn cael ei gwella'n barhaus.

Mae'r Uwch Dîm Rheoli (UDRh) yn derbyn adroddiadau sy'n nodi'r dangosyddion perfformiad allweddol a'r dangosyddion risg ac maent yn ystyried problemau rheolaeth posibl y tynnwyd eu sylw atynt gan ddulliau rhybuddio cynnar, sydd wedi'u gwreiddio yn yr adrannau, a'u hatgyfnerthu trwy hyfforddiant ymwybyddiaeth o risg. Mae'r UDRh a'r Pwyllgor Archwilio a Risg yn cael adroddiadau rheolaidd hefyd gan Archwilio Mewnol a ffynonellau sicrwydd eraill, sy'n cynnwys argymhellion ar gyfer gwella. Mae swyddogaeth y Pwyllgor Archwilio a Risg yn y maes hwn wedi'i chyfyngu i adolygu'r trefniadau ar gyfer rheolaeth fewnol ar lefel uchel. Mae ystyried risg a rheolaeth yn eitem reolaidd ar agenda pwyllgorau'r Gorfforaeth ac mae'r aelodau'n cael adroddiadau am hynny gan yr UDRh a'r Pwyllgor Archwilio a Risg. Mae'r pwyslais ar sicrhau'r radd berthnasol o sicrwydd, ac nid dim ond rhoi gwybod am eithriadau. Yn ei chyfarfod ym mis Rhagfyr 2025, adolygodd y Gorfforaeth y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2025, trwy ystyried dogfennau gan yr Uwch Dîm Rheoli a'r gwasanaeth archwilio mewnol, ac ystyriwyd digwyddiadau er 31 Gorffennaf 2025.

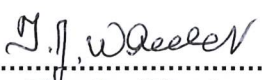
Yn seiliedig ar gyngor y Pwyllgor Archwilio a Risg a'r Prif Weithredwr, mae'r Gorfforaeth o'r farn fod y Coleg wedi diwallu ei:

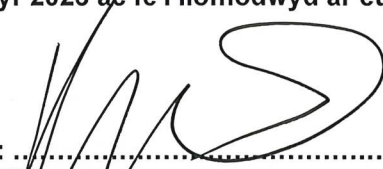
- gyfrifoldeb statudol i "ddefnyddio ei adnoddau yn effeithiol ac yn effeithlon, diddyledrwydd y coleg a'r corff, a diogelu eu hasedau"
- gyfrifoldebau cytundebol dan ei chytundebau a'i chontractau cyllido â Medr

Busnes Gweithredol

Ar ôl cynnal ymholiadau priodol ac adolygu'r rhagfynegiadau ariannol, mae'r Corff Llywodraethu o'r farn bod gan y Coleg ddigon o adnoddau i barhau i weithredu hyd y gellir rhagweld. Oherwydd hynny, maent yn parhau i fabwysiadu'r sail busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol.

Cymeradwywyd gan orchymyn aelodau'r Gorfforaeth ar 10 Rhagfyr 2025 ac fe'i llofnodwyd ar eu rhan gan:

Llofnodwyd:
Yr Athro Timothy Wheeler
Cadeirydd y Llywodraethwyr

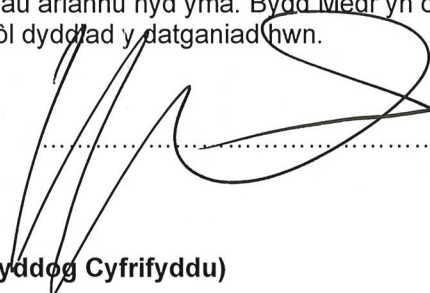
Llofnodwyd:
Y Williams
Prif Weithredwr
(Swyddog Cyfrifyddu)

Datganiad o reoleidd-dra, priodoldeb a chydymffurfiaeth

Fel swyddog cyfrifyddu Coleg Cambria, rwy'n cadarnhau fod y Coleg wedi rhoi sylw dyledus i ofynion cytundebau cyllid grant a chontractau gyda Medr ac wedi ystyried ei gyfrifoldeb i hysbysu Medr am afreoleidd-dra perthnasol, amhriodoldeb a diffyg cydymffurfio â thelerau ac amodau ariannu.

Rwy'n cadarnhau ar ran y Coleg ac ar ôl ymholi'n briodol, a hyd eithaf fy ngwybodaeth, rwy'n gallu canfod unrhyw ddefnydd afreolaidd neu amhriodol perthnasol o gyllid gan y Coleg, neu ddiffyg cydymffurfio perthnasol â thelerau ac amodau ariannu, o dan gytundebau cyllid grant y Coleg a chontractau gyda Medr, neu unrhyw ariannwr cyhoeddus arall.

Rwy'n cadarnhau na chanfuwyd unrhyw achos perthnasol o afreoleidd-dra, amhriodoldeb na diffyg cydymffurfio ag amodau ariannu hyd yma. Bydd Medr yn cael eu hysbysu petai unrhyw achosion o'r fath yn cael eu canfod ar ôl dyddiad y datganiad hwn.

Llofnodwyd:

Yanina Williams
Prif Weithredwr (Swyddog Cyfrifyddu)
Dyddiad

Datganiad cadeirydd y llywodraethwyr

Ar ran y Coleg, gallaf gadarnhau bod y swyddog cyfrifyddu wedi trafod ei ddatganiad o reoleidd-dra, priodoldeb a chydymffurfiaeth â'r bwrdd a fy mod yn fodlon ei fod yn gywir yn ei hanfod.

Llofnodwyd:

Yr Athro Timothy Wheeler
Cadeirydd y Llywodraethwyr
Dyddiad

Datganiad Cyfrifoldebau Aelodau'r Corff Llywodraethu

Gofynnir i aelodau'r Corff Llywodraethu gyflwyno datganiadau ariannol wedi'u harchwilio ar gyfer pob blwyddyn ariannol.

Yn nhelerau ac amodau'r Memorandwm Ariannol rhwng Llywodraeth Cymru/Medr a Chorff Llywodraethu'r Coleg, mae'n ofynnol ar y Corff Llywodraethu, trwy ei Swyddog Cyfrifyddu, i baratoi datganiadau ariannol ac adolygiad ariannol a gweithredol ar gyfer pob blwyddyn ariannol yn unol â'r *Datganiad o Arferion a Argymhellir - Cyfrifo ar gyfer Sefydliadau Addysg Bellach ac Uwch; y Cyfarwyddyd Cyfrifon ar gyfer Colegau Addysg Bellach ac Uwch yng Nghymru (SORP AB ac AU)* a'r Arferion Cyfrifo a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig (Safonau Cyfrifo'r Deyrnas Unedig) ac sy'n rhoi darlun gwir a theg o gyflwr materion y Coleg a'i warged/diffyg incwm dros wariant am y cyfnod.

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, mae'n ofynnol i'r Corff Llywodraethu:

- ddewis polisïau cyfrifyddu addas a'u gweithredu'n gyson
- llunio barn ac amcangyfrifiadau sy'n rhesymol ac yn ddoeth
- datgan a ddilynwyd Safonau Cyfrifyddu perthnasol y DU, yn amodol ar unrhyw wyriadau perthnasol a ddatgelwyd a'u hesbonio yn y datganiadau ariannol
- asesu a yw'r Coleg yn fusnes gweithredol, gan nodi'r rhagdybiaethau ategol allweddol, y cymwysterau neu'r camau gweithredu lliniarol, fel y bo'n briodol (sy'n gorfod bod yn gyson â datgeliadau eraill yn y cyfrifon ac adroddiad yr archwilydd); a
- pharatoi datganiadau ariannol ar sail busnes gweithredol, oni bai ei bod yn amhriodol tybio y bydd y Coleg yn parhau i fod yn weithredol

Mae'n ofynnol hefyd i'r Corff Llywodraethu baratoi Adroddiad yr Aelodau yn unol â pharagraffau 3.23 i 3.27 y SORP AU ac AB, sy'n disgrifio'r hyn y mae'n ceisio'i gyflawni a sut y bydd yn gwneud hynny, gan gynnwys gwybodaeth am statws cyfreithiol a gweinyddol y Coleg.

Mae'r Corff Llywodraethu yn gyfrifol am gadw cofnodion cyfrifyddu cywir, sy'n datgelu'n rhesymol gywir, ar unrhyw adeg, sefyllfa ariannol y Coleg ac sy'n ei alluogi i sicrhau bod y datganiadau ariannol yn cael eu paratoi yn unol â'r ddeddfwriaeth berthnasol gan gynnwys y Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch a Deddf Elusennau 2011 a safonau cyfrifyddu perthnasol eraill. Mae'n gyfrifol am weithredu camau sydd ar gael yn rhesymol iddi er mwyn diogelu ei asedau ac i atal ac i ganfod twyll ac anghysondebau eraill.

Cyfrifoldeb Corfforaeth y Coleg yw cynnal ei wefan(nau) a'i chywirdeb. Nid yw'r gwaith a gyflawnir gan yr archwilydd yn cynnwys ystyried y materion hyn, ac felly nid yw'r archwilydd yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb am newidiadau a allent fod wedi digwydd i'r datganiadau ariannol ers iddynt gael eu cyflwyno gyntaf ar y wefan. Gall deddfwriaeth yn y Deyrnas Unedig sy'n rheoli paratoi a dosbarthu datganiadau ariannol fod yn wahanol i ddeddfwriaeth mewn awdurdodaethau eraill.

Mae aelodau'r Corff Llywodraethu yn gyfrifol am sicrhau bod yr incwm a'r gwariant yn cael eu defnyddio at y dibenion a furiadwyd gan Medr a bod y trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli. Maent hefyd yn gyfrifol am sicrhau bod arian gan Medr, ac unrhyw arian cyhoeddus arall, yn cael ei ddefnyddio yn unol â'r Memorandwm Ariannol wedi'i gyhoeddi gan Lywodraeth Cymru yn unig ac unrhyw amodau eraill y gall Medr neu unrhyw ariannwr cyhoeddus arall eu rhagnodi o bryd i'w gilydd. Ar ran y Corff Llywodraethol, cadeirydd bwrdd y llywodraethwyr sy'n gyfrifol am drafod Datganiad Rheoleidd-dra, Priodoldeb a Chydymffurfiaeth y Swyddog Cyfrifyddu gyda'r Swyddog Cyfrifyddu.

Mae'n rhaid i'r aelodau sicrhau bod dulliau rheoli ariannol a rheolaeth briodol yn cael eu gweithredu, i ddiogelu arian cyhoeddus a chronfeydd eraill ac i sicrhau eu bod yn cael eu defnyddio'n briodol. Mae aelodau'r Corff Llywodraethu hefyd yn gyfrifol am sicrhau bod adnoddau a gwariant y Coleg yn cael eu rheoli'n ddarbodus, yn effeithlon ac yn effeithiol, fel nad yw'r buddion a ddylai ddeillio o ddefnyddio cronfeydd cyhoeddus gan Medr ac unrhyw gyrff cyhoeddus eraill yn cael eu peryglu.

Cymeradwywyd gan orchymyn aelodau'r Corff Llywodraethu ar 10 Rhagfyr 2025 ac fe'i llofnodwyd ar eu rhan gan:

Yr Athro Timothy Wheeler
Cadeirydd y Llywodraethwyr

Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol i Gorff Llywodraethu Coleg Cambria**Barn**

Rydym wedi archwilio datganiadau ariannol Coleg Cambria (y 'Coleg') am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2025 sy'n cynnwys y Datganiad o Incwm Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad o Newidiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn, y Datganiad o Lifau Arian Parod a nodiadau i'r datganiadau ariannol, gan gynnwys crynodeb o bolisiau cyfrifyddu pwysig. Y fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd wrth eu paratoi yw safonau cyfrifo'r Deyrnas Unedig (Arferion Cyfrifo a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig), gan gynnwys FRS 102 "Y Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon" (Arferion Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig).

Yn ein barn ni mae'r datganiadau ariannol yn:

- rhoi golwg wir a theg o gyflwr materion y Coleg ar 31 Gorffennaf 2025 a'i adnoddau sy'n dod i mewn a chymhwyso adnoddau, gan gynnwys ei incwm a'i wariant, am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol ag Arferion Cyfrifo a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig.

Barn ar faterion eraill sy'n ofynnol gan y Cod Ymarfer Archwilio Addysg Bellach a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru

Mae'n ofynnol i ni adrodd ar y materion canlynol o dan God Ymarfer Archwilio Addysg Bellach 2015 (yn weithredol o 1 Awst 2014) ("y Cod Ymarfer Archwilio") a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru o dan Ddeddf Dysgu a Sgiliau 2000. Trosglwyddwyd rheoleiddio sector Addysg Bellach Cymru o Lywodraeth Cymru i Medr, y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil ar 1 Awst 2024. Mae'r Cod Ymarfer Archwilio a'r Cod Rheoli Memorandwm Ariannol a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru yn parhau mewn grym ar ddyddiad ein hadroddiad. Yng ngoleuni'r trosglwyddiad hwn, dylid darllen unrhyw gyfeiriad at Medr yn ein hadroddiad fel pe bai hefyd yn cyfeirio at Lywodraeth Cymru.

Yn ein barn ni, ym mhob agwedd berthnasol:

- mae'r arian a wariwyd o grantiau Llywodraeth Cymru, gan gynnwys y rhai a drosglwyddwyd gan Medr, a chronfeydd eraill, o ba bynnag ffynhonnell a weinyddwyd gan y Coleg at ddibenion penodol, wedi cael eu defnyddio'n gywir at y dibenion hynny, a phetai'n briodol, eu rheoli yn unol â'r holl ddeddfwriaeth berthnasol;
- mae cyllid a gafwyd gan Lywodraeth Cymru a Medr (a chyrrff eraill a chronfeydd cyfyngedig lle bo'n briodol) wedi'i gymhwyso yn unol â'r Memorandwm Ariannol rhwng Llywodraeth Cymru a sefydliadau addysg bellach; ac
- mae'r datganiadau ariannol yn bodloni gofynion Cyfarwyddyd Cyfrifon 2024/25 Medr.

Sail ein barn

Gwnaethom gynnal ein harchwiliad yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol (y Deyrnas Unedig) a deddfwriaeth berthnasol. Disgrifir ein cyfrifoldebau dan y safonau hynny ymhellach yn adran cyfrifoldebau'r Archwilwyr i archwilio'r datganiadau ariannol yn ein hadroddiad. Rydym yn annibynnol ar y Coleg yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'n harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y Deyrnas Unedig, yn cynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol ac rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credwn fod y dystiolaeth archwilio a gawsom yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail i'n barn.

Casgliadau'n ymwneud â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rydym wedi dod i'r casgliad bod defnydd y Llywodraethwyr o'r sail cyfrifo busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith rydym wedi ei berfformio, nid ydym wedi nodi unrhyw ansicrwydd perthnasol yn ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu ar y cyd, daflu amheuaeth sylweddol ar allu'r Coleg i barhau fel busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o'r adeg yr awdurdodir y datganiadau ariannol i'w cyhoeddi.

Disgrifir ein cyfrifoldebau ni a chyfrifoldebau'r Llywodraethwyr mewn perthynas â busnes gweithredol yn adrannau perthnasol yr adroddiad hwn.

Gwybodaeth arall

Y Llywodraethwyr sy'n gyfrifol am yr holl wybodaeth arall. Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys y wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn yr Adroddiad Blynyddol a Datganiadau Ariannol, ac eithrio'r datganiadau ariannol a'n Hadroddiad yr Archwilwyr Annibynnol arnynt.

Nid yw ein barn ynghylch y datganiadau ariannol yn cwmpasu unrhyw wybodaeth arall ac nid ydym yn mynegi unrhyw ffurf o gasgliad sicrwydd arnynt, ac eithrio i'r graddau a nodwyd yn benodol yn ein hadroddiad.

Yng nghyswllt ein harchwiliad o'r datganiadau ariannol, ein cyfrifoldeb yw darllen yr wybodaeth arall, ac wrth wneud hynny, ystyried p'un ai yw'r wybodaeth arall yn anghyson â'r datganiadau ariannol neu'r wybodaeth a gawsom trwy'r archwiliad neu fel arall yn ymddangos fel petai wedi ei gamddatgan ai peidio. Os ydym yn nodi anghysondebau perthnasol o'r fath neu gamddatganiadau perthnasol ymddangosiadol, mae'n ofynnol i ni benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad perthnasol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os ydym yn dod i'r casgliad, ar sail y gwaith a gyflawnwyd, bod camddatganiad perthnasol yn yr wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i ni hysbysu'r ffaith hwnnw. Nid oes gennym unrhyw beth i'w adrodd yn y cyswllt hwn.

Materion y mae'n ofynnol i ni roi gwybod amdanynt drwy eithriad

Yng ngoleuni'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth o'r Coleg a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid ydym wedi nodi camddatganiadau perthnasol yn Adroddiad y Llywodraethwyr.

Nid oes gennym unrhyw beth i adrodd amdano yn gysylltiedig â'r materion a ganlyn, lle mae'r Cod Ymarfer Archwilio Addysg Bellach a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru, trwy gyfeirio at y Cyfarwyddyd Cyfrifon Medr 2024/25, yn ei gwneud yn ofynnol i ni roi gwybod i chi, os yn ein barn ni:

Mae'r Llywodraeth, drwy gyfeirio at y Cyfarwyddyd Cyfrifon Medr 2024/25, yn ei gwneud yn ofynnol i ni adrodd i chi os, yn ein barn ni:

- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu digonol neu ni dderbyniwyd ffurflenni digonol ar gyfer ein harchwiliad gan ganghennau na ymwelwyd â ni; neu
- nid yw'r datganiadau ariannol yn cytuno â'r cofnodion cyfrifyddu a dychweliadau; neu
- ni dderbyniaisom yr holl wybodaeth a'r esboniadau roedd eu hangen anrhm ar gyfer ein harchwiliad.

Cyfrifoldebau Aelodau o'r Corff Llywodraethu'r Coleg

Yn unol â'r esboniad llawnach yn Natganiad Cyfrifoldebau Aelodau'r Corff Llywodraethu ar dudalen 28, mae'r Corff Llywodraethu yn gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol a bod yn fodlon eu bod yn rhoi darlun gwir a theg, ac am reolaeth fewnol fel sy'n angenrheidiol ym marn y Corff Llywodraethu i alluogi paratoi datganiadau ariannol sy'n rhydd o gamddatganiadau perthnasol, p'un ai oherwydd twyll neu wall.

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, mae'r Corff Llywodraethu yn gyfrifol am asesu gallu'r Coleg i barhau fel busnes gweithredol gan ddatgelu, fel y bo'n berthnasol, faterion sy'n ymwneud â busnes gweithredol a defnyddio'r busnes gweithredol fel sail cyfrifo oni bai bod y Corff Llywodraethu un ai'n bwriadu diddymu'r Coleg neu derfynu'r gweithrediadau, neu nad oes ganddynt unrhyw ddewis amgen realistig ac eithrio gwneud hynny.

Ein cyfrifoldebau i archwilio'r datganiadau ariannol

Ein hamcanion yw cael sicrwydd rhesymol p'un ai yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiadau perthnasol, p'un ai oherwydd twyll neu wall, ac i gyhoeddi Adroddiad Archwilwyr Annibynnol sy'n cynnwys ein barn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel sicrwydd uchel, ond nid yw'n gwarantu bod archwiliad a gynhaliwyd yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol (y DU) yn canfod camddatganiadau perthnasol bob tro pan fo'n bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wallau ac fe'u hystyrir yn berthnasol os gellid yn rhesymol ddisgwyl iddynt, yn unigol neu wedi eu cyfuno, ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wnaed ar sail y datganiadau ariannol hyn.

I ba raddau y llwyddodd yr archwiliad i ganfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll

Mae afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn achosion o ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau. Rydym yn dylunio prosesau yn unol â'n cyfrifoldebau, a amlinellwyd uchod, i ganfod camddatganiadau o ran anghysondebau, gan gynnwys twyll. Manylir isod ar y graddau y mae ein gweithdrefnau'n gallu canfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll:

Cawsom ddealltwriaeth o'r fframwaith cyfreithiol a rheoliadol sy'n berthnasol i'r Coleg ei hun a'r sector y mae'n gweithredu ynddo. Gwnaethom nodi meysydd deddfau a rheoliadau y gellid yn rhesymol ddisgwyl iddynt gael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol o'n profiad sector a thrwy drafod gyda'r Corff Llywodraethu a'r rheolwyr. Nodwyd y rhai mwyaf arwyddocaol fel Deddf Addysg Bellach ac Uwch 1992, fel Coleg Addysg Bellach Cyffredinol Cymru; y Datganiad o'r Arfer a Argymhellir: Cyfrifyddu ar gyfer Addysg Bellach ac Uwch 2019; a Chyfarwyddyd Cyfrifon Colegau 2024 i 2025.

Mae safonau archwilio yn cyfyngu'r gweithdrefnau archwilio gofynnol i nodi achosion o ddiffyg cydymffurfio â'r cyfreithiau a'r rheoliadau hyn i ymholi'r Gorfforaeth a rheolaeth ac arolygiad arall o ohebiaeth reoleiddiol a chyfreithiol, os o gwbl.

Gwnaethom ystyried graddau'r gydymffurfiaeth â'r deddfau a'r rheoliadau hynny fel rhan o'n gweithdrefnau ar y datganiadau ariannol cysylltiedig.

Roedd ein gweithdrefnau archwilio yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i'r canlynol:

- gwneud ymholiadau gan reolwyr a'r Corff Llywodraethu ynghylch ble maent yn ystyried bod tueddiad i dwyll ac a oes ganddynt unrhyw wybodaeth neu amheuaeth o dwyll;
- darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, adolygu adroddiadau archwilio mewnol ac adolygu gohebiaeth â CThEM a rheoleiddwyr perthnasol i nodi unrhyw dwyll gwirioneddol neu bosibl neu unrhyw wendidau posibl mewn rheolaeth fewnol a allai arwain at dueddiad i dwyll;
- dod i ddeall y rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau;
- asesu effeithiolrwydd dyluniad y rheolaethau sydd ar waith i atal a chanfod twyll;
- asesu'r risg y bydd rheolwyr yn diystyru gan gynnwys nodi a phrofi cofnodion cyfnodolion;
- herio'r rhagdybiaethau a'r dyfarniadau a wnaed gan reolwyr yn eu hamcangyfrifon cyfrifyddu sylweddol;

Er na nododd ein harchwiliad unrhyw faterion arwyddocaol yn ymwneud â chanfod afreoleidd-dra gan gynnwys twyll, ac er gwaethaf yr archwiliad wedi'i gynllunio a'i gynnal yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol (y DU), mae risg na ellir ei hosgoi o hyd na chaniateir canfod camddatganiadau perthnasol yn y datganiadau ariannol oherwydd cyfyngiadau cynhenid yr archwiliad, ac y byddai unrhyw achosion o'r fath o dwyll neu afreoleidd-dra yn debygol o olygu cydgyllwynio, ffugio, camliwio bwriadol, neu ddiystyru rheolaethau mewnol.

Ceir disgrifiad manylach o'n cyfrifoldebau am archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol:

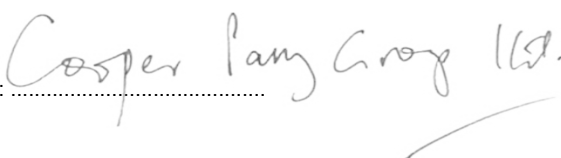
<http://www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities> Mae'r disgrifiad hwn yn ffurfio rhan o'n Hadroddiad gan yr Archwilwyr Annibynnol.

Defnyddio ein hadroddiad

Cyflwynir yr adroddiad hwn i Aelodau'r Corff Llywodraethu, fel corff, yn unig, yn unol â'r Memorandwm Ariannol a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru a'n llythyr penodi dyddiedig 27 Mehefin 2025. Cynhaliwyd ein gwaith archwilio fel y gallwn ddatgan i Aelodau'r Corff Llywodraethu, fel corff, am y materion hynny y mae'n ofynnol i ni adrodd arnynt mewn adroddiad archwilydd iddynt dan ein llythyr penodi dyddiedig 27 Mehefin 2025 ac nid at unrhyw ddiben arall. I'r graddau eithaf a ganiateir yn y gyfraith, nid ydym yn derbyn nac yn tybio cyfrifoldeb i unrhyw un ac eithrio Aelodau'r Corff Llywodraethu, fel corff, am ein gwaith archwilio, am yr adroddiad hwn ac am y barnau a ffurfiwyd gennym.

Cooper Parry Group Limited

Archwilydd Statudol
Cubo Birmingham
Swyddfa 401, 4^{ydd} Llawr
Two Chamberlain Square
Birmingham
B3 3AX

Dyddiad:

Datganiad Incwm Cynhwysfawr

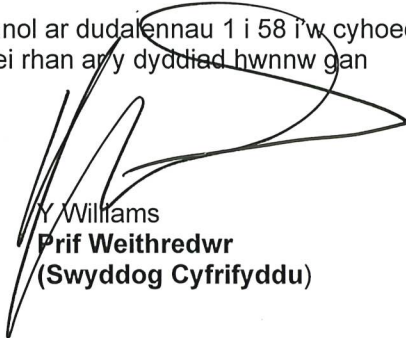
		Nodiadau	
		2025	2024
		£'000	£'000
INCWM			
Cyllid gan gyrff rhoi grantiau	2	77,709	72,422
Ffioedd dysgu a chontractau addysg	3	5,537	4,615
Grantiau a chontractau eraill	4	1,744	1,524
Incwm arall	5	5,519	5,560
Incwm buddsoddi	6	801	1,128
Cyfanswm incwm		91,310	85,249
GWARIANT			
Costau staff cyn costau FRS102	7	61,234	58,238
Costau FRS102	22	(513)	(563)
Cyfanswm costau staff gan gynnwys costau FRS102	7	60,721	57,675
Treuliau gweithredu eraill	8	21,307	20,396
Dibrisiant a diffygiant	10	5,210	5,219
Llog a chostau cyllido eraill cyn FRS102	9	342	560
Costau llog FRS102	22	(35)	81
Llog a chostau cyllido eraill gan gynnwys FRS102		307	641
Cyfanswm gwariant		87,544	83,931
Gwarged/(Diffyg) cyn treth		3,766	1,318
Trethiant		-	-
Gwarged am y flwyddyn		3,766	1,318
Ailfesur rhwymedigaeth pensiynau budd diffiniedig net	22	(397)	67
Incwm/(Gwariant) cynhwysfawr arall am y flwyddyn		(397)	67
Cyfanswm incwm cynhwysfawr am y flwyddyn		3,369	1,385
Cynrychiolwyd gan:			
Incwm cynhwysfawr heb ei gyfyngu		3,369	1,385
Incwm cynhwysfawr cyfyngedig		-	-
		3,369	1,385

Mantolen ar 31 Gorffennaf

		Nodiadau	
		2025	2024
		£'000	£'000
Asedau sefydlog			
Asedau sefydlog diriaethol	10	149,317	143,846
Buddsoddiadau	11	22	21
		149,339	143,867
Asedau cyfredol			
Stoc	12	1,177	1,060
Dyledwyr	13	6,287	6,280
Buddsoddiadau asedau cyfredol	14	9,565	17,563
Arian yn y banc ac mewn llaw	19	2,144	7,427
		19,173	32,330
Rhwymedigaethau cyfredol			
Credydwyr – symiau sy'n ddyledus ymhen blwyddyn	15	(11,135)	(17,177)
		8,038	15,153
Asedau cyfredol net			
		157,377	159,020
Cyfanswm asedau namyn rhwymedigaethau cyfredol			
Llai: Credydwyr – symiau sy'n ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn	16.	(66,480)	(71,241)
Darpariaeth ar gyfer rhwymedigaethau			
Cynllun pensiwn buddion diffiniedig	18	-	-
Darpariaethau eraill	18	(2,463)	(2,714)
		88,434	85,065
Cyfanswm asedau net			
Cronfeydd wrth gefn			
Cronfeydd wrth gefn heb eu cyfyngu			
Cronfa wrth gefn incwm a gwariant		81,895	78,461
Cronfa wrth gefn ailbrisio		6,539	6,604
		88,434	85,065
Cyfanswm cronfeydd wrth gefn heb eu cyfyngu			
		88,434	85,065
Cyfanswm cronfeydd wrth gefn			
		88,434	85,065

Cymeradwywyd ac awdurdodwyd y datganiadau ariannol ar dudalennau 1 i 58 i'w cyhoeddi gan y Gorfforaeth ar 10 Rhagfyr 2025 ac fe'u llofnodwyd ar ei rhan ar y dyddiad hwnnw gan

Yr Athro Timothy Wheeler
Cadeirydd y Llywodraethwyr

Yr Athro Y. Williams
Prif Weithredwr
(Swyddog Cyfrifyddu)

Datganiad o Newidiadau yn y Cronfeydd wrth Gefn

	Cronfa Pensiwn ac I&E £'000	Cronfa wrth gefn ailbrisio £'000	Cyfanswm £'000
Balans ar 1 Awst 2023	77,011	6,669	83,680
Gwarged o'r cyfrif wrth gefn incwm a gwariant	1,318	-	1,318
Incwm cynhwysfawr arall	67	-	67
Trosglwyddiadau rhwng y cronfeydd wrth gefn ailbrisio ac incwm a gwariant	65	(65)	-
Cyfanswm incwm cynhwysfawr am y flwyddyn	1,450	(65)	1,385
Balans ar 31 Gorffennaf 2024	78,461	6,604	85,065
Gwarged o'r gronfa wrth gefn incwm a gwariant	3,766	-	3,766
Gwariant cynhwysfawr arall	(397)	-	(397)
Trosglwyddiadau rhwng y cronfeydd wrth gefn ailbrisio ac incwm a gwariant	65	(65)	-
Cyfanswm incwm cynhwysfawr am y flwyddyn	3,434	(65)	3,369
Balans ar 31 Gorffennaf 2025	81,895	6,539	88,434

Datganiad Llifau Arian

	Nodia dau	2025 £'000	2024 £'000
Gwarged / (diffyg) am y flwyddyn	19	3,766	1,318
Addasu ar gyfer:			
Dibrisiant		5,210	5,219
Incwm buddsoddi		(801)	(1,128)
Rhyddhau Grantiau Cyfalaf		(2,068)	(2,060)
Llog sy'n daladwy		212	425
(Colled)/Ennill o gael gwared ar asedau sefydlog		-	5
Cynnydd/(Ileihad) mewn darpariaethau		(251)	11
Costau pensiwn llai cyfraniadau sy'n daladwy		(548)	(482)
Taliad lwmp swm (diffyg)/gwarged pensiwn		150	49
Llif arian gweithredol cyn symudiadau mewn cyfalaf gweithiol		5,670	3,357
(Cynnydd)/Ileihad mewn stoc		(117)	(93)
(Cynnydd)/Ileihad mewn dyledwyr		(7)	1,271
Cynnydd/(Ileihad) mewn credydwyr		(6,042)	878
Llif arian net o'r gweithgareddau gweithredu		(496)	5,412
Gweithgareddau buddsoddi			
Elw o werthu asedau sefydlog		-	47
Incwm buddsoddi		801	1,128
Grantiau cyfalaf a dderbyniwyd		1,048	8,920
Prynu asedau sefydlog diriaethol		(10,681)	(19,570)
		(8,832)	(9,475)
Gweithgareddau cyllido			
Llog a dalwyd		(212)	(425)
Elw o fenthyciadau newydd		-	-
Ad-daliadau'r symiau a fenthycwyd		(3,741)	(2,043)
		(3,953)	(2,468)
(Gostyngiad)/Cynnydd mewn arian a'r hyn sy'n cyfateb i arian yn y flwyddyn		(13,281)	(6,531)
 Arian a'r hyn sy'n cyfateb i arian ar ddechrau'r flwyddyn	 19	 24,990	 31,521
Arian a'r hyn sy'n cyfateb i arian ar ddiwedd y flwyddyn	19	11,709	24,990

Nodiadau'r Cyfrifon

1. Polisiau cyfrifyddu

Datganiad polisiau cyfrifyddu a thechnegau amcangyfrif

Defnyddiwyd y polisiau cyfrifyddu canlynol yn gyson wrth ymdrin ag eitemau, a ystyrir yn berthnasol yng nghyswllt y datganiadau ariannol.

Gwybodaeth gyffredinol

Mae Coleg Cambria yn gorfforaeth a sefydlwyd dan Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 fel Coleg Addysg Bellach Cyffredinol Cymreig. Nodir cyfeiriad prif leoliad busnes y Coleg ar dudalen 19. Nodir natur gweithrediadau'r Coleg yn Adroddiad y Corff Llywodraethu.

Sail cyfrifyddu

Paratowyd y datganiadau ariannol hyn yn unol â'r Datganiad Arferion a Argymhellir: Cyfrifeg ar gyfer Addysg Bellach ac Uwch 2019 (SORP AB ac AU), y Cyfarwyddyd Cyfrifon ar gyfer colegau addysg bellach yng Nghymru ar gyfer 2024 i 2025 yn unol â Safon Adrodd Ariannol 102 – "Y Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon" (FRS 102) o dan y confensiwn cost hanesyddol. Mae'r Coleg yn endid er budd y cyhoedd ac felly mae wedi cymhwyso gofynion budd cyhoeddus perthnasol FRS 102.

Nodir y prif bolisiau cyfrifyddu a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r datganiadau ariannol hyn isod. Defnyddiwyd y polisiau hyn yn gyson o ran yr holl flynyddoedd a gyflwynir, oni nodir yn wahanol.

Cyflwynir y datganiadau ariannol mewn sterling, sydd hefyd yn gyfrwng arian swyddogaethol y Coleg.

Mae'r symiau ariannol yn y datganiadau ariannol hyn wedi eu talgrynnu i'r £1,000 cyfan agosaf, oni nodir yn wahanol.

Busnes gweithredol

Nodir gweithgareddau'r Coleg, ynghyd â'r ffactorau sy'n debygol o effeithio ar ei ddatblygiad a'i berfformiad yn y dyfodol yn Adroddiad y Corff Llywodraethu. Cyflwynir sefyllfa ariannol y Coleg, ei lif arian, ei hylifedd a'i fenthyciadau yn y Datganiadau Ariannol a'r Nodiadau cysylltiedig.

Mae gan y Coleg falans arian parod a buddsoddiad tymor byr o £11.7 miliwn (£24.9 miliwn yn 31 Gorffennaf 2024). Mae rhagolygon ariannol 2025/26 a 2026/27 yn cynnwys rhagolwg llif arian, sy'n nodi bod mesurau diddyledrwydd yn parhau'n gryf trwy gydol y cyfnod a ragwelir gyda digon o arian parod i dalu am rwymedigaethau tymor byr. Mae strategaeth ariannol y Coleg yn cynorthwyo cronni balansau arian ac arian wrth gefn er mwyn creu cronfa wrth gefn, darparu arian i fuddsoddi mewn adnoddau dysgu a buddsoddi mewn ystadau i wella profiadau dysgwyr. Ar hyn o bryd, mae gan y Coleg £1.579 miliwn o ddyledion (£5.997 miliwn 23/24) sy'n ymwneud â chyfleusterau benthycia tymor hir a ddefnyddiwyd i ariannu buddsoddiadau cyfalaf fel rhan o strategaeth ystadau cyffredinol y Coleg. Mae'r Coleg hefyd wedi cael grantiau cyfalaf Llywodraeth Cymru i gynorthwyo datblygiadau ystadau. Y lefel fenthycia gyffredol a fynegir fel canran o incwm yw 1.79%. Mae hwn yn fesur da o ba mor uchel yw lefel y benthycia o'i gymharu â maint y Coleg ac mae ymhell islaw'r lefel a gymeradwywyd o fewn y strategaeth ariannol a'r lefelau a ddefnyddir i asesu iechyd ariannol y Coleg. Mae'r Coleg wedi ei asesu ei gydymffurfiaeth ag amodau cytundeb y benthyciad a nododd gyfamodau ariannol ar ddyddiad prawf y fantolen, a oedd yn dangos bod y mesurau cytunedig wedi'u cyflawni. Mae rhagfynegiadau a rhagamcanion ariannol y Coleg yn dangos y bydd yn gallu gweithredu o fewn ei gyfleuster benthyciad a'r cyfamodau hyn sy'n bodoli eisoes am y dyfodol rhagweladwy.

Yn unol â hynny mae'r Coleg yn meddu ar ddisgwyliad rhesymol fod ganddo adnoddau digonol i barhau i weithredu am y dyfodol rhagweladwy, ac oherwydd hynny bydd yn parhau i fabwysiadu'r sail busnes gweithredol wrth baratoi ei Ddatganiadau Ariannol.

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

1. Polisiau Cyfrifyddu (parhad)

Bydd y Coleg yn parhau i fonitro ei incwm a'i wariant, yn enwedig o ran arian a dderbyniwyd gan Medr a diweddarau ei ragolygon ariannol yn unol â hynny. Yn seiliedig ar sefyllfa ariannol ac arian parod sylfaenol gref y Coleg mae'r Coleg yn hyderus bod ei bolisiau cyfrifyddu yn parhau i fod yn briodol.

Cydnabod incwm

Mae grantiau refeniw'r Llywodraeth gan gynnwys grantiau rheolaidd gan gyrff cyllido a grantiau eraill y cyfrifyddir amdanynt dan y model cronni fel y caniateir gan FRS 102. Mesurir grantiau rheolaidd gan gyrff cyllido yn unol â'r amcangyfrifon gorau ar gyfer y cyfnod o ran yr hyn sydd i'w dderbyn ac yn dibynnu ar y ffrwd incwm penodol dan sylw. Yn arferol penderfynir ar yr incwm grant terfynol ar ddiwedd y broses cysoni diwedd y flwyddyn gyda'r corff cyllido yn dilyn diwedd y flwyddyn, a chanlyniadau unrhyw archwiliadau cyllido.

Cydnabyddir grantiau o ffynonellau ac eithrio'r llywodraeth yn yr incwm pan fo gan y Coleg yr hawl i'r incwm a bod yr amodau'n gysylltiedig â pherfformiad wedi'u bodloni. Cydnabyddir incwm a dderbynnir cyn bodloni'r amodau'n gysylltiedig â pherfformiad fel incwm wedi'i ohirio yn yr adran credydwy'r yn y fantolen a'i ryddhau i incwm fel bo'r amodau'n cael eu bodloni.

Mae grantiau cyfalaf gan y Llywodraeth yn cael eu cyfalafu, eu dal fel incwm wedi'i ohirio a'u cydnabod yn yr incwm dros oes ddefnyddiol ddisgwyliedig yr ased, dan y dull cronni fel y caniateir gan FRS 102. Dyrennir yr incwm wedi'i ohirio rhwng credydwy'r sy'n ddyledus ymhenn llai na blwyddyn a'r rhai sy'n ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn. Cydnabyddir grantiau cyfalaf eraill yn yr incwm pan fo gan y Coleg yr hawl i'r cyllid, yn ddarostyngedig i gyflawni unrhyw amodau'n gysylltiedig â pherfformiad.

Cydnabyddir incwm o ffioedd dysgu yn y cyfnod y'i derbynnir ac mae'n cynnwys yr holl ffioedd sy'n daladwy gan ddysgwyr neu eu noddwyr. Cynhwysir incwm o grantiau, contractau a gwasanaethau eraill i'r graddau y cwblhawyd y contract neu'r gwasanaeth dan sylw. Mae'r holl incwm o adneuon tymor byr yn cael ei gredydu i'r cyfrif incwm a gwariant yn y cyfnod y caiff ei ennill.

Buddion ymddeol

Darperir buddion ymddeol i gyflogeion y Coleg gan y Cynllun Pensiwn Athrawon a'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn bennaf, sy'n gynlluniau budd diffiniedig cyflogwyr lluosog.

Mae'r Cynllun Pensiwn Athrawon yn gynllun heb ei ariannu. Cyfrifir y cyfraniadau i'r Cynllun Pensiwn Ariannol fel bo'r costau'n cael eu lledaenu ar draws bywyd gwaith cyflogeion gyda'r Coleg yn y fath fodd fel bod y gost pensiwn yn ganran wastad yn bennaf o gyflog cyfredol ac yn y dyfodol. Penderfynir ar y cyfraniadau gan Actiwari'r Llywodraeth ar sail prisio yn defnyddio dull uned wedi ei rhagamcanu. Mae'r Cynllun Pensiwn Athrawon yn gynllun cyflogwyr lluosog ond nid oes gwybodaeth ddigonol ar gael i ddefnyddio cyfrifyddu buddion diffiniedig ac felly fe'i cyfrifir fel cynllun cyfraniad diffiniedig, gyda'r swm a nodir yn y datganiad incwm cynhwysfawr yn cynrychioli'r cyfraniadau sy'n daladwy yn y flwyddyn. Dangosir y gwahaniaeth rhwng cyfraniadau sy'n daladwy yn y flwyddyn a chyfraniadau a dalwyd fel un ai cronladau neu ragdaliadau.

Mae Actiwari'r Llywodraeth yn cynnal adolygiad actiwaraid ffurfiol o'r Cynllun Pensiwn Athrawon bob 4 blynedd. Nod yr adolygiad yw sicrhau bod costau'r cynllun yn cael eu cydnabod a'u rheoli'n briodol, ac mae'r adolygiad yn nodi lefel cyfraniadau'r dyfodol. Gwnaed y prisiad actiwaraid diweddaraf o'r Cynllun Pensiwn Athrawon ar 31 Mawrth 2020 ac fe'i cyhoeddwyd 27 Hydref 2023. O ganlyniad, cynyddodd cyfraddau cyfraniadau cyflogwyr i 28.68% o gyflog pensiynadwy.

Roedd hyn yn cynrychioli cynnydd o 5% yng nghyfraddau cyfraniadau cyflogwyr a gweithredwyd canlyniad y gwerthusiad hwn o 1 Ebrill 2024. O ganlyniad, mae'r cynnydd mewn cyfraniadau wedi effeithio ar gostau staff ar gyfer y flwyddyn 2023 i 2024 ac wedi hynny.

Mae'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn gynllun a ariennir, ac mae asedau'r cynllun yn cael eu dal ar wahân. Mesurir cynlluniau pensiwn ar brisiad teg a mesurir rhwymedigaethau ar sail actiwaraid gan ddefnyddio'r dull credyd uned rhagamcanol. Ceir y prisiadau actiwaraid o leiaf bob tair blynedd ac maent yn cael eu diweddarau ar ddyddiad pob mantolen. Mae'r symiau yn erbyn y gwarged gweithredu yn cynrychioli'r costau gwasanaeth cyfredol a chostau cyflwyniadau i'r cynllun, newidiadau i fuddion, setladau a chwtogiadau. Fe'u cynhwysir fel rhan o gostau staff fel y digwyddasant. Nodir y llog net ar y rhwymedigaeth/ased budd diffiniedig net ar y datganiad incwm cynhwysfawr a'i gynnwys yn y costau cyllido. Mae'r ail-fesur yn cynnwys enillion a cholledion actiwaraid a'r adenillion ar asedau'r cynllun (ac eithrio symiau a gynhwyswyd yn y llog net at y rhwymedigaeth budd diffiniedig net) yn cael eu cydnabod ar unwaith dan incwm cynhwysfawr arall.

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

1. Polisïau Cyfrifyddu (parhad)

Buddion cyflogaeth tymor byr

Mae buddion cyflogaeth tymor byr megis cyflogau ac absenoldebau a ddigolledir (tâl gwyliau) yn cael eu cydnabod fel traul yn y flwyddyn y mae'r cyflogaeth yn rhoi'r gwasanaeth i'r Coleg. Cydnabyddir cost unrhyw hawl gwyliau na chafodd ei ddefnyddio y mae'r Coleg yn disgwyl ei dalu mewn cyfnodau yn y dyfodol yn y cyfnod y mae'r cyflogaeth yn rhoi'r gwasanaeth.

Pensiynau dyrchafedig

Mae gwir gost unrhyw bensiwn dyrchafedig parhaus i gyn aelod o staff yn cael ei dalu gan y Coleg yn flynyddol. Mae amcangyfrif o gost ddisgwyliedig unrhyw ychwanegiad i bensiwn parhaus cyn aelod o staff yn y dyfodol yn cael ei nodi yn llawn yn yr incwm cynhwysfawr yn y flwyddyn y bydd yr aelod staff yn ymddeol. Yn y blynyddoedd dilynol, gwneir tâl ar ddarpariaethau yn y fantolen gan ddefnyddio'r daenlen cyfrifo pensiwn gwell a ddarperir gan y cyrff ariannu.

Buddsoddiadau asedau sefydlog

Buddsoddiadau mewn endidau a reolir ar y cyd

Mae'r budd mewn endidau a reolir ar y cyd yn cael eu mesur ar sail cost i ddechrau ac yn cael eu mesur ar lefel cost lai unrhyw golledion diffygiant cronuss yn ddilynol yn natganiadau ariannol ar wahân y Coleg.

Asesir buddiannau mewn endidau a reolir ar y cyd o ran diffygiant ar bob dyddiad adrodd. Mae unrhyw golledion diffygiant neu wyrdroi colledion diffygiant yn cael eu cydnabod ar unwaith yn yr incwm cynhwysfawr.

Buddsoddiadau Eraill

Mae buddsoddiadau a restrir a ddelir fel asedau anghyfredol a buddsoddiadau asedau cyfredol, a allent gynnwys buddsoddiadau a restrir, yn cael eu datgan ar brisiad teg, gyda symudiadau'n cael eu cydnabod yn yr Incwm Cynhwysfawr.

Asedau sefydlog diriaethol

Mae asedau sefydlog diriaethol yn cael eu datgan ar sail cost lai dibrisiant cronuss a cholledion diffygiant cronuss.

Tir ac adeiladau

Mae tir ac adeiladau yn cael eu datgan ar sail cost lai dibrisiant cronuss a cholledion diffygiant cronuss. Mae adeiladau rhydd-ddaliad yn cael eu dibrisio yn y flwyddyn lawn gyntaf ar ôl eu caffael dros eu hoes economaidd ddefnyddiol disgwyliedig i'r Coleg o 50 mlynedd. Mae gan y Coleg bolisi o ddibrisio addasiadau sylweddol i adeiladau dros gyfnod eu hoes economaidd ddefnyddiol, sef 25 mlynedd.

Eiddo sydd wrthi'n cael ei adeiladu

Mae asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu yn cael eu cyfrifyddu ar sail cost, wedi'i seilio ar werth tystysgrifau'r penseiri a chostau uniongyrchol eraill hyd at 31 Gorffennaf. Nid ydynt yn cael eu dibrisio nes iddynt gael eu defnyddio.

Cyfarpar

Mae offer sy'n costio llai na £2,000 am bob eitem unigol yn cael ei nodi yn y cyfrif incwm a gwariant yn y cyfnod caffael. Mae'r holl gyfarpar arall yn cael ei gyfalafu ar lefel ei gost yn y flwyddyn gyntaf lawn ar ôl ei gaffael.

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

1. Polisiâu Cyfrifyddu (parhad)

Dibrisiant a gwerthoedd gweddillol

Nid yw tir rhydd-ddaliad yn cael ei ddibrisio. Cyfrifir dibrisiant ar asedau eraill gan ddefnyddio'r sail llinell syth i ddileu cost pob ased i'w werth gweddillol amcangyfrifedig dros eu hoes ddefnyddiol ddisgwyliedig, fel a ganlyn:

- Adeiladau (yn cynnwys seilwaith a chostau adeiladwaith y gellir eu tadogi yn uniongyrchol) – 50 mlynedd
- Offer – 25 mlynedd
- Gwelliannau i Adeiladau / Gwelli Ystadau / Gosodiadau a Ffitiadau – 25 mlynedd
- Cerbydau a Pheiriannau – 4 blynedd
- Caledwedd a Meddalwedd Cyfrifiadurol – 4 blynedd
- Cyfarpar (Cyffredinol) – 4 blynedd
- Cyfarpar Arbenigol / Gweithdy – 10 i 25 mlynedd

Mae'r gwerth gweddillol yn cael ei gyfrifo ar y prisiau mewn grym ar y dyddiad adrodd, ar ôl amcangyfrif y costau gwaredu ar gyfer yr ased fel petai ar yr oedran ac yn y cyflwr disgwyliedig ar ddiwedd ei oes ddefnyddiol.

Bydd costau dilynol, yn cynnwys cydrannau adnewyddu, yn cael eu cyfalafu yn unig pan ei bo'n debygol y bydd costau o'r fath yn cynhyrchu buddion economaidd yn y dyfodol. Yna mae unrhyw gydrannau wedi eu hadnewyddu yn cael eu dadgydnabod. Mae'r holl gostau trwsio a chostau cynnal a chadw eraill yn dreuliau pan fyddont yn digwydd.

Diffygiant asedau sefydlog

Gwneir asesiad ar bob dyddiad adrodd p'un ai oes arwyddion y gallai ased sefydlog fod yn ddiffygiol neu fod colled diffygiant a gydnabuwyd yn flaenorol wedi ei wrydroi yn rhannol neu'n gyfan gwbl. Os oes arwyddion o'r fath, gwneir amcangyfrif o swm adferadwy'r ased.

Mae'r diffyg rhwng gwerth cario asedau sefydlog a'u symiau adferadwy, fel yr uchaf o brisiad teg llai costau i werthu a phrisio mewn defnydd, yn cael eu cydnabod fel colledion diffygiant. Mae diffygiant asedau wedi'u hailbrisio yn cael eu trin fel colled ailbrisio. Mae'r holl golledion diffygiant eraill yn cael eu cydnabod yn yr incwm cynhwysfawr.

Bydd colledion diffygiant cydnabyddedig yn cael eu gwrydroi os yw'r rhesymau am y golled diffygiant wedi peidio â bod yn berthnasol, a bryd hynny yn unig. Cydnabyddir gwrydroi colledion diffygiant yn yr incwm cynhwysfawr neu fel enillion ailbrisio o ran asedau wedi'u hailbrisio. Pan fydd colled diffygiant yn cael ei wrydroi bydd y dibrisiant neu'r amorteiddio yn cael ei addasu i ddyrannu swm cario diwygiedig yr ased (llai unrhyw werth gweddillol) dros ei gyfnod oes ddefnyddiol sy'n weddill.

Costau benthyca

Cydnabyddir costau benthyca fel gwariant yn y cyfnod y maent yn ddyledus.

Stoc

Mae'r da byw a chnydau yn cael eu mesur ar eu prisiad teg gan Clough & Co. Auctioneers and Valuers, a dangosir y symud yn y cyfrif incwm a gwariant.

Mae deunyddiau crai yn cael eu datgan ar eu cost isaf a gwerth troi yn arian net. Lle bo angen, gwneir darpariaeth ar gyfer stoc ddarvoudedig, sy'n symud yn araf a stoc ddiffygiol.

Arian a'r hyn sy'n cyfateb i arian

Mae arian yn cynnwys arian mewn llaw, adneuo sy'n ad-daladwy ar gais a gorddrafftiau. Mae adneuo yn ad-daladwy ar gais os ydynt ar gael yn ymarferol cyn pen 24 awr heb gosb. Yr hyn sy'n cyfateb i arian yw buddsoddiadau tymor byr, hylifol iawn, y gellir eu trosi yn symiau arian gwybyddus gyda risg anarwyddocaol o newid mewn gwerth. Mae buddsoddiad yn cael ei ystyried fel yr hyn sy'n cyfateb i arian os yw'n aeddfedu 3 mis neu lai o ddyddiad ei gaffael.

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

1. Polisiau Cyfrifyddu (parhad)

Offerynnau Ariannol

Mae'r Coleg wedi dewis mabwysiadu Adrannau 11 a 12 FRS 102 yn llawn yng nghyswllt offerynnau ariannol.

Asedau a rhwymedigaethau ariannol

Cydnabyddir asedau ariannol a rhwymedigaethau ariannol pan fo'r Coleg yn dod yn barti i ddarpariaeth gytundebol yr offeryn.

Mae rhwymedigaethau ariannol yn cael eu categorio yn unol â sylwedd ymrwymadau cytundebol yr offeryn ariannol, yn hytrach na ffurf gyfreithiol yr offeryn ariannol.

Mesurir yr holl asedau a rhwymedigaethau ariannol ar bris y trafodyn i ddechrau (yn cynnwys costau trafodion), ac eithrio'r asedau hynny a fesurir ar brisiad teg trwy elw neu golled, sy'n cael eu mesur ar brisiad teg i ddechrau (pris trafodyn llai'r costau trafodyn yn arferol), oni bai bod y trefniant yn cynrychioli trafodyn ariannol. Mae ased ariannol neu rhwymedigaeth ariannol sy'n daladwy neu'n dderbyniadwy mewn blwyddyn yn cael ei fesur ar y swm heb ei ddisgowntio a ddisgwylir ei dderbyn neu ei dal net o ddiffygiant, oni bai ei fod yn drafodyn cyllido. Os yw trefniant yn cynrychioli trafodyn cyllido, mesurir yr ased ariannol neu'r rhwymedigaeth ariannol ar werth presennol y taliadau yn y dyfodol gyda disgownt ar log cyfradd y farchnad ar gyfer offeryn dyled tebyg.

Mae asedau ariannol a rhwymedigaethau ariannol yn cael eu gwrthbwysu yn unig pan fo hawl gorfodadwy cyfreithiol cyfredol i wrthbwysu'r symiau cydnabyddedig a'r bwriad yw un ai setlo ar sail net, neu wireddu'r ased a setlo'r rhwymedigaeth ar yr un pryd.

Dadgydnabod asedau a rhwymedigaethau ariannol

Bydd ased ariannol yn cael ei ddadgydnabod yn unig pan fo'r hawliau cytundebol i lifau arian yn dod i ben neu'n cael eu setlo, neu bod yr holl risgiau a breintiau perchnogaeth yn cael eu trosglwyddo'n sylweddol i barti arall, neu os yw rhai risgiau a breintiau perchnogaeth arwyddocaol yn cael eu cadw ond bod rheolaeth yr ased wedi'i drosglwyddo i barti arall sy'n medru gwerthu'r ased yn ei gyfanrwydd i drydydd parti anghysylltiedig. Mae rhwymedigaeth ariannol (neu ran ohoni) yn cael ei dadgydnabod pan fo'r ymrwymiad a nodir yn y contract yn cael ei gyflawni, ei ganslo neu'n dod i ben.

Trethiant

Ystyrir bod y Coleg yn bodloni'r profion a nodir ym Mharagraff 1 Atodlen 6 Deddf Cyllid 2010 ac felly mae'n bodloni diffiniad cwmni elusennol ar gyfer dibenion treth gorfforaethol y Deyrnas Unedig. Yn unol â hynny, mae gan y Coleg y potensial i fod wedi ei eithrio o drethiant o ran incwm neu enillion cyfalaf a dderbyniwyd yn y categorïau a gwmpasir gan Bennod 3 Rhan 11 Deddf Treth Gorfforaethol 2010 neu Adran 256 y Ddeddf Enillion Priodoladwy 1992, i'r graddau bod incwm neu enillion o'r fath yn cael eu defnyddio at ddibenion elusennol yn unig.

Mae'r Coleg wedi ei eithrio yn rhannol o ran Treth ar Werth (TAW), fel y gall adfer elfen fechan o'r TAW a godir ar ei fewnbynnau yn unig. Mae TAW na ellir ei hadfer ar fewnbynnau yn cael ei chynnwys yng nghostau mewnbynnau o'r fath ac yn cael ei hychwanegu at gost asedau sefydlog diriaethol fel y bo'n briodol, lle bo'r mewnbynnau eu hunain yn asedau sefydlog diriaethol yn ôl eu natur.

Darpariaeth a rhwymedigaethau annisgwyl

Cydnabyddir darpariaethau pan fo gan y Coleg ymrwymiad cyfreithiol neu adeiladol cyfredol o ganlyniad i ddigwyddiad yn y gorffennol. Mae'n debygol y bydd trosglwyddo budd economaidd yn ofynnol i setlo'r rhwymedigaeth a gellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o swm yr ymrwymiad.

Lle bo effaith gwerth arian mewn amser yn berthnasol, cydnabyddir y swm y disgwylir y bydd ei angen i setlo'r rhwymedigaeth ar sail gwerth presennol gan ddefnyddio cyfradd ddisgownt cyn treth. Cydnabyddir dad-ddirwyn y disgownt fel cost cyllido yn y datganiad incwm cynhwysfawr yn y cyfnod y cyfyd.

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

1. Polisïau Cyfrifyddu (parhad)

Mae rhwymedigaeth annisgwyl yn codi o ddigwyddiad yn y gorffennol sy'n rhoi ymrwymiad posibl i'r Coleg a bydd ei fodolaeth yn cael ei gadarnhau yn unig trwy wireddu neu fel arall digwyddiadau ansicr yn y dyfodol nad ydynt yn gyfan gwbl dan reolaeth y Coleg. Mae rhwymedigaethau wrth gefn hefyd yn codi mewn amgylchiadau lle byddai darpariaeth yn cael ei gwneud fel arall ond un ai nid yw'n debygol y bydd all-lif adnoddau yn ofynnol neu ni ellir mesur swm yr ymrwymiad yn ddibynadwy.

Nid yw rhwymedigaethau annisgwyl yn cael eu cydnabod yn y fantolen ond fe'u datgelir yn nodiadau'r datganiadau ariannol.

Trefniadau asiantaeth

Mae'r Coleg yn gweithredu fel asiant wrth gasglu a thalu cronfeydd cymorth i ddysgwyr, gweinyddiaeth lwfansau cynnal addysg a grantiau addysg Llywodraeth Cymru. Mae taliadau cysylltiedig a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru, Cyllid Myfyrwyr Cymru a Medr a threuliau i ddysgwyr wedi'u heithrio o incwm a gwariant y Coleg lle mae'r Coleg yn agored i risg fach iawn neu'n mwynhau budd economaidd bach iawn sy'n gysylltiedig â'r trafodiad.

Dyfarniadau cyfrifyddu critigol ac ansicrwydd amcangyfrif

Mae amcangyfrifon a dyfarniadau yn cael eu gwerthuso'n barhaus ac wedi eu seilio ar brofiad hanesyddol a ffactorau eraill, yn cynnwys disgwyliadau digwyddiadau yn y dyfodol y credir eu bod yn rhesymol dan yr amgylchiadau.

Meysydd dyfarnu critigol

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol hyn mae'r rheolwyr wedi gwneud y dyfarniadau a ganlyn:

- Penderfynu a yw prydlesau y mae'r Coleg wedi eu harwyddo fel un ai prydleswr neu brydlesai yn brydlesau gweithredol neu'n brydlesau cyllido. Mae'r penderfyniadau hyn yn dibynnu ar asesiad a yw'r risgiau ac enillion perchnogaeth wedi eu trosglwyddo gan y prydleswr i'r prydlesai ar sail pob prydles unigol.

Amcangyfrifon a thybiaethau cyfrifyddu critigol

- *Asedau sefydlog diriaethol*

Mae asedau sefydlog diriaethol, ac eithrio eiddo buddsoddi, yn cael eu dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol, gan ystyried gwerthoedd gweddillol lle bo'n briodol. Mae gwir oes yr asedau a'r gwerthoedd gweddillol yn cael eu hasesu yn flynyddol a gallant amrywio yn dibynnu ar nifer o ffactorau. Wrth ailasesu oes asedau, ystyrir ffactorau fel arloesedd technolegol a rhaglenni cynnal a chadw. Mae asesiadau gwerth gweddillol yn ystyried materion fel amodau'r farchnad yn y dyfodol ac oes yr ased sy'n weddill.

- *Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol*

Mae prisiad cyfredol rhwymedigaeth buddion diffiniedig y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn dibynnu ar nifer o ffactorau sy'n cael eu penderfynu ar sail actiwaraid gan ddefnyddio amrywiaeth o dybiaethau. Mae'r tybiaethau a ddefnyddir wrth benderfynu'r gost net (incwm) ar gyfer pensiynau yn cynnwys y gyfradd ddisgownt. Bydd unrhyw newidiadau yn y tybiaethau hyn, a ddatgelir yn nodyn 22, yn effeithio ar werth cario'r ased neu rwymedigaeth pensiwn. Ymhellach defnyddiwyd dull rollo ymlaen sy'n rhagamcanu canlyniadau'r prisiad actiwaraid llawn diweddaraf a gynhaliwyd ar 31 Mawrth 2022 gan yr actiwari wrth brisio'r rhwymedigaeth pensiynau ar 31 Gorffennaf 2025. Byddai unrhyw wahaniaethau rhwng y ffigurau yn deillio o'r dull rollo ymlaen a phrisiad actiwaraid llawn yn effeithio ar swm cario y rhwymedigaeth pensiwn.

Mae ased dyfodol Cronfa Bensiwn Clwyd ar ddyddiad y Fantolen wedi cynyddu o warged o £2,207k yn 2023/24 i warged o £19,405k yn 2024/25. Mae adroddiad prisiad actiwaraid 2025 wedi nodi bod gan y Coleg rhwymedigaeth gyfreithiol o hyd i wneud cyfraniadau i'r gronfa, yn ystyried ein hawliau fel cyflogwr i unrhyw warged wrth ymadael â'r gronfa ac unrhyw ddiffyg a chyfraniadau gwasanaeth sy'n daladwy yn y dyfodol. Mae'r Coleg felly wedi mabwysiadu safon cyfrifo IAS19 i adrodd ar wargedion pensiwn.

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

Yn dilyn y penderfyniad i fabwysiadu'r dull IAS19 mae gwerth presennol net cyfraniadau'r dyfodol sy'n ymwneud â budd yn fwy na gwerth presennol net costau gwasanaeth y dyfodol, wedi'i fesur dros weddill oes gwaith y gweithwyr gweithredol yn y dyfodol. O ganlyniad i hyn, y cap ar wagedion fydd 'dim'. Bydd y dull hwn yn nodi na fydd gwerth yr asedau net yn fwy na gwerth y rhwymedigaethau a byddwn yn nodi balans 'dim' ar y fantolen.

- *Diffygiant asedau sefydlog*

Mae'r Coleg yn ystyried a oes diffygiant o ran asedau sefydlog diriaethol. Lle y nodir arwydd o ddiffygiant mae'n ofynnol cael amcangyfrif o swm adferadwy'r ased neu swm adferadwy'r uned cynhyrchu arian. Bydd y rhain yn galw am amcangyfrif o'r llif arian yn y dyfodol a dethol cyfradd ddisgownt briodol er mwyn cyfrifo gwerth net presennol y llifau arian hynny.

2. Grantiau gan gyrff cyllido

	2025 £'000	2024 £'000
Grantiau rheolaidd		
Llywodraeth Cymru	53,975	49,347
Asiantaeth Cyllido Addysg a Sgiliau	-	5
Grantiau penodol		
Dysgu yn y Gwaith	13,804	12,388
Rhyddhau grantiau cyfalaf y llywodraeth	2,068	2,060
Cymorth Dysgu Ychwanegol	2,054	2,153
Grantiau eraill	5,808	6,469
Cyfanswm	77,709	72,422

3. Ffioedd dysgu a chontractau addysg

	2025 £'000	2024 £'000
Addysg Bellach	1,532	1,463
Addysg Uwch	2,526	2,104
Ffioedd myfyrwyr rhyngwladol	-	-
Cyfanswm ffioedd dysgu	4,058	3,567
Contractau addysg	1,479	1,048
Cyfanswm	5,537	4,615

4. Grantiau a chontractau ymchwil eraill

	2025 £'000	2024 £'000
Cyllid Ffyniant a Rennir	1,716	1,456
Grantiau a chontractau eraill	28	68
Cyfanswm	1,744	1,524

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

5. Incwm arall

	£'000	£'000
Arlwyo a phreswylfeydd	1,446	1,788
Gweithgareddau eraill cynhyrchu incwm	2,159	1,780
Incwm ffermio	1,099	918
Incwm grant arall	42	39
Incwm amrywiol	773	1,035
Cyfanswm	5,519	5,560

6. Incwm buddsoddi

	2025	2024
	£'000	£'000
	0	
Cyfran o'r gwarged gweithredol mewn mentrau ar y cyd	100	79
Incwm buddsoddi arall	2	1
Incwm o adneuon banc	699	1,048
	801	1,128

7. Costau staff

Dileodd y Cyfarwyddyd Cyfrifon ar gyfer colegau addysg bellach yng Nghymru ar gyfer 2024/25 y gofyniad i golegau ddatgelu nifer cyfartalog y staff cyfwerth â llawn amser.

Nifer cyfartalog yr unigolion a gyflogwyd gan y Coleg yn ystod y flwyddyn (gan gynnwys personél rheoli allweddol), wedi ei fynegi fel nifer y bobl ar gyfartaledd:

	2025 Nifer	2024 Nifer
Staff addysgu	717	605
Staff eraill	671	836
	1,388	1,441
	2025 £'000	2024 £'000
Costau staff ar gyfer yr unigolion uchod		
Cyflogau	45,753	43,549
Costau diogelwch cymdeithasol	5,004	4,314
Costau pensiwn eraill	9,946	8,818
Costau ailstrwythuro	18	994
	60,721	57,675

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

7. Costau staff (parhad)

	Y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2025		Y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2024	
	Nifer	£'000	Nifer	£'000
Adrannau addysgu a dysgu	888	43,802	906	41,824
Gwasanaethau cymorth addysgu a dysgu	160	6,315	138	2,988
Gwasanaethau cymorth eraill	21	615	31	1,090
Gweinyddiaeth a gwasanaethau canolog	92	4,836	112	5,809
Gwariant cyffredinol ar addysg	10	496	10	478
Adeiladau	120	2,861	128	2,771
Ymchwil ac ymgynghori	-	-	-	-
Gweithgareddau eraill cynhyrchu incwm	75	1,997	70	1,485
Arlwyo a phreswylfa	-	-	-	-
Y Fferm	21	365	19	596
Is-gyfanswm	1,387	61,287	1,414	57,041
Costau ailstrwythuro	1	18	27	994
	1,388	61,305	1,441	58,035

Nid yw'r dadansoddiad yn y tabl uchod yn cynnwys taliadau mewn perthynas â chostau pensiwn buddion diffiniedig a darpariaeth pensiwn dyrchafedig.

Yn ystod y flwyddyn, gadawodd un aelod o staff y sefydliad dan ddiswyddiad gwirfoddol. Mae cyfanswm y costau o £18k wedi'u cynnwys o dan gostau ailstrwythuro uchod. Mae'r £18k a ddatgelwyd yn ymwneud â thaliad 'ex-gratia' anghytundebol.

Datgelir y cyfanswm a dalwyd yn y bandiau canlynol:

£0 - £25,000	1
£25,001 - £50,000	0
£50,001 - £100,000	0
£100,001 - £150,000	0
£150,001 +	0

Personél rheoli allweddol

Personél rheoli allweddol yw'r unigolion hynny sydd ag awdurdod a chyfrifoldeb am gynllunio, cyfarwyddo a rheoli gweithgareddau'r Coleg ac fe'u cynrychiolir gan Ddeiliaid Swyddi Uwch y Coleg fel y nodwyd ar dudalen 1.

	2025 Nifer	2024 Nifer
Nifer y personél rheoli allweddol yn cynnwys y Swyddog Cyfrifyddu oedd:	5	4

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

7. Costau staff (parhad)

Nifer y personél rheoli allweddol a staff eraill a dderbyniodd enillion blyneddol, ac eithrio cyfraniadau pensiwn ond yn cynnwys buddion mewn ffyrdd eraill, yn yr amrediadau a ganlyn, oedd:

	Personél rheoli allweddol		Staff eraill	
	2025 Nifer	2024 Nifer	2025 Nifer	2024 Nifer
£60,001 i £65,000	-	-	22	3
£65,001 - £70,000	-	-	5	17
£70,001 - £75,000	-	-	12	2
£75,001 - £80,000	-	-	5	1
£80,001 - £85,000	-	-	1	1
£85,001 - £90,000	-	-	-	1
£90,001 to £95,000	1	-	-	5
£95,001 to £100,000	-	-	6	-
£105,001 i £110,000	1	-	-	-
£135,001 - £140,000	-	-	-	-
£140,001 - £145,000	-	-	-	-
£145,001 i £150,000	-	3	-	-
£150,001 i £155,000	2	-	-	-
£160,001 - £165,000	-	-	-	-
£165,001 - £170,000	-	-	-	-
£180,001 - £185,000	-	-	-	-
£185,001 - £190,000	-	1	-	-
£195,001 - £200,000	1	-	-	-
	5	4	51	30

Yn ystod y flwyddyn ymddeolodd y Dirprwy Brif Weithredwr, Profiadau Pobl a Diwylliant a phenodwyd deiliad swydd uwch newydd. Dechreuodd deiliad newydd y swydd ar 20 Ionawr 2025 a gadawodd yr ymddeolwr ar 7 Mawrth 2025. Roedd gorgyffwrdd lle'r oedd 2 berson yn yr un swydd yn ystod y cyfnod hwn. Mae hyn yn cyfrif am y symudiad mewn Personél Rheoli Allweddol o 4 i 5 yn ystod y flwyddyn.

Mae enillion personél rheoli allweddol wedi eu llunio fel a ganlyn:

	2025 £'000	2024 £'000
Cyflogau	678	623
Buddion mewn ffyrdd eraill	-	-
Yswiriant gwladol	91	81
	769	704
Cyfraniadau pensiwn	160	137
Cyfanswm enillion	929	841

Nid oedd unrhyw enillion a oedd yn ddyledus i bersonél rheoli allweddol a hepgorwyd yn ystod y flwyddyn. Roedd y cynlluniau aberthu cyflog canlynol ar gael i'r holl bersonél rheoli allweddol yn ystod y flwyddyn: Beicio i'r Gwaith, talebau Gofal Plant, Cynllun Ceir Gwyrdd a chyllid benthygiad.

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

7. Costau staff (parhad)

Penderfynodd y corff llywodraethu ar dâl y Swyddog Cyfrifyddu/Prif Weithredwr ar gyfer 2024/25. Nid oedd y Swyddog Cyfrifyddu/Prif Weithredwr yn rhan o bennu ei dâl. Mae pecyn tâl staff rheoli allweddol, gan gynnwys y Prif Weithredwr, yn destun adolygiad blynyddol gan bwyllgor tâl y corff llywodraethu. Roedd y ffactorau a ystyriwyd gan y Pwyllgor wrth bennu tâl y swyddog cyfrifyddu am y flwyddyn hyd at 31 Gorffennaf 2025 yn cynnwys: codiadau cyflog i staff eraill; perfformiad yn erbyn amcanion personol; perfformiad y sefydliad a data meincnodi sector ar gyflog swyddogion cyfrifyddu i ddarparu arweiniad gwrthrychol.

Mae'r Prif Weithredwr yn atebol i Gadeirydd y Corff Llywodraethu, sy'n cynnal adolygiad blynyddol o berfformiad yn erbyn amcanion cyffredinol y Coleg gan ddefnyddio mesurau perfformiad ansoddol a meintiol. Defnyddiwyd dull tebyg i benderfynu tâl gweddill y personél rheoli allweddol. Mae'r enillion uchod hefyd yn cynnwys symiau sy'n daladwy i'r Prif Weithredwr (a oedd hefyd y swyddog ar y tâl uchaf) o:

	2025 £'000	2024 £'000
Cyflogau	197	187
Buddion mewn ffyrdd eraill	-	-
	197	187
Cyfraniadau pensiwn	57	47
Cyfanswm enillion	254	234

Mae'r cyfraniadau pensiwn yng nghyswllt y Swyddog Cyfrifyddu/Prif Weithredwr a'r deiliaid swyddi uwch yn ymwneud â chyfraniadau'r cyflogwr i un ai'r Cynllun Pensiwn Athrawon neu'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, sy'n cael eu talu ar yr un gyfradd â chyflogeion eraill.

Perthynas tâl a chydabyddiaeth Swyddog Cyfrifyddu/Prif Weithredwr wedi'i fynegi fel lluosrif

	2025	2024
Tâl sylyfaenol y Prif Weithredwr fel lluosrif o ganolrif yr holl staff	5.98	5.37
Cyfanswm tâl y Prif Weithredwr fel lluosrif o ganolrif yr holl staff	6.36	5.89

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

7. Costau staff (parhad)

Cydnabyddiaeth Llywodraethwyr

Ni dderbyniodd aelodau'r gorfforaeth ac eithrio'r Swyddog Cyfrifyddu ac aelodau staff unrhyw daliad gan y sefydliad ac eithrio ad-dalu costau teithio a chynhaliadau a ddigwyddodd yn ystod eu dyletswyddau. Yn ystod y flwyddyn, talwyd 4 Llywodraethwr (2023/24 - 3) gyda chyfanswm treuliau o £1,244 (2023/24 - £1,250) mewn perthynas â theithio a chynhaliadau a threuliau eraill allan o boced a gafwyd wrth gyflawni eu dyletswyddau.

Gweithgareddau Tramor

Cafwyd y costau a ganlyn yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2025 yng nghyswllt gweithgareddau tramor, a gynhaliwyd yn unol â'r strategaeth a gymeradwywyd gan y Corff Llywodraethu.

Mae'r costau yng nghyswllt gweithgareddau tramor ar gyfer unigolion eraill fel a ganlyn:

	Teithio a Llety	Cynhaliadau a Lletygarwch	Costau Eraill	Nifer yr Ymweliadau
	£	£	£	
Llywodraethwyr	0	0	0	0
Deiliaid Swyddi Uwch	0	0	0	0
Unigolion Eraill	*117,448	35,809	1,424	11
Cyfanswm	117,448	35,809	1,424	11

*Mae'r gwerth hwn yn cynnwys trosglwyddiadau Ewro gyda gwerthoedd o €38,023.31 wedi'u trosi ar gyfradd gyfnewid gyfartalog o: £1 = €1.1527

8. Treuliau gweithredu eraill

	2025	2024
	£'000	£'000
Costau addysgu	7,296	6,860
Costau nad ydynt yn ymwneud ag addysgu	8,793	8,991
Costau safleoedd	5,218	4,545
Cyfanswm	21,307	20,396

Nodir gwarged/(diffyg) cyn trethiant ar ôl codi tâl/(credydu):

	2025	2024
	£'000	£'000
Ffioedd sy'n daladwy i archwilyr allanol o ran ffioedd archwilio a ffioedd nad ydynt ar gyfer archwilio:		
Archwilio'r datganiadau ariannol	45	43
Gwasanaethau eraill a ddarparwyd gan yr archwilyr datganiadau ariannol	2	2
Archwiliad Mewnol	22	22
Costau asiantaeth	561	784
(Elw)/colledion ar waredu asedau sefydlog diriaethol (lle nad ydynt yn faterol)	-	(5)
Llogi asedau dan brydlesau gweithredol	63	51

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

Yn unol â Rheoliad Cwmnïau (Datgelu Taliadau Archwilydd a Chytundebau Cyfyngu Atebolrwydd) 2008 OS 2008/489 fel y'i diwygiwyd o 1 Hydref 2011 o dan OS 2011/2198, Rheoliadau 2011, nodir datgelu cydnabyddiaeth archwilydd ac eithrio TAW.

9. Llog a chostau cyllido eraill

	2025 £'000	2024 £'000
Ar fenthyciadau banc a benthyciadau eraill:	212	425
	<u>212</u>	<u>425</u>
Llog net ar rwymedigaeth pensiwn buddion diffiniedig (nodyn 22)	(35)	81
Ar ddarpariaeth pensiwn dyrchafedig (nodyn 18)	130	135
	<u>130</u>	<u>135</u>
Cyfanswm	<u>307</u>	<u>641</u>

10. Asedau sefydlog diriaethol

	Rhydd-ddaliad £'000	Cyfarpar £'000	Asedau sydd Wrthi'n cael Adeiladu £'000	Cyfanswm £'000
Cost neu brisiad				
Ar 1 Awst 2024	151,947	21,800	23,021	196,768
Ychwanegiadau	28,147	2,766	(20,232)	10,681
Ail-ddosbarthu	-	-	-	-
Gwaredu	-	(1,605)	-	(1,605)
	<u>-</u>	<u>(1,605)</u>	<u>-</u>	<u>(1,605)</u>
Ar 31 Gorffennaf 2025	180,094	22,961	2,789	205,844
Dibrisiant				
Ar 1 Awst 2024	38,331	14,591	-	52,922
Taliad am y flwyddyn	2,573	2,637	-	5,210
Dileu yng nghyswllt gwaredu	-	(1,605)	-	(1,605)
	<u>-</u>	<u>(1,605)</u>	<u>-</u>	<u>(1,605)</u>
Ar 31 Gorffennaf 2025	40,904	15,623	-	56,527
Llyfrwerth net ar 31 Gorffennaf 2025	139,190	7,338	2,789	149,317
Llyfrwerth net ar 31 Gorffennaf 2024	113,617	7,208	23,021	143,846
	<u>113,617</u>	<u>7,208</u>	<u>23,021</u>	<u>143,846</u>

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

11. Buddsoddiadau Asedau Sefydlog

Mae'r Coleg yn dal cyfran 40% mewn menter ar y cyd gyda The Manchester College. Cafodd Novus Cambria, cwmni preifat wedi'i gyfyngu trwy warant ei ymgorffori ar 29 Medi 2016 yn dilyn tendr llwyddiannus ar y cyd i ddarparu darpariaeth addysgol yng Ngharchar Ei Mawrhydi y Berwyn, Wrecsam, gyda'r contract "Dysgu a Sgiliau" yn cael ei ddyfarnu gan y Weinyddiaeth Amddiffyn. Nodir y buddsoddiad hwn ar gost (DIM).

Mae'r Coleg yn berchen ar 1% o'r cyfraniadau cyfalaf cyffredin a gyhoeddwyd gan gwmni Ruthin Farmers Auction Company Limited, gyda'r gost ddechreuol a oedd yn £16,000.

Mae'r Coleg yn berchen ar gyfran lleiafrif y cyfraniadau cyfalaf cyffredin a gyhoeddwyd gan Corwen Farmers Limited, gyda'r gost ddechreuol a oedd yn £5,000.

	2025 £'000	2024 £'000
Endidau a reolir ar y cyd – Novus Cambria	-	-
Buddsoddiadau eraill	21	21
Cyfanswm	21	21

12. Stoc

	2025 £'000	2024 £'000
Da Byw a Chnydau	1,132	1,017
Deunyddiau Crai	45	43
Cyfanswm	1,177	1,060

Da Byw a Chnydau

	2025 £'000	2024 £'000
Stoc Ddechreuol	1,017	926
Cynnydd o ganlyniadau i bryniannau	378	311
Gostyngiadau oherwydd gwerthiannau	(195)	(166)
Enillion yn deillio o newidiadau i brisiad teg	308	261
Gostyngiad o ganlyniad i'r cynhaeaf	(370)	(293)
Arall	(6)	(22)
Stoc ar ddiwedd y cyfnod	1,132	1,017

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

13. Dyledwyr

	2025 £'000	2024 £'000
Symiau sy'n ddyledus ymhen blwyddyn:		
Dyledwyr masnach	758	735
Symiau sy'n ddyledus gan endidau a reolir ar y cyd	14	-
Rhagdaliadau ac incwm cronnus	2,248	2,565
Symiau sy'n ddyledus gan Lywodraeth Cymru	3,267	2,980
Cyfanswm	6,287	6,280

14. Buddsoddiadau asesdau cyfredol

	2025 £'000	2024 £'000
Adneuon tymor byr	9,565	17,563
Cyfanswm	9,565	17,563

Mae'r adneuon yn cael eu dal gan fanciau a chymdeithasau adeiladu sy'n gweithredu ym marchnad Llundain ac a drwyddedir gan yr Awdurdod Ymddygiad Ariannol.

15. Credydwy: symiau sy'n ddyledus ymhen blwyddyn

	2025 £'000	2024 £'000
Benthyciadau a gorddrafft banc	352	1,030
Benthyciadau eraill	14	14
Credydwy masnach	962	3,086
Trethiant arall a diogelwch cymdeithasol	1,212	1,144
Didyniadau	1,195	1,045
Croniadau ac incwm wedi'i ohirio	4,260	4,677
Symiau sy'n ddyledus i Lywodraeth Cymru	973	3,601
Incwm wedi'i ohirio - grantiau'r llywodraeth	2,167	2,580
Cyfanswm	11,135	17,177

16. Credydwy: symiau sy'n ddyledus ar ôl blwyddyn

	2025 £'000	2024 £'000
Benthyciadau banc	1,172	4,899
Benthyciadau eraill	41	55
Incwm wedi'i ohirio - grantiau cyfalaf y llywodraeth	65,267	66,287
Cyfanswm	66,480	71,241

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

17. Dyled yn aeddfedu

	2025 £'000	2024 £'000
Ymhen blwyddyn neu lai	366	1,043
Rhwng blwyddyn a dwy flynedd	390	1,066
Rhwng dwy flynedd a phum mlynedd	823	3,313
Ymhen pum mlynedd neu fwy	-	575
Cyfanswm	1,579	5,997

Defnyddiwyd cyfran o dir ac adeiladau rhydd-ddaliad y Coleg fel sicrwydd ar gyfer y benthyciadau uchod fel a ganlyn:

	Balans 31-Gorff- 25 £'000	Cyfradd llog	Eiddo a ddefnyddiwyd fel sicrwydd
		Cyfradd	Diogelwyd
Barclays Bank plc	1,524	6.65%	Safle Parc y Gelli, Wrecsam
Salix	55	0%	Ansicredig

Defnyddiwyd benthyciadau gan Salix Finance Ltd, fel rhan o'r Cynllun Benthyciadau Effeithlonrwydd Ynni, yn benodol at ddiben cyllido'r prosiectau arbed ynni. Mae'r benthyciadau ar gyfradd llog 0% ac yn ad-daladwy i 2026/27. Mae benthyciadau gwerth cyfanswm o £54,955 yn parhau i fod heb eu talu ar 31 Gorffennaf 2025.

18. Darpariaeth ar gyfer rhwymedigaethau

	Cynllun pensiwn buddion diffiniedig £'000	Pensiynau dyrchafedig £'000	Cyfansw m £'000
Ar 1 Awst 2024	-	2,714	2,714
Gwariant yn y cyfnod	(3,486)	(381)	(3,867)
Ychwanegiad/(gostyngi ad) yn y ddarpariaeth yn y cyfnod	(15,919)	130	(15,789)
Effaith uchafswm asedau (FRS102 para 28.22)	19,405	-	19,405
Ar 31 Gorffennaf 2025	-	2,463	2,463

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

Mae'r cynllun pensiwn buddion diffiniedig yn berthynol i'r rhwymedigaethau dan aelodaeth y Coleg o'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Rhoddir rhagor o fanylion yn Nodyn 22.

Mae'r ddarpariaeth pensiwn dyrchafedig yn cynrychioli'r asesiad actiwaraid o gostau pensiynau dyrchafedig a ganiatawyd ar gyfer ymddeoliadau cynnar yn y dyfodol. Defnyddir y ddarpariaeth yn ystod oes yr unigolion sy'n derbyn y pensiynau dyrchafedig a chafodd ei ail-gyfrifo yn unol â'r canllawiau a gyhoeddwyd gan y cyrff cyllido.

Y prif dybiaethau ar gyfer y cyfrifiad hwn yw:

	2025	2024
Chwyddiant Prisïau	2.7%	2.8%
Cyfradd Ddisgownt	5.5%	4.8%

19. Nodiadau i'r datganiad llif arian

A) Cysoni gwarged ar ôl treth ag arian parod net a gynhyrchir o/ (a ddefnyddir mewn) gweithrediadau

	2025 £'000	2024 £'000
Gwarged am y flwyddyn	3,766	1,318
Addasu ar gyfer:		
Dibrisiant	5,210	5,219
Incwm buddsoddi	(801)	(1,128)
Rhyddhau Grantiau Cyfalaf	(2,068)	(2,060)
Llog sy'n daladwy	212	425
Colli/(ennill) wrth werthu asedau sefydlog	-	5
Cynnydd/(lleihad) mewn darpariaethau	(251)	11
Costau pensiwn llai cyfraniadau sy'n daladwy	(548)	(482)
Taliad lwmp swm (diffyg)/gwarged pensiwn	150	49
Llif arian gweithredol cyn symudiadau mewn cyfalaf gweithiol	5,670	3,357
(Cynnydd)/lleihad mewn stoc	(117)	(93)
Lleihad/(cynnydd) mewn dyledwyr	(7)	1,271
Cynnydd/(lleihad) mewn credydwyr	(6,042)	877
Arian a gynhyrchwyd o weithrediadau	(494)	5,412

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

B) Dadansoddiad cyfunol o newidiadau mewn dyled net

	Ar 1 Awst 2024 £'000	Llif arian £'000	Prydlesi cyllid newydd £'000	Newidiadau eraill nad ydynt yn arian parod £'000	Newidiadau mewn gwerth y farchnad a chyfraddau cyfnewid £'000	Ar 31 Gorffennaf 2025 £'000
Arian mewn llaw, ac yn y banc	7,427	(5,283)	-	-	-	2,144
Buddsoddiad asesdau cyfredol	17,563	(7,998)	-	-	-	9,565
	24,990	(13,282)	-	-	-	11,709
Benthyciadau banc	(5,997)	4,418	-	-	-	(1,579)
Dyled net	18,993	(8,863)	-	-	-	10,129

20. Ymrwymadau cyfalaf

	2025 £'000	2024 £'000
Ni nodwyd y contractau ar gyfer gwariant cyfalaf yn y dyfodol	514	4,556
	<u>514</u>	<u>4,556</u>

21. Ymrwymadau dan brydlesau gweithredol

Mae cyfanswm y daliadau prydles isafswm yn y dyfodol dan brydlesau gweithredol na ellir eu canslo fel a ganlyn:

	2025 £'000	2024 £'000
Dim hwyrach na blwyddyn	62	63
Hwyrach na blwyddyn ond dim hwyrach na phum mlynedd	82	201
Hwyrach na phum mlynedd	-	-
	<u>144</u>	<u>264</u>

22. Buddion Ymddeol

Mae cyflogaion y Coleg yn aelodau dau brif gynllun pensiwn; Cynllun Pensiwn Athrawon Cymru a Lloegr i'r staff academiaidd a staff cysylltiedig, a'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol ar gyfer staff nad ydynt yn addysgu, a reolir gan Gyngor Sir y Fflint (Cynllun Pensiwn Clwyd). Mae'r ddau yn gynlluniau buddion diffiniedig cyflogwyr lluosog.

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

Asesir y costau pensiwn yn unol â chyngor actiwariad cymwysedig annibynnol. Cynhaliwyd y prisiad actiwariad ffurfiol diweddaraf ar y Cynllun Pensiwn Athrawon ar 31 Mawrth 2020 ac ar y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol ar 31 Mawrth 2022.

Cyfanswm costau pensiwn am y flwyddyn	2025 £'000	2024 £'000
Cynllun Pensiwn Athrawon: cyfraniadau a dalwyd	6,894	5,701
Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol:		
Cyfraniadau a dalwyd	3,486	3,845
Taliad FRS 102 (28)	<u>(513)</u>	<u>(563)</u>
Taliad i'r Datganiad Incwm Cynhwysfawr	2,973	3,282
Taliad pensiwn dyrchafedig i'r Datganiad Incwm Cynhwysfawr	78	(165)
	<u>9,946</u>	<u>8,818</u>
Cyfanswm costau pensiynau am y flwyddyn	9,946	8,818

22. Buddion Ymddeol (parhad)

Cynllun Pensiwn Athrawon

Mae'r Cynllun Pensiwn Athrawon yn gynllun buddion diffiniedig, cyfraniadol, statudol, a lywodraethir gan Reoliadau Cynllun Pensiwn 2014. Mae'r rheoliadau hyn yn berthnasol i athrawon mewn ysgolion, colegau a sefydliadau addysg eraill. Mae aelodaeth yn awtomatig i athrawon a darlithwyr mewn sefydliadau cymwys. Mae athrawon a darlithwyr yn gallu peidio â bod yn rhan o'r Cynllun Pensiwn Athrawon.

Mae'r cynllun yn gynllun heb ei gyllido ac mae aelodau'n cyfrannu ar sail 'talw wrth weithio' – mae'r cyfraniadau hyn, ynghyd â'r rhai a wneir gan y cyflogwyr, yn cael eu credydu i'r Trysorlys.

Dan y diffiniadau a osodwyd yn FRS 102, mae Cynllun Pensiwn Athrawon yn gynllun pensiwn aml-gyflogwr. Ni all y Coleg nodi ei gyfran o asedau a rhwymedigaethau sylfaenol y cynllun. Yn unol â hynny, mae'r Coleg wedi manteisio ar yr eithriad yn FRS 102 ac wedi cyfrif am ei gyfraniadau i'r cynllun fel pe bai'n gynllun cyfraniadau diffiniedig.

Mae Actiwari'r Llywodraeth, gan ddefnyddio egwyddorion actiwariad arferol, yn cynnal adolygiad actiwariad ffurfiol o'r TPS yn unol â Chyfarwyddiadau Pensiynau'r Gwasanaeth Cyhoeddus (Prisiadau a Chap Costau Cyflogwr) 2023 a gyhoeddwyd gan Drysorlys EM. Nod yr adolygiad yw nodi lefel cyfraniadau yn y dyfodol. Mae prisiadau cynlluniau actiwariad yn dibynnu ar dybiaethau ynghylch prisiad costau yn y dyfodol, dyluniad buddion a llawer o ffactorau eraill. Cynhaliwyd y prisiad actiwariad diweddaraf ar y Cynllun Pensiwn Athrawon ar 31 Mawrth 2020 ac yn unol â'r Cyfarwyddiadau Pensiynau Gwasanaeth Cyhoeddus (Prisiadau a Chap Cost Cyflogwr) 2023. Cyhoeddwyd yr adroddiad prisio gan yr Adran Addysg ar 27 Hydref 2023.

Roedd elfennau allweddol y prisiad yn cynnwys:

- cyfraddau cyfraniadau cyflogwr wedi'u gosod ar 28.68% o dâl pensiynadwy (gan gynnwys ardoll weinyddol o 0.08%);
- cyfanswm rhwymedigaethau cynllun (pensiynau sy'n cael eu talu ar hyn o bryd ac amcangyfrif o gost buddion y dyfodol) ar gyfer gwasanaeth hyd at y dyddiad dod i rym o £262,000 miliwn ac asedau tybiannol (cyfraniadau amcangyfrifedig yn y dyfodol ynghyd â'r buddsoddiadau tybiannol a ddelir ar y dyddiad prisio) o £222,200 miliwn, gan roi diffyg tybiannol gwasanaeth y gorffennol o £39,800 miliwn;

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

- defnyddir cyfradd ddisgownt SCAPE, a osodwyd gan HMT, i bennu'r adenillion buddsoddiad tybiannol. Mae'r gyfradd SCAPE gyfredol 1.7% yn uwch na chyfradd y CPI, ac mae'n seiliedig ar ragolygon y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol ar gyfer twf hirdymor cynnyrch domestig gros.

Gweithredwyd canlyniad y prisiad o 1 Ebrill 2024 ac mae'r cynnydd yng nghyfradd cyfraniadau'r cyflogwr wedi effeithio ar gostau staff o 2024 ymlaen. Mae copi llawn o'r adroddiad prisiau a'r ddogfennaeth ategol ar gael ar wefan y Cynllun Pensiwn Athrawon.

Bydd y gwerthusiad actiwaraid nesaf o Gynllun Pensiwn yr Athrawon yn seiliedig ar ddata o Fawrth 31 2024 a disgwylir iddo gael ei gwblhau a'i adrodd yn 2027.

Gwnaeth y costau pensiwn cyflogwyr a dalwyd i'r Cynllun Pensiwn Athrawon yn y flwyddyn ddod i gyfanswm £6,894,000 (2023/24 - £5,701,000).

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Mae'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn gynllun buddion diffiniedig a ariennir, gyda'r asedau wedi eu dal mewn cronfeydd ar wahân a weinyddir gan Gyngor Sir y Fflint (Cronfa Bensiwn Clwyd). Cyfanswm cyfraniadau'r cyflogwr a wnaed ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2025 oedd £3,486,000 (£3,845,000 yn 2023/24), ac o'r cyfanswm hwnnw roedd cyfraniadau'r cyflogwr yn £3,636 mil a chredyd swm cyfan o £150 mil yn ddyledus i'r Coleg ar gyfer blwyddyn ariannol 2024/25. Yn dilyn adolygiad tair blynedd yn 2022, cynyddodd y gyfradd gyfrannu y cytunwyd arni o fis Ebrill 2023, o 16.5% i 18.1% (cyflogwr) ac mae'n amrywio o 5.5% i 12.5% ar gyfer cyflogeion, yn dibynnu ar gyflog.

Prif Dybiaethau Actiwaraid

Mae'r wybodaeth isod wedi'i seilio ar brisiad actiwaraid llawn y gronfa ar 31 Mawrth 2025 a ddiweddarwyd i 31 Gorffennaf 2025 gan actiwari annibynnol cymwysedig.

22. Buddion Ymddeol (parhad)

	Ar 31 Gorffennaf 2025	Ar 31 Gorffennaf 2024
Cynnydd mewn cyflogau		
	3.75%	3.85%
Cynnydd pensiynau yn y dyfodol	2.60%	2.70%
Cyfradd ddisgownt	5.90%	4.90%
Ailbrisio buddion CPI/CARE	2.50%	2.60%

Y disgwyliad oes cyfartalog ar gyfer pensiynwr sy'n ymddeol yn 65 ar y dyddiad adrodd yw:

	Ar 31 Gorffennaf 2025	Ar 31 Gorffennaf 2024
	Blynnyddoedd	Blynnyddoedd
<i>Aelodau wedi ymddeol</i>		
Dynion	20.90	21.00
Merched	23.50	23.50
<i>Ymddeol mewn 20 mlynedd</i>		
Dynion	22.00	22.30
Merched	25.10	25.30

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

Cyfran y Coleg o'r asedau yn y cynllun ar ddyddiad y fantolen oedd:

	Prisiad teg ar 31 Gorffennaf 2025 £'000	Prisiad teg ar 31 Gorffennaf 2024 £'000
Ecwiti	16,466	15,169
Bondiau	40,895	35,462
Eiddo	4,412	4,510
Arian Parod/Hylifedd	3,229	7,174
Arall	42,617	40,176
Cyfanswm prisiad teg yr asedau	107,619	102,491

Mae'r swm a gynhwyswyd yn y fantolen o ran y cynllun pensiwn buddion diffiniedig fel a ganlyn:

	2025 £'000	2024 £'000
Prisiad teg asedau'r cynllun	107,619	102,491
Prisiad cyfredol rhwymedigaethau'r cynllun	(88,214)	100,284
Ased pensiwn cyn addasiadau	19,405	2,207
Effaith gronol uchafswm asedau (FRS102 para 28.22)	(19,405)	(2,207)
(Rhwymedigaeth) pensiwn net (Nodyn 18)	-	-

22. Buddion Ymddeol (parhad)

Wedi ei gynnwys o fewn enillion actiwaraidd ar asedau'r cynllun mae swm o £19,405,000 mewn perthynas â'r cyfyngiad ar y gwarged yng nghynllun Cyngor Sir y Fflint (Cronfa Bensiwn Clwyd) ar 31 Gorffennaf 2025. Nid yw cyfanswm gwerth yr asedau a gofnodwyd o dan "gwerth teg asedau'r cynllun" a nodir uchod o £107,619,000 wedi'i leihau mewn perthynas â'r cyfyngiad uchafswm asedau ac mae'n cynrychioli gwerth teg treigl asedau'r cynllun ar 31 Gorffennaf 2025.

Roedd dyfarniad gan yr Uchel Lys ar 26 Hydref 2018 yn egluro bod rhwymedigaeth yn bodoli i addasu buddion ar gyfer yr effaith ar anghydraddoldebau a achosir gan unrhyw isafswm pensiwn gwarantedig a enillwyd yn y cynllun pensiwn buddion diffiniedig rhwng 17 Mai 1990 a 5 Ebrill 1997.

Ar gyfer cynlluniau pensiwn y sector cyhoeddus, roedd Trysorlys EM eisoes wedi lansio ymgynghoriad ar gydraddoldeb a chynnydd mewn Cyfraddau Pensiwn Gwarantedig (GMP), ac wedi datgan ers y dyfarniad bod "gan gynlluniau'r sector cyhoeddus ddull eisoes i gydraddoli buddion pensiwn gofynnol gwarantedig, a dyna pam na fydd yn rhaid i ni newid ein dull o ganlyniad i'r dyfarniad hwn". Y goblygiad clir yw bod y Llywodraeth (sydd â phŵer cyffredinol i bennu darpariaeth budd-daliadau) yn credu na fydd y dyfarniad ei hun yn effeithio ar fudd-daliadau. Felly, nid yw'n briodol i unrhyw ddarpariaeth gael ei chynnwys ar hyn o bryd. Felly nid yw'r Actiwari wedi gwneud unrhyw lwfans ar gyfer cydraddoli isafswm pensiwn gwarantedig, sy'n gyson â blynyddoedd blaenorol a'r prisiad diweddaraf.

Ym mis Rhagfyr 2020, estynnodd dyfarniad pellach gan yr Uchel Lys y broses o gydraddoli isafswm pensiwn gwarantedig i drosglwyddiadau hanesyddol. Fodd bynnag, nid yw'n glir sut y gallai'r dyfarniad hwn (neu beidio) fod yn berthnasol yn y CPLIL lle mae'r aelod wedi trosglwyddo allan o'r CPLIL yn gyfan

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

gwbl, neu wedi trosglwyddo rhwng cronfeydd CPLIL. Mae hwn yn gwestiwn gwbl gyfreithiol sy'n cael ei ystyried gan Drysorlys EM ar hyn o bryd.

O ystyried yr ansicrwydd ynghylch a yw hyn yn berthnasol i gynlluniau'r sector cyhoeddus, pa drosglwyddiad fyddai o fewn cwrpas pe bai'n gwneud hynny, yr anhawster o gael y data hanesyddol angenrheidiol a'r tebygolrwydd isel o effaith sylweddol i gyflogwyr, nid oes unrhyw addasiadau ar gyfer hyn yn null safonol yr actiwari.

Mae'r dadansoddiad o symiau a godwyd ar y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel a ganlyn:

	2025 £'000	2024 £'000
Codwyd ar gostau staff:		
Costau gwasanaeth cyfredol	(3,124)	(2,924)
Cwtogiadau	-	(407)
Cyfanswm codwyd ar gostau staff	(3,124)	(3,331)
Credyd/tâl am enillion net ar gynllun pensiwn:		
Incwm llog	4,880	4,601
Cost llogau	(4,845)	(4,682)
Llog net a godwyd	35	(81)
Credyd/tâl i incwm cynhwysfawr arall:		
Elw ar asedau	(479)	3,464
Elw/(Colled) profiad arall	(848)	374
Enillion/(colled) sy'n deillio o newidiadau mewn tybiaethau ariannol	17,584	(1,774)
	544	210
Enillion/(colled) ar dybiaethau demograffig	(17,198)	(2,207)
Cyfyngiad uchaf asedau		
Enillion / (Colledion) Actiwaraid	(397)	67

22. Buddion Ymddeol (parhad)

Dadansoddiad o'r symudiad mewn diffyg yn ystod y flwyddyn:

Gwarged/(Diffyg) yn y cynllun ar ddechrau'r flwyddyn	-	(500)
Costau gwasanaethau	(3,124)	(2,924)
Cyfraniadau cyflogwr	3,486	3,845
Costau llogau net	35	(81)
Cwtogiadau	-	(407)
Enillion/(Colledion) Actiwaraid	(397)	67
Gwarged/(Diffyg) yn y cynllun ar ddiwedd y flwyddyn	-	-

Ym mis Rhagfyr 2018 dyfarnodd y Llys Apêl yn erbyn y Llywodraeth yn nau achos cysylltiedig Sargeant a McCloud (sydd at ddibenion yr LGPS wedi eu byrhau'n gyffredinol i "McCloud"), yn ymwneud â chynlluniau pensiwn heb eu hariannu'r Diffoddwyr Tân a'r trefniadau pensiwn Barnwrol. Yn ei hanfod, dyfarnodd y Llys fod yr amddiffyniadau trosiannol, a roddwyd i aelodau hyn pan gyflwynwyd y cynlluniau diwygiedig yn 2015, yn gyfystyr â gwahaniaethu ar sail oedran yn anghyfreithlon.

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

Fe wnaeth y Llywodraeth dderbyn bod angen rhwymedïau a oedd yn ymwneud â dyfarniad McCloud mewn perthynas â phob cynllun pensiwn gwasanaeth cyhoeddus, a chyhoeddwyd ymgynghoriad ym mis Gorffennaf 2020 gan gynnwys rhwymedi arfaethedig ar gyfer y CPLIL.

Daeth y rhwymedi i McCloud yn gyfraith o fis Hydref 2023. Nodweddion allweddol y rhwymedi yw ymestyn y cynllun cyflog terfynol sy'n sail i bob aelod a oedd mewn cynllun sector cyhoeddus ar neu cyn Mawrth 2012 ac sydd naill ai'n parhau i fod yn weithredol neu wedi gadael gwasanaeth ar ôl 1 Ebrill 2014 (gan gynnwys yr aelodau hynny nad oes ganddynt hawl i fudd-dal o'r Gronfa mwyach).

Mae ffigurau'r Actiwari eisoes yn cynnwys lwfans ar gyfer McCloud sy'n cyd-fynd yn sylweddol â'r rhwymedi. Mae rhai mân feysydd lle mae dull gweithredu'r Actiwari yn wahanol (yn bennaf o ran aelodau a adawodd wasanaeth ar ôl 1 Ebrill 2014), ond heblaw mewn amgylchiadau eithriadol na fyddai'r actiwari yn disgwyl i effaith y mân newidiadau arfaethedig hyn fod yn sylweddol. Hyd yn oed lle byddai effaith fach iawn, byddai asesiad cywir yn hynod o anodd (os nad yn amhosibl) oherwydd diffyg argaeledd data. Felly, y farn yw nad oes angen unrhyw addasiadau ychwanegol mewn perthynas â McCloud.

Dyfarniadau Goodwin, Brewster a Langford: mae dyfarniadau diweddar eraill sy'n ymwneud â budd-daliadau dibynyddion a all, mewn theori, effeithio ar y CPLIL. Ym mhob achos, mae'r actiwari yn disgwyl i'r effaith fod yn fach iawn (os o gwbl). Mae dadansoddiad sampl ar y dyfarniad mwyaf arwyddocaol (Goodwin) yn awgrymu cost ymhell o dan 0.1% o rwymedigaethau ar gyfartaledd. Yn ogystal, bydd anawsterau sylweddol o ran cael data perthnasol. Felly, ni wnaed unrhyw addasiadau mewn perthynas â'r dyfarniadau hyn.

Ym mis Mehefin 2023, darparodd dyfarniad yr Uchel Lys yn achos Virgin Media yn erbyn NTL Pension Trustees II Limited ddyfarniad yn ymwneud ag Adran 37 o Ddeddf Cynllun Pensiwn 1993 a newidiadau i reolau'r cynllun. Yma, y "cynllun" yw'r CPLIL cyfan, yn hytrach nag unrhyw Gronfa CPLIL benodol. Felly, byddai unrhyw newidiadau ac ystyriaethau perthnasol yn cael eu goruchwyllo gan y Llywodraeth yn hytrach na chael eu trafod ar lefel Cronfeydd unigol. Er bod Trysorlys EM yn dal i asesu'r goblygiadau, nid ydynt yn credu bod yr achos yn mynd i'r afael yn benodol â pha un a oes angen ardystiadau actiwaraid ar gyfer gwelliannau perthnasol i gynlluniau pensiwn gwasanaeth cyhoeddus (gan fod yr achos dan sylw yn ymdrin yn benodol â chynlluniau'r sector preifat). Mae Trysorlys EM yn datgan y byddai gwelliannau perthnasol i gynlluniau gwasanaeth cyhoeddus wedi'u gwneud gan ddeddfwriaeth. Felly, yn eu barn nhw, y sefyllfa gyffredinol mewn cyfraith gyhoeddus yw bod deddfwriaeth yn parhau i fod yn ddilys nes ei bod yn cael ei dirymu neu ei diddymu gan ddeddfwriaeth ddilynol neu, yn achos rheoliadau, ei bod yn cael ei datgan yn benodol yn ddi-rym gan lys. Fodd bynnag, nid yw'r farn hon wedi'i chadarnhau o safbwynt cyfreithiol, ac felly mae hwn yn dal i fod yn faes ansicrwydd ar gyfer gwerthuso'r CPLIL.

Ym mis Mehefin 2025, cyhoeddodd y Llywodraeth ddatganiad i'r wasg yn cyhoeddi ei bwriad i gyflwyno deddfwriaeth mewn ymateb i'r materion 'adran 37' a gododd o benderfyniad cyfreithiol Virgin Media. Mae'r datganiad i'r wasg yn nodi y bydd y deddfwriaeth yn "rhoi'r gallu i gynlluniau yr effeithir arnynt gael cadarnhad actiwaraid ysgrifenedig yn ôl-weithredol bod newidiadau budd-daliadau hanesyddol yn bodloni'r safonau angenrheidiol" fodd bynnag ni chafwyd unrhyw fanylion.

Wedi'u darparu, ac nid oedd unrhyw sôn penodol am y CPLIL.

O ystyried natur fer y datganiad i'r wasg (a dim sylw dilynol gan y llywodraeth), yr ansicrwydd gwreiddiol ynghylch cymhwysedd y dyfarniad i'r CPLIL, a'r effaith anhysbys ar fudd-daliadau pe bai'n cael ei gadarnhau bod angen gwelliannau i'r CPLIL, nid yw ein hactwariaid wedi gwneud unrhyw lwfans ar gyfer dyfarniad Virgin Media yn eu gwerthusiad.

	2025	2024
	£'000	£'000
Newidiadau ym mhriiad cyfredol ymrwymadau buddion diffiniedig		
Ymrwymadau buddion diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod	100,284	92,533
Costau Gwasanaeth cyfredol	3,124	2,924
Cost llogau	4,845	4,682
Cyfraniadau gan aelodau'r Cynllun	1,291	1,240
Enillion a cholledion profiad ar ymrwymadau buddion diffiniedig	848	(374)
Newidiadau mewn tybiaethau ariannol	(17,584)	1,774
Newidiadau mewn tybiaethau demograffig	(544)	(210)
Cwtogiadau	-	407
Amcangyfrif y buddion a dalwyd	(4,050)	(2,692)
Ymrwymadau buddion diffiniedig ar ddiwedd y cyfnod	88,214	100,284
Newid ym mhriiad teg asedau'r cynllun		
Prisiad teg asedau'r cynllun ar ddechrau'r cyfnod	102,491	92,033
Llog ar asedau'r cynllun	5,040	4,755
Elw ar asedau'r cynllun	(479)	3,464
Treuliau Gweinyddu	(160)	(154)
Cyfraniadau cyflogwr	3,486	3,845
Cyfraniadau gan aelodau'r Cynllun	1,291	1,240
Amcangyfrif y buddion a dalwyd	(4,050)	(2,692)
Prisiad teg asedau'r cynllun ar ddiwedd y cyfnod	107,619	102,491

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

23. Trafodion gyda phartion cysylltiedig

Mae natur gweithrediadau'r Coleg a chyfansoddiad y Corff Llywodraethu yn dod o sefydliadau sector cyhoeddus a sector preifat yn ei gwneud yn anochel y bydd trafodion yn digwydd gyda sefydliadau y gallai aelod o'r Corff Llywodraethu fod â buddiant ynddo.

Gwneir yr holl drafodion gyda sefydliadau y gallai aelod o'r Bwrdd Llywodraethwyr fod â buddiant yno ar hyd braich ac yn unol â rheoliadau ariannol y Coleg a gweithdrefnau caffael arferol.

Caiff llywodraethwyr eu had-dalu am dreuliau megis milltired, costau teithio a chynhaliaeth a dynnir yn rhinwedd eu swydd wrth ymgymryd â dyletswyddau fel aelod o Gorff Llywodraethol y Coleg. Cyfanswm y taliadau a wnaed i Lywodraethwyr yn y flwyddyn oedd £1,371.

Cedwir cofrestr o fuddiannau Aelodau sy'n cofnodi unrhyw fuddiannau busnes, ariannol, neu fel arall y gellid eu dirnad fel bod yn debygol o amharu ar weithredu barn annibynnol aelod gan y Coleg. Gellir gweld y gofrestr trwy drefniant ymlaen llaw gyda Swyddog Llywodraethiant a Chlerc y Gorfforaeth.

Trafodion gyda endidau a reolir ar y cyd

Yn ystod y flwyddyn darparodd y Coleg wasanaethau i Novus Cambria gwerth cyfanswm o £58,000 (2023/24 £45,000). Yn ystod y flwyddyn dosbarthodd y cwmni rodd elusennol o £100,000 i'r Coleg (2023/24 £79,000).

Trafodion gyda phersonél rheoli allweddol

Rhoddir datgeliad tâl rheolwyr allweddol yn nodyn 7.

24. Symiau a ddosbarthwyd fel asiant

Cronfa Ariannol Wrth Gefn

Mae'r sefydliad yn gweithredu fel asiant talu wrth weinyddu a dosbarthu rhai cronfeydd ariannol wrth gefn sydd ar gael i Ddysgwyr yn unig. Mae'r grantiau a'r taliadau cysylltiedig a ddangosir isod wedi'u heithrio o'r datganiad o incwm cynhwysfawr.

	£'000 2025	£'000 2024
Grantiau a ddygwyd ymlaen	80	91
Grantiau a dderbyniwyd	662	678
Llog a enillwyd	1	2
	743	771
Dosbarthwyd i fyfyrwyr	(646)	(671)
Costau gweinyddol	(20)	(20)
Wedi'i ad-dalu i Medr	(77)	-
Balans heb ei wario ar 31 Gorffennaf	-	80